

**PRE-REHABILITATION SITUATION
OF THE GAL OYA LEFT BANK SCHEME:
ANALYSIS OF SOCIO - ECONOMIC
CHARACTERISTICS**

RESEARCH STUDY NO. 69

MARCH 1986

**AGRARIAN RESEARCH AND TRAINING INSTITUTE,
114, Wijerama Mawatha, Colombo 7.**

SRI LANKA

2009/06

2009/06

2010/04

♣

**ශ්‍රී ලංකාවේ සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මය
(ලිපි එකතුවකි)**

MFN 11387

සංස්කරණය
පණ්ඩුල ඇදගම
(මාතව විද්‍යාඥ)

ප්‍රකාශනය :
හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ
හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

1998. 02. 04
ශ්‍රී ලංකාවේ 50 වැනි නිදහස් සමරුව නිමිතතෙනි.

22981

22981

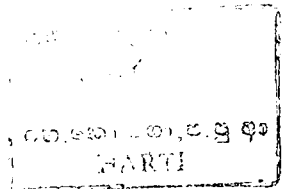
ප්‍රකාශන ආයතනය

ISBN 955 - 612 - 026 - 2

පටුන

පිටු අංක

i.	සංස්කාරකගෙන		ii - iii
ii.	හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂගේ පෙරවදන		iii - iv
iii.	පිදුම		vi
1.	වී ගොවිතැන නිසා උපන් සිංහල සහත්වය	- මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ	1-4
2.	වැව් බැඳී රටේ පුරාණ ගම හා ගැමි ගෙදර	- පණ්ඩුල ඇදගම	5-10
3.	පැරණි ලංකාවේ කෘෂි කර්මාන්තය	- මහාචාර්ය සෙනරත් පරනවිතාන	11-17
4.	පැරණි ලක්දිව ජල සම්පාදනය	- ඩී. ඩබ්. නිකලස්	18-33
5.	පැරණි ලංකාවේ ඉඩම් භුක්තිය	- උපාලි ද සිල්වා	34-39
6.	අපේ සාම්ප්‍රදායික කෘෂි තාක්ෂණය	- පණ්ඩුල ඇදගම	40-57
7.	කෘෂිකර්මය පිළිබඳ පාරම්පරික දැණිය ආරක්ෂා කර ගැනීම	- ආචාර්ය ඇස්. ජී. සමරසිංහ	58-67
8.	පාරම්පරික කෘෂිකර්මයෙහි පලිබෝධ මර්ධනය සහ ආම්පන්න භාවිතය	- අමරදස ගුණවර්ධන	68-73
9.	පරිසරය සුරැකීමට උපරිම අනුබල දුන් සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මාලය	- පණ්ඩුල ඇදගම	74-82
10.	කෘෂිකර්මය ආශ්‍රිත ජනශ්‍රැති	- පණ්ඩුල ඇදගම	83-97

සංස්කාරකගෙන්

1998 පෙබරවාරි 04 වැනි දින ශ්‍රී ලංකාවට අතිශයින් වැදගත් වන්නේ අපේ දේශපාලන නිදහස දිනා වසර 50ක් සම්පූර්ණවන නිසාය. රජය එම අවස්ථාව මහත් උත්කර්ෂවත් අන්දමින් සැමරීමට විධි විධාන යොදන මොහොතේ දී කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් අමාත්‍ය ගරු දී. මු. ජයරත්න මැතිතුමා මෙරට ජනතාවගේ ජීවනාලිය වූ කෘෂිකර්මය මුල් කොටගත් උදාර දැනුම් සම්භාරය මතු පරපුරේ යහපත සඳහා එක්කැන් කොට ප්‍රදර්ශනය කෙරෙන සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්ම කෞතුකාගාරයක් පිහිටුවීමේ වැදගත්කම පෙන්වා දීමෙන් පසු රජය විසින් එය අනුමත කරනු ලැබීය. අනතුරුව එය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ ආචාර්ය ඇස්. ජී. සමරසිංහ මහතා වෙත පවරන ලදී. ආචාර්ය සමරසිංහ මහතා ඒ සඳහා මගේ සහාය ඉල්ලා කෞතුකාගාරය සැලසුම් කිරීම හා මාවෙත පවරන ලදී.

අවුරුදු 2500කටත් එතරා අභිමානවත් ඉතිහාසයක් ඇති අපේ කෘෂිකර්මාන්තය මත පදනම් වූ හෙළ ජාතියේ ප්‍රෞඪත්වය ගැන යත්තමින් හෝ උදම් අනන්තෙනෙකු වේ නම් ගරු ඇමතිතුමාගේ මෙම උදර අදහස පිළිබඳ සතුට පළකරනවා පමණක් නොව ඒ ගැන ගරු ඇමතිතුමාට කෘතඥතාවය පළකරනවාට කිසිම සැකයක් නැත. අපේ ප්‍රෞඪත්වය මතු පරපුරට පමණක් නොව ලෝකයාට ද පෙන්වීමට සුදුසු වෙනත් අංශයක් නැති තරම් යයි තර්ක කළ හැකි බැවිනි. මෙවන් කෞතුකාගාරයක් පිහිටුවිය යුතුව තිබුණේ මීට දශක කිහිපයකට උඩදීය. අපේ රටේ කෘෂිකර්ම විද්‍යාල මෙන්ම විශ්වවිද්‍යාලවල කෘෂිකර්ම පීඨ පිහිටුවනවාත් සමඟ මෙවන් කෞතුකාගාර පිහිටුවා ඒවා අධ්‍යාපනික පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථාන කරනු ලැබුවේ නම් අපේ රටේ කෘෂිකර්මික සංවර්ධනය පමණක් නොව පොදුවේ ජාතික සංවර්ධනය ද මීට වඩා ගව් ගණනක් ඉදිරියට යාමට ඉඩ තිබුණ බව දැන්වත් පිළිගත යුතුව ඇත. අපේ සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මය එපමණටම අර්ථවත් ඵලදායක කාලෝචිත ඉහළම ගැඹුරු දැනුම් සම්භාරයකින් යුක්ත බැවිනි. දීඹි කාලයක් තිස්සේ මේ පිළිබඳ වාද විවාද කළ මා වෙත ඉහත කී ඉල්ලීම කරනු ලැබූ අවස්ථාවේදී එය ආශීර්වාදාත්මක අභියෝගයක් ලෙස හාර ගෙන ඉල්ලීම සපුරාලීමට කටයුතු කරන ලදී.

සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්ම කෞතුකාගාරය තවත් කටුගෙයක් වීමට ඉඩ නොතැබිය යුතු යයි තරයේ විශ්වාස කළ මම එය සැලසුම් කිරීමේදී හුදෙක් ආම්පන්න රාශියක් එක්කැන් කිරීම අපේක්ෂා නොකෙළෙමි. අපේ කෘෂිකර්මය වූ කලී තවත් ජීවනෝපාය මාර්ගයක් නොවූ බවත් එය අපේ සමාජ දර්ශනය පිළිබිඹු කළ කැටපතක් වූ බවත් තරයේ ඇදහූ බැවින් කෞතුකාගාරයේ සැලසුම සමස්ත සමාජ රටාව මුර්තිමත් කෙරෙන අන්දමින් සකස් කරනු

ලැබීය. එහෙත් හුදෙක් භාණ්ඩ හා මෙවලම් ප්‍රදර්ශනය කිරීමෙන් පමණක් එම කාර්යය ඉටු කර ගත නොහැක. ජනතාවට එම ශ්‍රේෂ්ඨ දැනුම් සම්භාරය පිළිබඳ හැකි පමණින් අවබෝධය ලබාදීම පිණිස පකපොත සුලභ කළ යුතු බව දන්වා සිටියෙමි. පකපොතේ වටිනාකම පිළිබඳ අමුතුවෙන් කියාදිය යුතු නොවූ සුපකල සාහිත්‍ය ධරයෙකු වූ ආචාර්ය ඇස්. ජී. සමරසිංහ මහතා ඒ සඳහා ලබාදුන්නේ හුදු අනුමතිය පමණක් නොවේ. ලබාදිය හැකි සියළුම සහායන් සමග උපරිම ආශීර්වාදය මට ලැබිණි. මෙම ප්‍රකාශනයද එහි ප්‍රතිඵලයකි.

'ශ්‍රී ලංකාවේ සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මය (ලිපි එකතුවකි)' නම් වූ මෙම ප්‍රකාශනය මේ වන විට අදාළ විෂය පිළිබඳ විද්වතුන් විසින් ලියා පළකොට තිබූ ලිපිවල එකතුවකි. අවස්ථාවට උචිත ලෙස විද්වතුන් ලවා අළුතින් ලියවා පළ කිරීමට ඇති කාල වේලාව මඳකමේ ගැටළුවට මුහුණදීමට සිදු වූ බැවින් හොඳම විකල්පය ලෙස සැලකුවේ මෙතෙක් පළ වී ඇති යෝග්‍ය ලිපි නැවත පළ කිරීමය. මෙහිදී ඇති සුවිශේෂ වෙනස නම් තැන තැන වෙනමම පළකරන ලද එකම විෂයකට අදාළ විවිධ ලිපි එක්කර කිරීමය. එහෙයින් මෙම ප්‍රකාශනය අදාළ විෂය පිළිබඳ උනන්දුව ඇති අයගේ ක්ෂණික අවශ්‍යතාවක් පිරිමසන අතරම වැඩිදුර පර්යේෂණ කරන්නට බලාපොරොත්තුවන අයට මහපෙත්වීමක් කරනු ඇතැයි සලකමු. ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට යෝජිත ප්‍රකාශන කිහිපයක් අතුරින් මෙය එකක් පමණි.

හුදෙක් ලිපි එකතුවක් පමණක් වුවද එය නිම කිරීමෙහිලා අපමණවත් වෙහෙසෙන්නටත් විවිධ අයගේ සේවය ලබා ගන්නටත් සිදු විය. මෙම ප්‍රකාශනය එළි දක්වන ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ ආචාර්ය ඇස්. ජී. සමරසිංහ මහතාගේ නොමසුරු සහාය පළමුවෙන් ම සඳහන් කළ යුතුය. කෝරාගත් ලිපිවල කර්තෘවරුන් මෙන්ම ඒවා කලින් පළ කරන ලද ආයතනවල ආශීර්වාදය ලැබීම අත්‍යාවශ්‍ය සාධකයක් විය. ඒවා සියල්ල ලබාගෙන එක්කර කිරීමේදී හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ නිලධාරීන් සුභාෂිණී රණවක මෙනෙවිය මෙන්ම පරිඝනක කටයුතු ඉතා කදිමට හා කාර්යක්ෂමව නිමකළ ඒ. ජී. මනෝජා තුෂාරි මෙනෙවිය ද මුද්‍රණ කටයුතු සාර්ථක ලෙස නිම කොට දුන් එම ආයතනයේම කේ. ඩී. සිරිවර්ධන මහතා ප්‍රධාන මුද්‍රණ අංශයේ සියළු දෙනාද දැක්වූ සහාය අප්‍රමාණය. එහෙයින් ඒ සියළුදෙනා වෙත මෙම ප්‍රකාශනයේ අභිප්‍රේත අරමුණු ඉටු වූයේ නම් ඒ පිළිබඳ ගෞරවය හා කෘතඥතාව නොමඳව පළ කර සිටිනු කැමැත්තෙමි

පණ්ඩුල ඇඳගම
 සංස්කාරක හා
 කෞතුකාගාර උපදේශක

පෙරවදන

ශ්‍රී ලංකාවේ 50 වන නිදහස් සමරුව මහත් අභිමානයෙන් යුතුව පැවැත්වීමට රජය විසින් තීරණය කරනු ලැබීමත් සමඟ ඊට උචිත උත්සව පිළිබඳ දීඪ ලෙස සාකච්ඡා කොට සම්මත කර ගන්නා ලද ඒවා අතරට කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් අමාත්‍ය ගරු දී. මු. ජයරත්න මහතාගේ අදහසක් වශයෙන් සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්ම කෞතුකාගාරයක් පිහිටුවීමද එක්විය. අවුරුදු දෙදහස් පන්සියකටත් වැඩි දීඪ ඉතිහාසයක් ඇති මෙරට කෘෂිකර්මාන්තය එදා සිට ඉතා දියුණු තත්වයක තිබූ බවට ඇති අනුමාන සාධක නිසා ඒ උදාර අතීත දැනුම් සම්භාරය වර්තමාන හා අනාගත පරපුර සඳහා දැක බලා ගැනීමට සැලැස්වීමෙන් ජාතිකාභිමානයක් ඇති කිරීමටත් ඒ මගින් දේශීය දැනුම වර්තමානයට ගලපා ගැනීමට ඔවුන් තුළ ආශාවක් උනන්දුවක් හා ඕනෑකමක් ඇති කිරීමටත් හැකි වේ නම් අපේ කෘෂිකර්මාන්තය පෙර සේම නංවා ඒ මගින් ස්වයංපෝෂිතභාවය ලඟා කර ගැනීමට හැකි වනු ඇතැයි ගරු ඇමතිතුමාගේ දැඩි විශ්වාසය විය. එහෙයින් මෙවන් කෞතුකාගාරයක් පිහිටුවීමට කටයුතු සම්පාදනය කිරීමේ භාරදුර වගකීම මා වෙත පවරනු ලැබීය.

සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මය හා බැඳුණු දැනුම් සම්භාරය පිළිබඳ ප්‍රායෝගික අවබෝධයක් මා තුළද වූයෙන් මෙම කර්තව්‍යයේ බැරෑරුම්කම මට මැනවින් තේරුම් ගැනීමට හැකි විය. එහෙයින් ඒ වගකීම ඉටු කිරීම ලෙහෙසි පහසු එකක් නොවන බව හැඟී ගියෙන් මේ සඳහා සහාය කොට ගැනීමට සුදුසු අය පිළිබඳ සොයා බැලීමේදී මානව විද්‍යාඥ පණ්ඩුල ඇදගම මහතා මගේ සිතට ආවේ අප අතර තිබූ හිතවත් බව නිසා නිතැතියෙනි. ජාතික කෞතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තුවේ දීර්ඝ කාලයක් සේවය කොට මනා අත්දැකීම් සම්භාරයක් ලබා සිටි ඔහු පිළිබඳ මා වැඩි වශයෙන් දැන සිටියේ අපේ සාම්ප්‍රදායික සමාජයේ හැම පැතිකඩක්ම මහත් ආශාවෙන් ඉගෙන ගෙන ඇගයීමකට ලක් කිරීමට උත්සාහ ගන්නා ලද මානව විද්‍යාඥයෙකු ලෙසිනි. එහෙයින් ඔහුගේ සහාය ලබා ගැනීමට ආරාධනය කරනු ලැබුවේ මහත් බලාපොරොත්තු සහගතවය. ප්‍රතිචාරය සිතුවාටත් වඩා සතුටුදායක විය. දෙදෙනා අතර පැවැත්වූ දීඪ සාකච්ඡා වාරයේදී ඉටු විය යුතු කාර්යභාරය පිළිබඳ පූර්ණ එකඟතාවයකට පැමිණිය හැකි වූයේ දෙදෙනා සතුව තිබූ සමානඅදහස් නිසාය. යෝජිත වැඩ පිළිවෙල පිළිබඳ මූලික සැලසුම් සම්පාදනය කොට වැඩි පිරිසකගේ සහයෝගය ලබා ගැනීම සඳහා කෞතුකාගාර කමිටුවක්ද පත් කරනු ලැබිණ. කමිටුව

වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද මූලික සැලැස්ම අනුමත කොට කෞතුකාගාර පිළිබඳ සංකල්පය හා සැලසුම් පිළිබඳ පුණී වගකීම පණ්ඩුල ඇදගම මහතා වෙත පැවරීමට තීරණය කරනු ලැබිණ.

ඇදගම මහතා විසින් කෞතුකාගාරය පිළිබඳ පුණී සැලැසුම් සකස් කරනු ලැබූවා පමණක් නොව අවශ්‍ය භාණ්ඩ හඳුනා ගැනීම, ඒවා ඒකරාශී කිරීම හා ප්‍රදර්ශනය සුදානම් කිරීම ද මුළුමණින්ම භාරගැනීම විශාල සහනයක් විය. එපමණක් නොව, හුදෙක් කෞතුකාගාරයක් පිහිටුවා භාණ්ඩ ප්‍රදර්ශනය කිරීමෙන් පමණක් පරමාර්ථ ඉටු නොවන බව අවධාරණය කළ ඔහු කෞතුකාගාරයක් සමඟ අදාළ දැනුම් සම්භාරය යම් පමණකින් ලබා දීම සඳහා ප්‍රකාශන කිහිපයක්ද පලකළ යුතු බව ප්‍රකාශ කොට ඒවා සම්පාදනය කිරීම ද කරනු ලැබීය. ඒ සියල්ලම සාම්ප්‍රදායික දැනුම් සම්භාරය යොදා යන අය සඳහා මහඟු අත්වැලකි.

මෙම සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මය පිළිබඳ ලිපි එකතුව ද එම ප්‍රකාශන කිහිපයෙන් එකකි. මෙරට කීර්තිමත් විද්වතුන් විසින් සාම්ප්‍රදායික සමාජයේ ගොවිතැන හා ඊට අදාළ වූ විෂයයන් යටතේ වරින් වර ලියා නොයෙක් තැන පළ කරන ලද ලිපි කිහිපයක් එක් තැන් කොට තැවත පළ කිරීමට යෝජනා කරනු ලැබුවේ ඒ මගින් පාඨකයා විෂය කෙරෙහි වඩා උනන්දු කරවීම සඳහාය. ඇත්ත වශයෙන් එම අරමුණු මැනවින් ඉටු කෙරෙන ආකාරයට නිසි අනු පිළිවෙලක් යටතේ මෙම ප්‍රකාශනය පිළියෙල කිරීමෙන් ඇදගම මහතා විසින් සුවිශාල සේවාවක් ඉටු කිරීමට ගන්නා ලද ආයාශය අගේ කීරීමක් වශයෙන් එය හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ ප්‍රකාශනයක් ලෙස පළ කිරීමට තීරණය කරන ලදී.

මෙහි ප්‍රථම ලිපියෙන් මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ ශූරීන් විසින් වී ගොවිතැන නිසා මෙරට සිංහල සහායත්වයක් උපන් හැටි සාකච්ඡා කරනු ලබයි. පණ්ඩුල ඇදගම මහතා ඒ සහායත්වය පදනම වූ සාම්ප්‍රදායික ගම හා ගැමී ගෙදර පිළිබඳ හැඳින්වීමක් වැඩි බැඳි රාජ්‍යයේ පුරාණ ගම් ඔස්සේ අපට ලබා දෙනු ලබයි. ආචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන විද්වතානන්ගේ මා හැඟි ලිපියෙන් පුරාණයේ කෘෂිකර්මාන්තය පිළිබඳ විස්තර ලබා දෙනු ලබයි. ගොවිතැන සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාධකය වූයේ ජලයයි. එහෙයින්ම අපේ පෙර රජදරුවන් ජල සම්පාදනය කෙරෙහි ප්‍රධාන අවධානය යොමු කළ අන්දමත් ජල කළමනාකරණය

කෙරෙහි ජනතාව දැක්වූ උනන්දුවත් පිළිබඳ කදිම විග්‍රහයක් සී. ඩබ්. නිකලස් මහතාගේ පැරණි ලක්දිව ජල සම්පාදනය නම් ලිපියෙන් ගෙන එයි. ගොවිතැන් සාර්ථකත්වය ඉන් ඉඩම් භුක්තිය මතද සිදු වේ. එහෙයින් උපාලිද සිල්වා මහතාගේ පැරණි ලංකාවේ ඉඩම් භුක්තිය නැමති ලිපියෙන් අදාළ විෂය පිළිබඳ ඉහියක් ලබා දේ.

සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මය පිළිබඳ කතා කිරීමේදී කෘෂි තාක්ෂණය ප්‍රධාන වේ. පණ්ඩුල ඇදගම මහතා මෙම ඉපැරණි කෘෂි තාක්ෂණය ගැන මෙන්ම ගොවිතැන් ක්‍රියාවලියේ මූලික අවස්ථාව වූ ගොවිපොළ සකස් කිරීමේ අවස්ථාවේ යොදා ගන්නා ආම්පන්න පිළිබඳව ද ඊළඟ ලිපි දෙකෙන් සාකච්ඡා කරයි. කෘෂිකර්මය පිළිබඳ පාරම්පරික ඥානය ආරක්ෂා කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය දැක්වෙන ආචාර්ය ඇස්. ජී. සමරසිංහගේ ලිපියෙන් අනතුරුව අමරදාස ගුණවර්ධන මහතාගේ ලිපියෙන් පාරම්පරික කෘෂිකර්මයෙහි පලිබෝධ භාවිත ක්‍රම පිළිබඳ විග්‍රහයක් ගෙන එයි. සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මය හැම විටම පරිසරය ආරක්ෂා වන පරිදි හැඩ ගැසුනේ කෙසේද? යන්න විස්තර කරන ලිපිය ඉතා කාලෝචිත කොට සැලකිය හැක්කේ අද මුළු ලොවම පාරිසරික අර්බුදයක පැටලී සිටින බැවිනි. අවසාන ලිපියෙන් කෘෂිකර්මය ආශ්‍රිත ජනශ්‍රැති ලිපිය මගින් අවධාරනය කරනු ලබන්නේ සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මය පිළිබඳ දැනුම් සම්භාරය තවමත් රැඳී ඇත්තේ ජනශ්‍රැති තුළ බැවින් ඒවා නැසී යාමට පෙර එක්රැස් කොට ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳවය..

සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මය පිලිබිඹු කෙරෙන කෞතුකාගාරයක් නරඹා මෙවන් දැනුම් සම්භාරයක් ද ලබා ගැනීමෙන් ප්‍රායෝගික ඉපැරණි දැනුමේ කාලීන වැදගත්කම තේරුම් ගෙන ඒවා පුනරුත්ථාපනය කිරීමට යම් දායකත්වයක් ලබා දේ නම් මෙම ආයාශයෙන් පළක් ලැබුණා සේ සලකමි. ඒ වෙනුවෙන් ඇප කැප වී කටයුතු කළ පණ්ඩුල ඇදගම මහතාටත් ඔහුට සහාය වූ අනෙක් සියළු දෙනාටත් කෘතඥ වෙමි.

ආචාර්ය ඇස්. ජී. සමරසිංහ
 අධ්‍යක්ෂ
 හෙ. ගො. ප. පු. ආ.

පිටු

වර්තමාන ලෝකයේ සියළු සත්ත්ව සංහතිය මුහුණ දෙමින් ඇති රුදුරු කටුක සකල විධ ප්‍රශ්න පිළිබඳ දිවැසින් දුටුවා සේ දුරදක්නා නුවණින් කටයුතු කරමින් මිනිසාට සිටින හොඳම කළණ මිතුරා සොබා දහම බව සලකා පරිසරයට දැඩි ඇල්මෙන් ඊට කිසිදු අනතුරක් නොවන පරිද්දෙන් ඒ හා සුභද හාදකමින් කටයුතු කරමින් අධි පරිභෝජනය වෙනුවට අරපිරිමැස්ම, සුබෝපභෝගිත්වය වෙනුවට සරළ වාමි බව අතෘප්තිමත් තණහාව වෙනුවට ලද දෙයින් තෘප්තිමත් වීම වැනි ගුණධර්ම මුල් කොට ගෙන සමගිය, සහජීවනය හා බෙදා හදා ගෙන කෑම යන සාරධර්ම ජීවිතයේ අත්වැල ලෙස ගෙන තම ආහාරය තමා විසින්ම නිපදවා ගැනීම තම වගකීම කොට ගෙන මෙවලම් හා ආම්පන්න සිය ස්වාමියා නොව සහායකයෙකු වශයෙන් සලකා සෑම කලට ඔබ්බෙන් ආදර්ශමත් කෘෂි තාක්ෂණයක් අපට උරුම කරමින් වසර දෙදහස් පන්සියයක් තිස්සේ උදාර හැදියාවක් ගොඩ නැංවීම සඳහා ලේ දහදිය මහ පොළොවට මුසු කරමින් අදින හෙළ දෑයක් ලොවට දායාද කිරීමට කැපවුණ අපේ අප්‍රමාණ වූ මුතුන් මිත්තන් වෙත ඔවුන්ගේ ඒ මෙහෙයේ පලය යන්නමින් හෝ ලොවට පෙන්වාදීම පිණිස ඉදිවුණ මෙම ජාතික කෘෂිකාර්මික කෞතුකාගාරය විවෘත කිරීම නිමිත්තෙන් සැකසුන මෙම ලිපි එකතුව කෘතගුණ පුර්වකව පුද කරමු.

වී ගොවිතැන නිසා උපන් සිංහල සහායකවය

මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ

සමහර මානව විද්‍යාඥයෝ ඒ ඒ රටවල ජනයාගේ ප්‍රධාන ආහාරය ගුරු කොට ගෙන ඔවුනොවුන්ගේ සහායකවයන් හඳුන්වති. මීට අවුරුදු හතළිහකට පමණ ඉහතදී කිගන්පෝල් පොත් ප්‍රකාශක සමාගම (Psyche Miniature Series) නමින් පොත් පෙළක් පළ කළහ. ඒ පොත් ලියන ලද්දේ ඒ ඒ විෂයයන්හි කෙළපැමිණි විද්‍යාඥයන් හා පඬිවරයන් විසිනි. ඒ ග්‍රන්ථාවලියෙහි එකක නම් මෙය (Cultural Symposium) සංස්කෘතික සම්භාෂණය. ඒ සම්භාෂණයට එක් වූවන් අතර මලිනොවුස්කි, එලියව් ස්මිත්, හර්බට් ජේ. ස්පිංඩන් යන කවත් මානව විද්‍යා මහාචාර්යවරයෝ වූහ.

හර්බට් ජේ. ස්පිංඩන් ඒ ඒ ජාතීන්ගේ සහායකවයන් කිරිඟු සහායකවය, ඉරිඟු සහායකවය, සහල් සහායකවය, මඤ්ඤොක්කා සහායකවය යන නම්වලින් හැඳින්වූයේය. සමහරු මෙය විහිළු මතයක් ලෙස සලකා බැහැර කරනු නිසැකය. එය වැදගත් ආර්ථික සිද්ධාන්තයක් ගරු කොට ගෙන පහළ කරන ලද මතයක් යයි මම සිතමි. කිරිඟු, ඉරිඟු හා සහල් නිපදවන්නන්ගේ අර්ථ ක්‍රමය මඳින් මඳ එකිනෙකට වෙනස් වෙයි. අර්ථක්‍රමය සහායකවය කෙරෙහි බලපවත්වයි. ඇතැම්විට අර්ථක්‍රමය අනුව සහායකවය අමුතු ස්වරූපයක් ගනියි.

කිරිඟු වවන්නන්ට වී වපුරන්නන්ට තරම් වැර වැයම් කරන්නට සිදු නොවේ. බටහිර විද්‍යාඥයන් කිරිඟු වර්ග සංකර කොට බෝ කිරීමෙන් අළුත් කිරිඟු වර්ග බෝ කොට තිබේ. ඒ කිරිඟු වර්ග දෙකුත් ගුණයකින් වැඩි අස්වැන්න දෙයි. රෝගවලට ගොදුරු නොවෙයි. මේ අළුත් කිරිඟු වැඩීමෙන් බටහිර ගොවියෝ වැඩි ආදායම් ලබති. ඔවුන්ගේ ශ්‍රමය අඩුවෙයි. විශ්‍රාමය වැඩිවෙයි. ඒ අනුව ඔවුන්ගේ සහායකවය ද ඉක්මණින් දියුණු වෙයි.

වී ගොවිතැන් කරන්නන්හට වැඩියෙන් වැඩ කරන්නටත්, වෙහෙසෙන්නටත් සිදු වෙයි. විද්‍යාඥයන් විසින් අත්හදා බැලීම් කොට නිපදවන ලද වැඩි අස්වැන්න දෙන වී වර්ග තවමත් සුලභ නොවේ. සී සැම, මැඩවීම, ගොයම් කපා පැහීම ද සඳහා වී ගොවිතැන් කරන්නන් වැඩිපුර වෙහෙස මහන්සි විය යුතුයි. ඔවුන් ලබන ආදායම් අඩුය. විශ්‍රාමය ද අඩුය. වී ගොවිතැන් කළ පැරණි ජනකායන්ගේ සහායකවයන්-ද-දියුණු වූයේ සෙමිනි.

සිංහල සහායකවය
LIBRARY

පැරණි සිංහලයන්ගේ සහාය සහල් සහාය ලෙස හැඳින්විය හැකිය. ඔවුන්ගේ ප්‍රධානතම ආහාරය වූයේ සහල්ය. ඔවුන් තමන්ගේ වික්‍රමය දැක්වෙන මහ වැව් තැනුවේ ද, සහල් නිපදවනු සඳහාය. අනෙක් ඇතැම් රටවල ජනයා වී ගොවිතැන් කළේ මහ ගංගාවලින් ජලය ලබා ගැනීමෙනි. අනුරපුරයේ සිංහලයෝ කුඹුරු ගොවිතැන් සඳහා ජලය ලබා ගැනීම පිණිස මහ වැව් තැනූහ. ඒ සඳහා ඔවුහු විශාල පරිශ්‍රමයක් කළහ.

අදීන සිංහල සංස්කෘතියක පටන් ගැනීමට හේතු වුණු මුල් බිජුවට ශ්‍රී ලංකාවේ සිටුවන ලද්දේ විජය විසින් නොව, පළමු වන වැව කැණවූ පණ්ඩුකාභය රජු විසිනි. සිංහලයා ගින්න නොවූ ජනකායක් නොහොත් එකම කාරියක් උදෙසා එකම අදහසකින් වෙලනු ලැබූ ජනකායක් ලෙස පළමුව සැදුණේ වැව් කැනීමත්, වී ගොවිතැනත් නිසාය. සිංහලයන්ගේ ස්වාධීනත්වයටත්, ශක්තියටත් දෙස් කියන කර්මාන්තයන් අතර, වැව් හා වී ගොවිතැන පළමුවන තැන ගනී. වැව් තැනිය හැක්කේ පවුලක්, කුලයක් වශයෙන් ජීවත්වන අතලොස්සක් විසින් නොවේ. යම් කිසි පොදු හැභීමකින් හා අපේක්ෂාවකින් එකට බැඳුණු ජනකායක් විසිනි.

වැව් තැනීමෙන් ජලය සුලභ කිරීම නිසා වී ගොවිතැන බෙහෙවින් දියුණුවිය. ප්‍රධාන ආහාරය වන සහල් සුලභවීම නිසා ගැමුණු සමයෙහි සිංහලයෝ සුඛිත මුදිත ස්වාධීන ජාතියක් ලෙස ජීවත් වූහ. එළාර රජු හා යුද කොට ලංකාව නිදහස් කිරීමට ගැමුණු රජු උනන්දු කරන ලද්දේ ඒ ස්වාධීනත්වයත්, දියුණුවත් විසිනි. ගැමුණු කාලයේ සිංහල ජනයා හික්මවන ලද්දේ සමාජයට හා පරිසරයට පටහැනි උපාසක වත් විසින් නොවේ. සමාජ සිරිත් විරිත් හා පරිසරය ද විසිනි.

පිටරටින් එන ආහාරයෙන් ජීවත් වන ජනතාව කෙමෙන් හීන ධෛර්යය ඇත්තෝ වෙති. වැඩට අසමර්ථයෝ වෙති. උපාසක වත් ප්‍රිය කරන්නෝ ඔවුන් අතර වැඩි වෙති. ගැමුණු කාලයෙහි සිංහලයන් වැර වැයමෙන් ගොවිතැන් කරමින් ජීවත් වූයේ බෞද්ධ උපාසකයන් ලෙස නොව, පරිසරයට අනුරූපව ස්වාධීනව ක්‍රියාකරන්නට හික්මුණු සිතකය ඇත්තන් ලෙසිනි. ඔවුහු ගොවිතැනට හානිකරන සතුන් මැරීමෙන් ගොයම රැකගත්තෝය. මරණ ලද සතුන්ගේ මස් කෑහ. ඒ මසින් ඇතැම් විට හික්මුන් පිදූහ. දුක්ඛායන් වනු පිණිස ඔවුන් වල් වැදී උෟරන්, මුවන් හා ගෝනුන් ද මැරූහ. උන්ගේ මස් අභිරුචියෙන් කෑහ.

රටට උවදුරු පැමිණි අවස්ථාවේදී දුක්ඛකම් පුහුණු කරගත් කෘෂකයෝ දුක්ඛී හා වෙනත් අවි ගෙන රජුගේ සේනාවට එක් වූහ. දුක්ඛායන් වනු පිණිසත්, ගොයම රැක ගැනීමටත්, සතුන් විද මැරූ ඔවුහු රා බීවෝය. දස මහ යෝධයන්ගෙන් සුරනිමල රා බීමෙහි සුරයා විය. දසමහ යෝධයන්ගෙන්

වැඩිම දෙනා කෘෂකයන්ගේ පුත්‍රයන් වූ බව ග්‍රන්ථාරූඪ පැරණි කථාවලින් හෙළිවේ. ගොවිතැන් කිරීමේ හා දඩයමින් පිරිකම් දියුණු කරගත් ඔවුහු රණබිමෙහි දී සුරවීරකම් කළහ. සතුරන් මැරීමත්, සතුරන්ගෙන් මැරුම් කැමත් එක සමාන සුරවීරකම් ලෙස ඔවුහු සැලකූහ.

අප පැරණි සිංහලයන් විනිශ්චය කරන්නේ අනුරපුරය, පොළොන්නරුව ආදී නගරවල නටඹුන්, වෙහෙර විහාර, ගල්කණු, ගල් පිළිම පමණක් මිනුම් දන්ඩ කොට ගෙනය. ඒ නටඹුන් දේවලින් ධ්වනිත වන්නේ සිංහල සභ්‍යත්වයේ එක් අංශයකි. එය ආගම මුල් කොට ගෙන දියුණු වූ අංශයකි. මහාවංශය හා චූපවංශය, සද්ධර්මාලංකාරය වැනි පැරණි ගද්‍යයන් ද වර්ණනා කරන්නේ ඒ ආගමික අංශයයි. එහෙත් දුටුගැමුණු රජුගේ යෝධයන් පිළිබඳ කතාවලින් පැරණි කෘෂකයන් රටේ ආර්ථික දියුණුව සඳහා කළ මහා වැයම මද වශයෙන් හෙළි වේ.

සිංහල සභ්‍යත්වයෙහි උසස් ලෞකික අංශයක් හෙළි කරන මහා කර්මාන්තයක් තවම නටඹුන් නගරවල පවතියි. ඒ අනෙකක් නොව, දැනුදු කුඩා මුහුදු මෙන් පවතින වැව් සමුදායයි. වැව්වලට පිටුපසින් ඇති මහා පරිශ්‍රමය, අධිෂ්ඨානය, ව්‍යවහාරික ශිල්ප ඥානය හා ජල කර්මාන්තය පිළිබඳ දැනුමද අපට නොවැටහේ. එය වැටහෙන්නේ වර්තමාන ඉංජිනේරු ශිල්පය ගැන හොඳ දැනුමක් ඇත්තෙකුටය. එහෙත් අප කාටත් අගය කළ හැකි අංග දෙකක් වැව්වල ඇත. අනුරපුරෙහි හා මාගම්පුරයෙහි ප්‍රදේශ සෞන්දර්යය විශේෂ ස්ථානයක් ගන්නේ වැව් නිසාය. ගැමුණු කාලයෙහි අනුරපුරයෙහි හා මාගම්පුරයෙහි ප්‍රදේශ සෞන්දර්යයක් වී නම් එය දැනුදු සැකෙවින් පවතින්නේ වැව් රාශිය නිසාය. වැව් නිසා අනුරාධපුරය හා පොළොන්නරුව ලබා ඇති ප්‍රදේශ සෞන්දර්යය පැරණි සිංහල සභ්‍යත්වයෙහි ජීවමාන අංගයකි.

ලංකාවේ පුරාවිද්‍යා කොමතාරිස්ථ සිටි ආචාර්ය ඒ. ඇම්. හොකාට් පැරණි ස්ථූප ප්‍රතිමා හා ගල් කැටයම් සිංහල යන්ගේ අපූර්ව ස්වාධීන ශක්තියට වඩා අනුකාරක ශක්තිය පළකරන කර්මාන්තයන් ලෙස සැලකුවේය. එවැනි මතයක පිහිටි හොකාට් වැව් හඳුන්වන්නේ මෙලෙසිනි. "නිසැකවම සිංහලයන්ගේ ඉතාම විශිෂ්ට වික්‍රමය වනුයේ ජල කර්මාන්තයයි. එහෙත් එතරම් විශිෂ්ට නොවන නිර්මාණයක් හා සසඳන විට ජල කර්මාන්තය මේතාක් ලැබුවේ මද සැලකිල්ලකි. කලා විශාරදත්වයට එක් වුණු පුරාවිද්‍යාව තවම එයින් නමුදනු ලැබීම ඊට එක් හේතුවකි. ජල කර්මාන්තය පිරිපුන් විවේචනයකට භාජනය කිරීම සඳහා පුරාවිද්‍යාවත්, ඉංජිනේරු ශිල්පයත් යන දෙකම අරභයා කුහලක් අවශ්‍යවීම තවත් හේතුවකි." - A. M. Hocart, Ceylon Journal of Science, Vol. I.

හොකාටි කියූ පරිදි මෑත දී ලංකාවේ වැව් හා ජල කර්මාන්තය විශේෂ පර්යේෂණයකට භාජනය කරනු ලැබීය. ආර්. එල්. බ්‍රෝනියර් මහතාගේ පොත එහි එලයකි. වැව් කැනීමෙන් හා වාරි මාර්ග තැනීමෙන් සිංහලයන් තමතාගේ ස්වාධීනත්වයත්, ශූරකමත් පළකළේ බෞද්ධයන් ලෙස නොව කෘෂකයන් ලෙසය. ඔවුන් ගැමුණු කාලයේ ජීවත් වූයේ බෞද්ධෝපාසකයන් ලෙස නොව බෞද්ධ කෘෂකයන් ලෙසය. පළමුව ඔවුහු කෘෂකයෝ වූහ. ඔවුහු බෞද්ධයන් වූයේ අනතුරුවයි. කෘෂකයන් ලෙස කුඹුරු කරන විට ඔවුහු බුදු සමයෙහි ඇතැම් දහම් අමතක කළහ. අප මෙකල උදේ සවස සමාදන් වන පන්සිල් ගොයම් රැකීමෙහිදීත් දුනුකම් උගැන්මෙහිදීත් රණබිමෙහිදීත් ඔවුහු බැහැර කළ හැකි යයි සිතන්නට ග්‍රන්ථාරූඪ පැරණි සිංහල කතා අනුබල දෙයි.

වෙහෙර විහාර මහා බුදු පිළිම ආදිය තැනීමට පැරණි සිංහල ශිල්පීන් විශ්‍රාමයක්, ශක්තියක් ලැබුවේ කෘෂකයන් වැව් හා වාරිමාර්ග තනා රට සරුසාර බිමක් කළ පසුවය. මේ කරුණු නිසාද වැව් හා වාරිමාර්ග පැරණි සිංහල සභ්‍යත්වයෙහි ශ්‍රේෂ්ඨතම අංගය ලෙස සලකන්නට සිදු වෙයි. පිටරටින් ගෙන්වනු ලබන සහලින් යැපෙන අපි අනුරාධපුරයෙහි නටඹුන් වස්තු ගැන පුරුසාරම් දොඩමු. අපේ කරුණ පරම්පරාවගේ තෙත් සිත් සිංහලයන්ගේ කෘෂක සභ්‍යත්වයෙහි අර ශ්‍රේෂ්ඨ අංගය වන වැව් කෙරෙහි යොමු කරවිය යුතු කාලය පැමිණ තිබේ.

අනුරාධපුරයට යන පාසල් සිසුන්ට පළමුව වැව් හා වාරිමාර්ග පෙන්වා ඒ කර්මාන්තය උපයෝගී කොට ගෙන සිංහලයන් එය සශ්‍රීක කළ හැටි විස්තර කළ යුතුය. අමුඛ ගසාගෙන බර වැඩ කළ ඔවුහු කුස පුරා කෑම කෑහ. පරසතුරන් මැඩ ජය ගත්හ. අනතුරුව වෙහෙර විහාර, ගල්පිළිම, ගල්කණු තැනූහ. පැරණියන් දෙවනුව කළ කර්මාන්තය අනතුරුව ශිෂ්‍යයන්ට පෙන්වා පළමුවැන්න නිසා දෙවැන්නට ඉඩ ලැබුණු හැටි විස්තර කළ යුතුය.

වැව් හා වී ගොවිතැන නිසා උපන් ජනකතා, දේවකතා ජනකවි හා සමහර සිරිත් සිංහල ජනයාගේ ස්වාධීන නිර්මාණ වෙයි. සිංහල මහා කාව්‍යවල බහුලව දක්නා ලැබෙන්නේ ඉන්දියාවෙන් ණයට ගත් කතා, දේව කතා කුලසිරිත් ආදිය පිළිබඳ වර්ණනාය. ලංකාවේ අනාගත දියුණුව කර්මාන්තයත්, කෘෂිකර්මයත් යන දෙකම ඇසුරෙන් ඇති වන්නකි. කර්මාන්ත දියුණුවෙන් පමණක් අපට ආර්ථික ස්වාධීනත්වය ලැබිය නොහැකිය. කෘෂිකර්ම දියුණුවෙන් පමණක් ද ලැබිය නොහැකිය. දෙකම එකසේ දියුණු කරනු ලැබීමෙන් තැන්පත් විසිතුරු ස්වාධීන සංස්කෘතියක් හා සභ්‍යත්වයක් අනාගතයෙහි පහළ වීමට මහ පැදෙයි.

(නව ගොවි ප්‍රගයක උදාව - 1975 ප්‍රකාශනයෙන් උපුටා ගන්නා ලදී)

වැව් බැඳි රටේ පුරාණ ගම් හා ගැමි ගෙදර

පණ්ඩුල ඇදගම

(ජාතික කෞතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තුවේ)

අනුරාධපුරය කේන්ද්‍ර කොට ගත් රජරට සිංහල සභාත්වයේ හදබිමය. වැව්බැඳි රජරට තමන් හැදින්වෙන නුවර කලාවිය ප්‍රදේශය ප්‍රධාන කොට ගන්නා වූ පැරණි රජරට ඓතිහාසික වශයෙන් සලකන විට ද ශ්‍රී ලංකාවේ මුල්ම ජනාවාස පිහිටි ප්‍රදේශය වේ. කලක් සෞභාග්‍යයේ හිනිපෙන්න කරා ගිය රජරට ඒ හේතු කොට ගෙන ඇද බැඳ ගන්නා ලද පරසකුරු ආක්‍රමණිකයන් වෙතින් විනාශයට පත් වූ අතර ඔවුන් විසින් වැව් අමුණු හේන් කුඹුරු සුනු විසුණු කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් 10 වැනි ශතවර්ෂය පමණ සිට ක්‍රමයෙන් රජරට අත්හැර වෙනත් ආරක්ෂිත ස්ථාන සොයා නිරිත දිග දෙසට ඇදී යාමේ සංක්‍රමණික යුගයකට සිංහල ජනතාව පත්වූහ. අනුරාධපුරය හැරගිය ඔවුන් පළමුව පොළොන්නරුව ද අනතුරුව දඹදෙණිය, කුරුණෑගල, ගම්පොළ, යාපහුව, කෝට්ටේ, මහනුවර ආදී වූ ප්‍රධාන නගර මුල්කොට ගත් රාජධානි පිහිටුවා ගත් අයුරු ඉතිහාසයෙන් මනාව පෙනේ.

මෙසේ රජු ප්‍රධාන නිලධාරීන් හා රටවැසි පිරිස් තම මුල්බිම රැකගත නොහැකිව සරණ පතා පලා ගිය නමුදු, තම නිස් බිම අතහැර යාමට අකමැති වූ ස්වල්ප දෙනෙක් තැනින් තැන කොටු වී සිටියහ, සුළු කණ්ඩායම් වශයෙන් සංවිධානය වූ මොවුන් කුඩා වැවක් මැදි කොට ගත් කුඩා ගම්මාන ජනාවාස කොට ගෙන ජීවත් වූ අතර ඔවුන්ගෙන් පැවතෙන්නන් විසින්, පළමුව පරසකුරන්ගේ ද, ඊළඟට ඝන වනාන්තරය හා හුදු වන සතුන්ගේ ද, මැලේරියාව ආදී වසංගතවල ද දරුණු ප්‍රහාරවලට ලක්වෙමින් වුවද, එකී මූලික ගම් නොනසා රැක ගෙන එන ලදී. ධාන්‍යාගාරයක්ව තිබී විවිධ හේතූන් විසින් ඝන වනාන්තර බවට පත් කරනු ලැබ රුදුරු වන සතුන්ගේ හා වසංගතවල රජදහනක් වූ පැරණි රජරට ප්‍රදේශ නැවත වගාවත් හා ජනාවාස සඳහා එළිපෙහෙළි කිරීමේ මහා සංග්‍රාමය අරඹන ලද්දේ 20 වැනි ශතවර්ෂයේ පළමුවෙනි භාගයේදීය. සියලු බාධා මැඩපවත්වමින් මෙහි අළුත් ජනපද පිහිටුවීමේ ලා එළිපෙහෙළි කරන අවස්ථාවලදී වනාන්තරවල කොටු වී තිබුණු පැරණි ගම් බිම් දහස් ගණන් සොයා ගනු ලැබීය. අනාදීමත් කාලයක සිට ගොවිතැන් කටයුතුවල යෙදෙමින් රැක ගෙන එනු ලැබූ මෙම ගම් "පුරාණ ගම්" යන අන්වර්ථ නාමයෙන් හඳුන්වන අතර අළුත් ජනපද පිහිටුවීමෙහි දී ද ඒවාට භානියක් නොවන අන්දමට

කටයුතු යොදන ලදින් මේ දක්වාම අළුත් ජනපද අතර මෙම පැරණි ගම් ද අතවරයක් නොමැතිව පවත්වා ගෙන එතු ලැබීය. "ගම් ගොඩවල්" නොහොත් "ගම්කැටිය" නමින්ද හඳුන්වනු ලබන්නේ මේ ගම්බිම් ය.

මෙවැනි පුරාණ ගම් පිළිබඳ මූලිකම සැලකිල්ල යොමු වූයේ 19 වැනි සියවසේදීය. එකල මෙරට පාලනය ගෙන ගිය ඉංග්‍රීසි ජාතික සිවිල් නිලධාරීන් මෙන්ම වෙනත් රාජ්‍ය සේවකයන් විසින් ද එම ගම්වල ස්වරූපය හා ඒවායේ ගම්වැසියන් පිළිබඳ සෑහෙන විස්තර වාර්තා ගත කොට තබා තිබීම විශේෂ වැදගත් කමකින් යුක්ත වේ. ඔවුන් විසින් වර්ණනා කොට ඇති අන්දමට මේවා මේ රටේ පැරණි ජන ජීවිතය පිළිබඳ කැඩපතක් ලෙස සැලකීම නිවැරදි යේ පෙනේ. අද වුවද පුරාණ ගමක් අළුත් ජනාවාසවලින් වෙන්කොට හඳුනාගත හැකි ආවේණික ලක්ෂණ රාශියක් මෙම විස්තර වාර්තාවලින් ලබා ගත හැකිය.

සෑම පුරාණ ගමක්ම කුඩා ග්‍රාමීය වැවක් මුල් කොට ගෙන පිහිටා තිබුණ බව පෙනේ. ගමේ පිහිටීම හා ගමේ පැවැත්ම කෙරෙහි වැව කෙතරම් බලපා ඇද්ද යත් හැම විටම ගමක් "වැවේ" නමින් හැඳින්වූවා මිස ගමේ නමින් වැව හැඳින්වූයේ නැතුවා පමණක් නොව නියත වශයෙන්ම ගම්මුත් විසින් තමන් අසුවල් වැවට අයත් මිනිසුන් වශයෙන් හඳුන්වා ගන්නා මිස අසුවල් ගමේ මිනිසුන් වශයෙන් හඳුන්වා ගන්නේ නැත. (රැල් පීරිස්) ඒ අනුව ගමට කලින් ගමේ වැව තනා ගත් බව පැහැදිලි වේ. මෙම ග්‍රාමීය වැව ඉතා කුඩා වූ අතර ගමේ ප්‍රමාණය වැඩේ ජලයෙන් වගා කළ හැකි වූ ඉඩම් ප්‍රමාණයට වැඩි නොවීය. එහෙයින් ගම්ද කුඩා ඒකක විය. වැවට පහළින් ගොඩ ඉඩමක් වූ අතර එහි කොස් පොල් ආදී අත්‍යවශ්‍ය ගහ කොළින් පිරී තිබිණ. මෙම ගොඩ ඉඩම මැද එකම මිදුලක් වටා තනනු ලැබූ ගෙවල් කිහිපයක් විය. ගෙවල් ගණන 10-20ක සීමා වූ අතර ඊට වැඩි වූයේ ඉතාමත් කලාතුරකිනි. මෙම ගොඩ ඉඩමට පහළින් ගම්මුත්ට අයත් වූ කුඹුරු යාය විය. වැවට ඉහළින් වනාන්තරයක් විය. වැවේ ජල සැපයුම නොකඩවා ලබා ගැනීමට හේතු වූ මෙම වනය ගම්මුත්ට පොදුවේ අයත් වවා පමණක් නොව ගම්මුත්ගේ පොදු අවශ්‍යතා හා ගවයින්ට තණ කැවීම, ලී දඬු, දර ආදිය ලබා ගැනීමට ද පිහිට වූයේය. අද වුවද රජරට පාරක ගමන් ගන්නා අයෙකුට කුඩා ගමක් හා ඊට ආසන්නවම කල්ගිය පොල් ගස් කිහිපයක් ඇතුළු ගෙදර දොර වගාවන් එක ගොමුවක දැකිය හැකි නම් නොවරදවාම එහි පුරාණ ගමක් ද දැක ගත හැකි වනු ඇත.

ගම් එකිනෙකට සැහෙන දුරකින් පිහිටා තිබූ අතර ගමක ගෙවල් පද්ධතිය පිහිටීම හා ස්වරූපය අතින් කැපී පෙනේ. එකම මිදුලක් වටා තනා ගනු ලැබූ ගෙවල් එකිනෙකට යාබදව තනා ඇත. පවුලකට අයත් අයෙකු විසින් අළුතින් ගෙයක් තනනු ලබන්නේ නම් මුල් ගෙය දික් කිරීමෙන් පමණක් එසේ ගෙය තනා ගනු ලැබීම නිසා ගෙවල් පද්ධතිය එකම ගෙයක ස්වරූපය ගනී. එක පවුලකට අයත් ගේ ප්‍රමාණය ද කුඩා විය. කාමරයකට හා පිලකට පමණක් සීමා වූ මෙම ගෙයි කුස්සිය පිහිටා ඇත්තේ විවෘත පිලක් කෙළවරකය. ඒ අනුව සෑම ගෙයක්ම එක් කාමරයකට හා ඉදිරිපස පිලකට සීමා වේ. පුරාණ ගමක පිහිටි ගෙවල් සැලැස්ම අතින් විවිධත්වයක් නොපෙන්වයි. උපරිම වශයෙන් ඇත්තේ දෙයාකාර සැලැස්මකි. එක් සැලැස්මක් අනුව කාමර දෙකකින් යුත් දිගැටි ඒකකයකි. එහි ඉදිරිපස කොටස විවෘත පිලකි. අනෙක් සැලැස්ම අනුව කාමර හතරක් සහිත ඒකකයකි. මෙහි විවෘත පිල ගේ වටා දක්නට හැකිය. ගෙවල් ඒකකයක ඇති කාමර ගණන එහි පදිංචි පවුල් ගණන තීරණය කරයි.

කාමර දෙකේ ඒකකයක නිවැසියන්ගේ කුස්සිය විවෘත පිල් දෙකෙළවර පිහිටා ඇති අතර කාමර හතර ඇති ඒකකයක දෙකෙළවර පිල දෙකකට බෙදා ඇති හෙයින් එක් පැත්තකට දෙක බැගින් මුහුණලා තනා ඇති ගෙවල්වල කුස්සි හතර පිල් දෙකෙළවර පිහිටා ඇත. මෙම නිවෙස්වල දෙපැති වහල මිටිය. වහල කෙළවර (අගුව) ගෙමිදුල ගැවෙන තරමය. කාමරවලට ඇත්තේ කුඩා ජනේලයකි. පිල ද ගෙමිදුල සිට අඩි දෙකක් පමණ උස බැවින් එහි ගොඩවීම සඳහා නැමී පහත් වී යා යුතුය. වහල පිදුරු, පොල්අතු, ඉලක් හෝ එවැනි දේශීය සෙවිල්ලකින් වසා ඇති අතර බිත්ති කටුමැටි ගසා ඔප දමා ඇත. පොළොව ගොම මැටි වලින් ඔප දමා ඇත. කාමරයට බොහෝ විට ඇතුළුවන දොර මිටිය. එහෙත් දොර පළව අතිශයින් විශාල වන අතර බොහෝ විට කැටයමින් අලංකාර කොට ඇත. දොර වැසීම සඳහා දැවෙන් තැනූ අගුල ක්‍රියාත්මක කළ හැක්කේ ඇතුළතින් පමණි. පඩි කඳට භාරා බස්සවනු ලැබූ කුක්කු මත දොර පළව ක්‍රියා කෙරේ.

පුරාණ ගමක ගෙවල් කුඩාවීම විමසිය යුතු වැදගත් කරුණක් ලෙස පෙනෙයි. පැරණි සිංහල සමාජයෙහි මූලික භරයන් කිහිපයක්ම ඉන් ඉස්මතු වී පෙනෙන හෙයින්. පැරැන්නන් සිය කාලයෙන් වැඩි කොටස ගත කළේ ගොවිතැන් කටයුතුවලය. වැවේ ජලය සීමිත වූ බැවින් ගොවිතැන් කළ කුඹුර ද සීමිත විය. එහෙයින් ජීවනෝපාය සඳහා හේන් ගොවිතැන් ප්‍රධාන

විය. හේන් කොටනු ලැබුවේ දුරින් ඇති වනාන්තරවලය. ඒවායේ බෝග ආරක්ෂා කිරීම ද දුෂ්කර කාර්යයක් විය. එහෙයින් පවුලේ වැඩිහිටි අය පමණක් නොව ශ්‍රමය යෙදවිය හැකි බාල මහළු සියලු දෙනාගේම සේවය ගොවිපොළේදී අවශ්‍ය විය. ඒ අනුව ගොවිපොළේ ද කුඩා වූ හෝ නිවසක් රැක බලා ගත යුතු විය. කරුණු එසේ හෙයින් පුරාණ ගමේ නිවසේ කාලය ගත කරනු ලැබුවේ කිරි මවුන්, කිරි දරුවන් හා අබල දුබල අය පමණි. ගොවිපොළේ කටයුතු නොමැති විටෙක කාන්තාවන් ද, කාමරයෙහි ලැගුම් ගනු ලැබීය. එහෙයින් පැරණි සිංහලයන්ට විශාල ගෙවල් දොරවල්වල අවශ්‍යතාවක් ද නොවීය. පැරණි සිංහලන් ඇඳ පුටු මේස භාවිතය දැනගෙන සිටිය ද ගෙදර දොර වස්තුවට ඒවා අයත් නොවීය. බීම එලූ පැදුරේ ඉඳගැනීම, කෑම ගැනීම, නිද ගැනීම ඔවුන්ගේ සිරිත විය.

ඔවුන්ට ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා අමතර වස්තුව ද නොවීය. එහෙයින් අල්මාරි, පෙට්ටගම් යහමින් අවශ්‍ය නොවීය. එහෙත් ඔවුන් වස්තුව අතින් පිරිහුණු අය නොවීය. ඔවුන් සතු ඇඳුම් පැළඳුම් ඇ වටිනා දෑ දැව පෙට්ටගමක හෝ පිලි හැලියක තැබීය. පිත්තල පහන, තැටිය, සෙම්බුව, සේරක්කලය ආදී වූ වටිනා දෑ ගෙයි බිත්තිය වටා තැනූ මැස්සක හෝ බිත්තිය උඩ වහලයට යටින් තැනූ මැස්සක හෝ ආරක්ෂා සහිතව තැබීය. වළං, පිහන්, වට්ටි, පෙට්ටි, අකල්පත්, පැදුරු ආදිය වහලේ එල්ලනු ලැබූ ආන්වල ආරක්ෂා සහිතව තැබීය. ඒ අනුව කුඩා වුවද නිවසේ සෑම ඉඩකඩ අභලක්ම ප්‍රයෝජනයට ගන්නා ලදින් විශාල ගේ දොර අවශ්‍ය නොවීය. ඒ ආකාරයෙන්ම කුස්සිය ද කුඩා විය. ලිපට උඩින් තැනූ දුම්මැස්ස අවශ්‍ය විටෙක අස්කළ හැකි ජංගම එකක් විය. වළං ආදිය ගේ පිළිකන්තේ දියමැස්සක අඩුක් කරන ලදී. කුරක්කංගල, කැත්ත, පොරොව, වංගෙඩිය ආදී වූ උපකරණ කුස්සිය මුල්ලක ඉඩකඩ ලැබීය. කුස්සියේ කටයුතු ද සීමා වූයෙන් කුස්සිය ද කුඩා විය. බොහෝ දෛනික කටයුතු එළිමහනේ කරනු ලැබීම ද තවත් හේතුවකි. වියළි දේශගුණය, තැනිතලා පිරිසිදු මිදුල ආදී වූ කරුණු ඊට බලවත් රුකුලක් විය.

පැරැන්නන්ගේ විශාලතම වස්තුව වූයේ ධාන්‍ය හා වෙනත් බෝග වගීය. ඔවුන්ගේ සමාජ තත්ත්වය තීරණය කරනු ලැබුවේද එකිනෙකාට අයත් බෝග වස්තුවේ ප්‍රමාණය අනුවය. මේවා යහමින් වූ අතර ඒවා තැන්පත් කරනු ලැබුවේ ගෙයින් පිටත මිදුලේ තැනූ විවිධාකාර හැඩයෙන් යුත් වී කුරහං අටුවලය. පුරාණ ගමක ඉතා දැකුම්කළු වූ මෙම ආකෘතීන් ගණන විශාල විය. හැම අයෙකුටම අඩු තරමින් වී බිස්සක්, කුරක්කං

අටුවක් හා පිදුරු පන්දලමක් විය. බිස්ස, අටුව, වරුව ආදී නම්වලින් හඳුන්වනු ලැබූ වී හා වෙනත් ධාන්‍ය ගබඩා පොළොවෙන් අඩි දෙක තුන බැගින් උසින් තනනු ලැබූ අතර ඒ යට ගොවිතැන් උපකරණ, බල්ලන්, හරක් පැටවුන් ආදිය දක්නට හැකිය. මෙම ගබඩා විශේෂ ආරක්‍ෂා ක්‍රම යොදා තනා ඇති අතර පිටස්තර අයවලුන්ට එහි යාමට අවසර නැතිය. මොවුන්ගේ අනෙක් වස්තුව ගව සම්පතය. එහෙත් නිදැල්ලේ ලිහා දමන බැවින් ඔවුන්ට ද මඩු අවශ්‍ය නොවේ. කිරි හරකුනට පමණක් හෝ කරත්ත ගොනුන් සඳහා පමණක් මඩු තනනු ලැබේ.

පුරාණ ගම්වල වැසියා ගත කළේ සමූහ ජීවිත ක්‍රමයකි. ඔවුන්ගේ ගම හා ගෙවල් දොරවල් හැඩ ගැසී ඇත්තේ ද ඊට සරිලන අන්දමටය. මෙම සමූහ ජීවිත ක්‍රමය පහසු කරවීමට වඩාත් හේතු වී ඇත්තේ පුරාණ ගමක නිවැසි සියලු දෙනාම ලේ නැදැයින් වීමය. මෙහි කිසිදු පිටස්තර අයෙකු නැත. පුරාණ ගමක ගෙවල් සඳහා ආරක්‍ෂාවක් අවශ්‍ය නොවේ. බාල මහළු රෝගී පිරිස් සඳහා බාහිරින් සමාජ රක්‍ෂණ ක්‍රමයක් අවශ්‍ය නොවීය. එකිනෙකාට ඇප උපකාර වෙමින් පොදුවේ දුක සැප බෙදා හදා ගනිමින් සමූපකාර පදනමක් මත ගොඩනැගුණු සමාජ වර්ග පද්ධතියකින් හික්මවනු ලැබූ නිසා මොවුන් අතර ආරවුල් අඩිදබර ද නොවීය. සොරකම්, මැරකම් කිරීමට අවශ්‍යතාවක් හෝ අවස්ථාවක් නොවීය.

ගුණධර්ම අතින් ද පුරාණ ගම්වැසියෝ උසස් බවක් ඉසිලූහ. වැඩිහිටියන්ට සැලකීම, දූ දරුවන්ට ඇල්ම කිරීම සඳ් වාරිත්‍ර අනුගමනය කිරීම ආදී වූ ගුණ ධර්ම ඔවුන්ට ආවේණික වූ සේය. ඊට හේතුවූ වූයේ ද බුද්ධාගමේ බලපෑම නොඅඩුව ලැබීමය. සෑම පුරාණ ගමකටම පන්සලක් ද විය. පන්සලක් නොමැති නම් අසල්වැසි පන්සලකට ගොදුරුගම විය. ගමේ ඉඩම්වලින් කොටසක් පන්සලේ හා ස්වාමීන් වහන්සේගේ තඩක්කුව සඳහා වෙන් විය. සමහර ගමක පන්සලට වෙන් වූ වෙනම ම වැවක් ද විය. පන්සලේ ස්වාමීන් වහන්සේගේ ජීවිතය කැප වූයේ ගම්මුන්ගේ සඳාචාර ගුණවගාව කෙරෙහි මිස හරි හම්බ කරන ව්‍යාපාර හෝ බලය තහවුරු කරන සංවිධාන කෙරෙහි නොවීය.

කරුණු මෙසේ හෙයින් පුරාණ ගම් වෙනදාටත් වඩා හොඳින්, ඕනෑකමින් ආරක්‍ෂා කර ගත යුතුව ඇත්තේ අද වැනි කාලයකදීය. ඒ පුරාණ ගම්වලින් අපට ලබා ගත හැකි ආදර්ශ අප්‍රමාණය. ඔවුන් මේ ආදර්ශ ක්‍රියාත්මක කොට සාර්ථක ප්‍රතිඵල දක්වා ඇති බැවින් නැවත

නැවත අත්හදා බැලීමට අවශ්‍ය නොවේ. සමූහ ජීවිත ක්‍රමය, අල්පේච්ඡ ජීවිත ගත කිරීම, සමාජය විසින්ම එහි සාමාජිකයින්ට සමාජ රක්ෂණය ලබා දීම, තමාගේ අවශ්‍යතා තමා විසින්ම සපයා ගැනීම, බාහිර ආධාරයට නැඹුරු වූ ජීවිතවල ඇති නිස්සාරත්වය එකමුතුව කටයුතු කර ගැනීමේ ආදීනව ආදී සියල්ල පුරාණ ගම්වලින් අපට උගත හැකි පාඩම් වේ. අපේ රටේ සාමය, සෞභාග්‍යය, සමාජවාදය පැළපදියම් කිරීම පිණිස විදේශවල ක්‍රම හා උපදෙස් ආධාර නොපැතුවාට අපේම අතීතයෙන් උගත හැකි මහඟු ආදර්ශ රාශියක් මේ පුරාණ ගම්වල ක්‍රියාත්මක වන සමාජ ක්‍රමයන් අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ලබා ගත හැකි බව පෙන්වා දෙනු කැමැත්තෙමි. භෞතික වශයෙන් අවශ්‍යතා අනුව මෙම ගම් වෙනස් කිරීමට සිදු වූව ද ඒවායේ ආත්මය රැක ගත ගැනීම ජාතියේ ඉදිරි ගමනට බලවත්ම රුකුලක් වනවාට නොඅනුමානය.

මානව විද්‍යා සහකාර
ශ්‍රී ලංකා මානව විද්‍යා සංගමයේ ප්‍රධාන ලේකම්
(1978 දී පළකරන ලද ලිපියකි.)

පැරණි ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්තය

මහාචාර්ය සෙනරත් පරනවිතාන

සීසෑම සඳහා නඟුල් ආදී යකඩ උපකරණ පාවිච්චියක් ඇතිව ස්ථිර ගොවි ජීවිතයක් ලංකාවේ පටන් ගත්තේ ආදිම සිංහලයන් බව දැනට සොයාගෙන තිබෙන සාක්ෂිවලින් පෙනෙයි. දකුණු ඉන්දියාවේ සහ දක්ෂිණයේ යකඩ පාවිච්චියක්, වාරිමාර්ග ඉවහල් කරගෙන ගොවිතැන් කිරීමත් පටන් ගන්නා ලද්දේ මහා ශිලා කුණ්ඩවල හෝ සුවිසල් මැටි බඳුන්වල මිනී වැළලීමේ සිරිත ඇතිව සිටි මිනිසුන් විසින් බව සාමාන්‍යයෙන් පිළිගනු ලැබේ. බොහෝ දෙනා පිළිගන්නා මතය නම් මහා ශිලා යුගලයට අයිති මේ මිනිසුන් ද්‍රව්‍ධයන් බවය. එහෙත් මහා ශිලාකුණ්ඩ තැනූ මේ මිනිසුන් පැමිණිණිමට පෙර ඒ පෙදෙස අයිති කරගෙන, ගොරෝසු ක්ෂුද්‍ර ශිලා සහාත්වයක් ඇතිව විසූ මිනිසුන් තුලට ඔවුන් විසින් තම දියුණු සහාත්වය පලවෙන් කාවැද්දූ කාලය ගැන පොදු මතයක් තැත්තේය. මහා ශිලාකුණ්ඩ වර්ග කීපයක් ද මිනී වැළලූ බඳුන් කීපයක්ද ලංකාවේදී සොයාගෙන තිබේ. ඉහත සඳහන් මිනී වැළලූ බඳුන් අතර තිබී මහා ශිලා සංස්කෘතියේ ලක්ෂණයක් වූ රතු හා කළු මැටි බඳුන් වශයක් සමබ විය. එහෙත් මේ රතු සහ කළු මැටි බඳුන් ඉන්දියාවෙන් ලංකාවෙන් ඓතිහාසික කාලය දක්වා නොකඩවාම තිබුණේය. කැටයම් කරන ලද බ්‍රාහ්මී අකුරු සහිත එවැනි බඳුන්වල කැබලි අනුරාධපුරයෙන් සොයා ගෙන තිබේ. ලංකාවේදී සොයාගනු ලැබූ මහාශිලාකුණ්ඩ සහ මිනී වැළලූ බඳුන් අයත් වනුයේ සිංහලයන් මෙහි පැමිණියාට පසු කාලයකට වියහැකිය. සිංහලයන් මෙහි පැමිණෙන්නට ඇත්තේ පාරම්පරික කථාවල ඔවුන් පැමිණි කාලය වශයෙන් සඳහන් වන කාලයට ආසන්න කාලයකදී විය යුතුය. කවර හෙයින් ද යත්, බුද්ධාගම ලංකාවට ගෙනෙනු ලැබූ ක්‍රි.පූ. තුන්වන ශතවර්ෂය වන විට සිංහලයන් දිවයින මුළුල්ලේම පාහේ පැතිර සිටි හෙයිනි.

බර ද්‍රව්‍ය ඇත පෙදෙස්වලට ගොඩබිමින් ගෙන යෑමට පහසුකම් නොතිබුණු පුරාණ කාලවලදී ගැමි ප්‍රජාවගේ ජීවිතය රැදී පැවතුණේ මූලික ජීවන අවශ්‍යතාවන් විශේෂයෙන්ම ආහාර ද්‍රව්‍යයන් ඒ පෙදෙස් තුළම නිපදවා ගන්න පුළුවන්වීම උඩය. බත ලක්වැසියන්ගේ ප්‍රධාන ආහාරය වූ හෙයින්, ඔවුන්ගේ ආර්ථික සහ සාමාජික ජීවිතයේ පදනම වූයේ වී ගොවිතැනය. වී ගොවිතැන් කළ ක්‍රම දෙකක් විය. එයින් පළමුවැන්න නම් කැලෑව එළිකර පිළියෙල කර ගත් බිම් කැබලිවල වී වගා කිරීමය. ඒ සඳහා ජලය ලැබුණේ

වාර වැස්සෙහි. දෙවැනි ක්‍රමය නම් හැම කන්තයකදී ම කුඹුරුවල වී වගා කිරීමය. ඒ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් ජලය ලබා ගන්නා ලද්දේ වාරිමාර්ග වලිනි. මෙහි මුල් පදිංචිකරුවන් තම දිවි පැවැත්ම සඳහා උවමනා ධාන්‍ය ප්‍රමාණය නිපදවන්නට ඇත්තේ පළමුවැනි දාමයෙන් විය යුතුය. එහෙත් ලංකාවේ නොදියුණු පළාත්වල දැනදු (හේන් ගොවිතැන නමින්) පවත්නා මේ ක්‍රමයට අනුව හැමදාමත් එකම බිම් කැබැල්ල වගා කළ නොහැකි හෙයින්, සෘතු වෙන් සෘතුවට වෙනස් වන සුළු වර්ෂාපතනය ගැන පමණක් බලාපොරොත්තුව නොතබා වගා කළ හැකි වෙනත් ක්‍රමයක් අවශ්‍ය බව ඔවුන්ට වැටහෙන්නට ඇත. එහෙයින් කල් අල්ලන වියලි සෘතුවේදී බිම් සඳහාත්, උවමනා අවස්ථාවලදී කුඹුරුවලට බෙදා හැරීම සඳහාත් වර්ෂාකාලයේ මහා වර්ෂාවේ ජලය ආරක්ෂා කර තබා ගත හැකි ජලාශ සෑම වැදගත් ගම් පෙදෙසකම තනන ලද්දේය. දිවයිනේ නැගෙනහිර සහ ගිනිකොණ තැනි පිහිටා තිබුණේ එබඳු වැව් තැනීමට ඉතාම සුදුසු පරිද්දෙනි. මිටියාවකක ඉස්මත්තේ වර්ෂාකාලයේදී දියපාරක් ගලාගත ගියේ නම්, ඒ ඉස්මත්තේ පස් දමා බැම්මක් බැඳ, ජලය රඳවා ගන්නා ලදී. මෙසේ කරන ලද්දේ ඒ බැම්මට පහතින් පිහිටි ඉඩම්වලට ජලය ලබාදෙනු සඳහාය. පෝෂක ප්‍රදේශයෙන් ගලා ආ ජලයේ ප්‍රමාණය අනුව ඒවා නොයෙක් නොයෙක් ප්‍රමාණවලට තනන ලද්දේය. වැඩ කළ මිනිසුන්ගේ ගණන අනුව ඒ බැම්මේ උසත් දිගත් ප්‍රමාණයෙන් වෙනස් විය.

මිලභ කොටසේදී විස්තර කරනු ලබන පරිදි වැව් සහ ඇලවල් තනා විශාල වාරි මාර්ග ක්‍රමයක් ඇති කරගත් පසුද පවා එයින් ජලය සපයනු ලැබූ ඉඩම්වල පමණක් නොව වෙනත් ඉඩම්වලද ගොවිතැන් කරන ලදී. දිවයිනේ කඳු සහිත ප්‍රදේශවල වාරිමාර්ග තැනීම උෂ්කර විය. අතික් ප්‍රදේශවලට වැඩියෙන් ඒ ප්‍රදේශවලට මහ වැසි ලැබුණු නිසාත්, ඒද වැඩි කාලයක් ලැබුණු නිසාත්, ඒ ප්‍රදේශවල එබඳු වාරි මාර්ග තැනීම අතවශ්‍ය ද විය. දිවයිනේ නොයෙක් වැව් තනනු ලැබූ ප්‍රදේශවල පවා වාරිමාර්ග තැනීමට නුසුදුසු කඳු සහිත කොටස් ද තිබුණේය. ඒ කොටස්වල ගොවිතැන් කරන ලද්දේ වර්ෂාව ඇති කාලයේදී පමණකි. එබඳු කුඹුරුවල වගා කරන ලද වීවල නම (පා. "සාලි", සිං, "ඇලිවී") වාරිමාර්ග වලින් ජලය සපයනු ලබූ කුඹුරුවල වගා කරන ලද වී වල නමට වෙනස් එකක් විය. මේ වර්ගයේ එක්කරා වී ජාතියකින් ලැබුණු සහල් රතු පාට විය. එය පිසූ විට මිහිරි සුවඳක් ද වහනය විය. මෙය ඉතා අගනා දෙයක් හැටියටත් රජවරුන්ට සහ වෙන වැදගත් අයට ද සුදුසු භෝජනයක් හැටියටත් සලකන ලදී.

(ආ) ගොවිතැන :-

එකල වගා කරන ලද්දේ වී පමණක් නොවීය. තණ, අමු, මෙතේරි ආදී වෙනත් ධාන්‍ය වර්ගද එකල වගා කරන ලද්දේමය. වාරිමාර්ගවලින් ජලය නොලැබෙන ගොඩ ඉඩම්වල වැසි කාලය මුලදී වසුරනු ලැබූ මේවායේ අස්වැන්න වැස්ස නැවතුණු පසු කපා ගන්නා ලදී. මුං, මැ, පියලි ආදී නොයෙක් මාෂභෝගද එබඳු ඉඩම්වල වගා කරන ලද්දේය. මුං, මැ, පියලි ආදී එබඳු වියලි ධාන්‍ය වර්ගවලින් පිළියෙල කරගත් ආහාරයට පාළියෙන් කියන්නේ "කුම්මාස" කියාය. හැම දෙනාම නිති පතා රැ කෑම හැටියට ගත්තේ මේවා බව පෙනෙයි. උදේ බොන ලද්දේ මේවායින් පිළියෙල කරන ලද කැඳය. තල පුරාණ කාලයේ ලංකාවේ සියලු ප්‍රදේශවලම විශාල වශයෙන් වගා කරන ලද්දේය. එයින් සිදුගත් තෙල් ආහාර පිසීම සඳහා ගන්නා ලදී. වී කොතරම් වගා කරන ලද්දේද යත්, රටට උවමනා ප්‍රමාණය සැපයීමෙන් පසු ඉතිරි කොටස පිරිවැවලද යවන ලද්දේය. නැව්වලින් කාවේරි, පට්ටනමට ගෙනෙනු ලැබූ වෙළෙඳ බඩු අතර ලංකාවේ සහල් ද තිබුණු බව පුරාණ ද්‍රවිඩ සාහිත්‍යයේ සඳහන් වෙයි. උක් වැවිල්ලද විශාල වශයෙන් කරන ලද්දකි. උක් සකුරු පොහොසත් අයගේ හෝජනයේ වැදගත් අංගයක් විය. කම්කරුවන් වැටුප් පිට සේවය කළ උක් මෝලක් ගැන මහාවංශයේ සඳහන් වෙයි. වාරිමාර්ග වලින් ජලය සපයනු නොලැබූ ඉඩම්වල කපුද වවන ලදී. රට වැසියන්ට උවමනා රෙදිපිළි වියන ලද්දේ එයින් බව නිසැකය. එකල සාමාන්‍ය මිනිසුන්ට උවමනා වූයේ මෙකල අයට උවමනා රෙදිපිළි ප්‍රමාණයට වඩා ඉතා අඩු ප්‍රමාණයක් හෙයින්, එකල ලක්වැසියන්ට ඉතා විශාල රෙදිපිළි ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය නොවේ. උයන්වල පළතුරු ද වවන ලද්දේය. එයින් ඉතා අගය කොට සලකන ලද්දේ අඹය. ද්‍රවිඩගාමිණි රජුගේ කාලයේ පොල්වතු ගැන මහාවංශයේ සඳහන් වෙයි. මිහින්තලේ විහාරයට පූජා කරන ලද පොල් වතු වගයක් ගැන ක්‍රි. පූ. යුගයේ මුල් හරියට අගත් සෙල් ලිපියක සඳහන් වෙයි. එහෙත් පොල් මදයෙන් තෙල් සිදු ගැනීමේ සිරිතක් නොවීය. මෙය මේරීමට පෙර (කුරුම්බා හැටියට) කෑ යුතු පළතුරු වෙසෙසකැයි එකල සලකන ලදී. කුරුම්බා වතුර බීමේ සිරිත දැන් මෙන්ම එකලද තිබුණේය. ගොවිතැන සමඟම ගවපාලනයද කරන ලදී. දිවයිනේ ඇතැම් පළාත්වල සිටි විශාල ගවරංචු ගැන පුරාණ කාලය පිළිබඳ කථාන්තරවල සඳහන් වෙයි. කිරිවලින් ගිතෙල් නැතිව බත් කෑමේ සිරිතක් නොවීය. දීකරි ඇතුළු පස්ගෝරස නිතර අනුභව කරන ලදී.

කඳුකර පෙදෙස්වලට විශේෂ වූ වැවිලි වර්ගද විය. එනම් : කහ, ඉහුරු, ගම්මිරිස්, කුළුබඩු, කෑමට ගන්නා අලවර්ග ආදියයි. මුහුදු බඩ පෙදෙසේ

මපුන් මරන්නන්ගේ ගම් පිහිටා තිබුණේය. ඒ හැර වැව්වලින් ඇළවලින් කුඹුරුවලින් අල්ලාගනු ලැබූ මාලු එකල මිනිසුන්ගේ ආහාරයේ වැදගත් අංගයක් විය.

මේ මිරිදිය ජලාශවල මාලුන් පිළිබඳ අයිතිය ගැන පනවන සවිස්තර තීනි රීති ද එකල තිබුණේය. එක් ගම් පෙදෙසක් තවත් ගම්පෙදෙසකින් වෙන් කළ කැලෑවෙන් මී පැණි එකතු කර ගන්නා ලදී. එය ආහාර ද්‍රව්‍යයක් පමණක් නොව ඖෂධයක් ද විය. මේ හැර එබඳු කැලෑවලින් දඩමස් ගෙනවුත් ගම්වල සහ නගරවල මිනිසුන්ට විකුණූ දඩයක්කාරයෝද වූහ.

(ඇ) පැරණි ජනපද පිහිටි ප්‍රදේශ

මුලදී මෙරටට පැමිණ පදිංචි වූ අය ප්‍රිය කෙළේ දැනට වියළි කලාපයට ඇතුලත් වැඩියෙන් වර්ෂාව නොලැබෙන ප්‍රදේශයි. ඔවුන් මේ ප්‍රදේශවලට වැඩි කැමැත්තක් දැක්වීමේ එක් හේතුවක් නම්, මෙහි පදිංචියට පැමිණි මුල් පිරිස මේවාට නුදුරු ස්ථානවල ගොඩබැසීම වෙන්තට ඇත. ඔවුන් මේ ප්‍රදේශ ප්‍රිය කිරීමේ ප්‍රධාන හේතුව විය යුත්තේ මේවා වැව් බැදීමට ඉතාම යෝග්‍ය අන්දමට පිහිටා තිබීමය. තවද වැව් ප්‍රමාණයෙන් ඉතා විශාල ගස් සහිත, එකිනෙක පැටලුණු වෘක්ෂලතා ගහන, අති පුරාණ වනාන්තර තෙත් කලාපයේ තිබුණේය. ඒවා එළි කිරීමට වඩා ලෙහෙසියෙන් මේ වියළි ප්‍රදේශවල වනාන්තර එළි කළ එළිකළ හැකිද විය. එසේ වුවද තෙත් කලාපයේ කැළණි ගඟ ආදී සමහර ගංගාවල නිමිත දිගේ ගොවිජනපද පිහිටුවනු ලැබූ බවට සාක්ෂි තිබේ. ඉතා ඇත කාලයේ පටන්ම තැවියත් පැමිණි තොටක් වූ කලාපය පිහිටා තිබුණේ මේ කැළණි ගඟේ මුවදොරය.

කැලෑව එළි කොට වී ගොවිතැනට සුදුසු පරිද්දෙන් බිම සකස් කර ගැනීම ඉතා වෙහෙස මහන්සියෙන් කළයුතු වැඩක් විය. එය ඉන්දු - ආර්ය පදිංචිකරුවන් විසින්ම කරන ලද්දේදැයි ස්ථිර වශයෙන් කිය නොහැකිය. ආදීම සිංහලයන් මෙහි පදිංචි වූ කාලයේ ඔවුන්ට වඩා අඩු සංස්කෘති මට්ටමක සිටි මනුෂ්‍ය වර්ගයන් මේ දිවයිනේ වාසය කළේ නම්, කැලෑව එළි කිරීම, වාරිමාර්ග සෑදීම කුඹුරු සීසෑම යන වැඩවල ඔවුන් යොදවන්නට ඇති බවත් ගොවිතැන් කිරීමේ ක්‍රම ගැන උපදෙස් දීම සහ උපකරණ සපයාදීම ඒ ආදීම සිංහලයන් විසින් කරන ලද බවත් සිතිය හැකිය. ඉතා පැරණි බ්‍රාහ්මී ශිලා ලිපිවල පරුමක නමින් සඳහන් වන්නේ මේ පුරෝගාමීන් ජනපද පිහිට වූ අවස්ථාවේදී නායකයන් වශයෙන් ක්‍රියා

කළවුන්ගේ පරපුරේ අය විය හැකිය. තමන් දිවයිනේ පදිංචියට පැමිණි කාලයේ මෙහි විසූ ජනතාවගේ නායකයන් වශයෙන් මේ අමුත්තන් ක්‍රියා කෙළේ නම්, ඉපැරණි සෙල්ලිපි සහ පොත් පත් මගින් කරුණු හෙළි කරනු ලැබූ කාලය වන විට මේ දෙකොටස එක් ප්‍රජාවක් හැටියට සම්පූර්ණ වශයෙන්ම පාහේ එකතු වී සිටින්නට ඇත.

ජනතාවගේ ජීවිතයට අවශ්‍යවූත්, යටකී විස්තරයෙහි සඳහන් කරන ලද්දාවූත්, ඒ ආශ්චර්ය ජනක වාරිමාර්ග ලැනවීමට හා පවත්වා ගැනීමටද ඉවහල් වූ පාලන ක්‍රමය හා සමාජ සංවිධානයද ගැන විස්තර අපට දැනගන්නට ලැබී ඇත. ගම්වල තිබුණු කුඩා වැව් රැකබලාගන්නා ලද්දේ ඒවායින් තම උවමනාව ඉටුකරගත් වැසියන් විසින්ම බව නිසැකය. එකල ගම්වල වැසියන්ට ලොකු නිදහසක් තිබුණු හෙයින් ගමට සෙත සැලසූ වැව් ආදිය රැකබලාගැනීම සහ අළුත් වැඩියා කිරීමත් ගම්වැසි සියළු දෙනාට පැවරී තිබුණු පොදු වගකීමක් වෙන්නට ඇත. වැසියාගේ ජීවිතය කෙරෙහි බල පෑ අනිත් ප්‍රශ්න ගැන මෙන්ම මේ ගැනද ක්‍රියා කළ ගම් දෙටුවෝ ගමරාළගේ නායකත්වය යටතේ තම තමන්ගේ ගම්වල ජලාශයන් රැකබලා ගැනීමෙහිත් අළුත්වැඩියා කිරීමෙහිත් යෙදුනාහ.

එක් ගමකට වැඩි ගම් ගණනක් විසින් ප්‍රයෝජන ගනු ලැබූ ලොකු වැව් රැකබලා ගැනීම රාජ්‍යයට, එනම් රජුට, භාරව තිබුණු වගකීමක් බව පෙනෙයි. මේ කාර්යය භාරව සිටි බෙත්මක් ගැන දසවැනි සියවසට අයත් සෙල්ලිපිවල සඳහන් වෙයි. උවමනා කවර අවස්ථාවකදී වුවත් ගම්මුත්තෙන් වැඩ ගැනීමේ බලය 'දොළොස් මහ වෑ තැන්' (මහ වැව් දොළහේ තැන) නමැති මේ බෙත්තමට සාමාන්‍යයෙන් තිබුණේය. මිහින්තලේ හෝජනශාලාව යයි කියනු ලබන ස්ථානයේ පිහිටි සිරිසංඛොයි (11 සේන) රජුගේ රාජ්‍ය කාලයට අයත් සෙල් ලිපියක 'වෑ වෑජුරම' (වැව් පරික්‍ෂක) නමැති නිලධාරියෙකු ගැන සඳහන් කර ඇත. ඒ ඒ තැන්වල ගොවිතැන් සඳහා වැව්වලින් ජලය බෙදාදීම භාරව සිටි නිලධාරීන්ට කුඹුරු හිමියන් ගෙන් කිසියම් බද්දක් අයකර ගැනීමට බලය තිබුණු බව රාජධානිය අසල තිසා වැවෙන් ජලය බෙදාහැරීම පිළිබඳව IV මහින්ද රජු විසින් පිහිටුවන ලද ව්‍යවස්ථා ලිපියක සඳහන් වෙයි. බදුගෙවීම් පිළිබඳව ආරවුල් ඇති වීමේ ප්‍රථිඵලය වූයේ කලට වේලාවට ජලය බෙදා නොහැරීමක් ඒ නිසා අස්වැන්න පාළු වීමත්ය. නිලධාරීන් තම යුතුකම් පැහැර හැරීම නිසා ආරාමයක සංඝයා වැනි වැදගතුන්ට අලාභ හානි සිදුවූ විට, ඒ නිලධාරීන් එසේ ක්‍රියා කළේ රජවාසල අණ පරිදි නම් ඒ අලාභය රජතුමා විසින් ගෙවන ලද්දේය. එසේ නැතිනම්, වරද කළ නිලධාරීන්ට විරුද්ධව නිසි පරිදි ක්‍රියා කරන ලදී.

ගම් වැසි සියළුදෙනාට පොදුවේ අයිතිව තිබුණු වැව් ආදියෙන් අයුතු ලාභ ලබා ගැනීමට පුද්ගලයන්ට ඉඩ නොතබනු පිරිසක් හැම අතින්ම වැදගත් කාර්යය වූ වී වගාවේදී ජලයෙන් ඉතා උසස් ප්‍රයෝජන නොවරදවා ලැබෙන්නට කටයුතු සලසනු පිණිසත් සාධාරණ ලෙස ජලය බෙදාහැරීමත් අත්‍යාවශ්‍ය විය. මෙහිලා ගම්වැසියන් විසින් අනුගමනය කළ යුතු සවිස්තර නීතිරීති සමූහයක් පිළියෙල කර තිබුණේය. පස්වැනි සියවසේදී අටුවා ලියූ බුද්ධඝෝෂ ආචාර්යයන් වහන්සේ එකල ගොවිතැන් කිරීමේදී අනුගමනය කරනු ලැබූ ප්‍රයෝජනවත් නීතිරීති මාලාවකින් නිදසුනක් ගෙනහැර දක්වති. "සියලු දෙනාට පොදු යම් වැවක් ඇත්නම්, ඒ වැවේ ජලයට සියලු මිනිස්සුම හිමියෝ වෙති. එයට පහළින් ගොවිත්න් කරති. ගොයමට දිය ඇරීම පිණිස මහ ඇලක් වැවෙන් පිට වී කුඹුරු මැදින් ගලායේ නම්, එයද ගලා යන කල්හි සියලු දෙනාටම පොදුය. ඒ මහ ඇලෙන් කුඩා ඇලවල් හරවාගෙන තම තමන්ගේ කුඹුරුවලට දිය ඇතුළු කරවති. ඒ දිය අනුන්ට ගන්නට නොදෙති. නියං කාලයෙහි දිය හිඟවූ කල්හි පමණක් ගොයම් මැලවෙයි. එහෙයින් අනුන්ගේ වාරයේදී අතිකෙක් ගන්නට නොලැබෙයි. යම් කිසිවෙක් අනුන්ගේ කුඩා ඇලෙන් හෝ කුඹුරෙන් හෝ තමාගේ මෝ අනුන්ගේ ඇලට හෝ කුඹුරට හෝ සොර සිතින් දිය ඇතුළු කර වයිද, කැලැව පැත්තට හෝ ගලා යන්නට සලසයි ද, මඟුට වරද පැමිණෙයි. යම් දිසිවෙක් මගේ දියවාරය බොහෝ කලකින් වන්තේය මේ ගොයමද මැලවෙතැයි අනුන්ගේ කුඹුරටම ඇතුළු වන දිය (ඒ) ඇතුළු වන මග වසා තමාගේ කුඹුරට ඇතුළු කරවයි නම්, වරදමය. ඉදින් ජලය වැවෙන් පිටවන්නට පෙර හෝ අනුන්ගේ ඇළකට පැමිණෙන්නට පෙර හෝ ගලා එන අනුන්ගේ කුඹුරට නොපිවිස, තමාගේ කුඹුරටම ඇතුළු වන පරිද්දෙන් වියලි ඇලම තැනින් දැන බිඳීයිද, ජලය නික්මෙන්නට පෙර බැන්දා නම් යහපති : පිට වූ පසු බැන්දා නම් දඩ ගෙවිය යුතුය. වැවට ගොස් තමාම සොරුවීව ඇර තමාගේ කුඹුරට (දිය) ඇතුළු කරවන්නාටද දොසක් නොවෙයි. කවර හෙයින්ද යත්, කුඹුරු වැව නිසාම කරන ලද හෙයින්. එහෙත් අත්තිමට දැක්වූ සිරිත පිළිබඳව නීත්‍යානුකූල ඒකමතික තීරණයක් එකළ නොතිබුණ බව පෙනී යයි. ජලය බෙදා හරින නිලධාරීන්ගේ අවසරය නොලැබ ගොවියෙකු තමාම තම කුඹුරට ජලය හරවා ගැනීම නීති කඩකිරීමකැයි සමහරු සැලකූහ.

වැව මුළු ගම්වැසියන්ට පොදුවේ අයිතිව තිබුණද එයින් ජලය ලැබූ පෙදෙස ප්‍රමාණයත් අස්වැන්නත් අතින් එකිනෙකට වෙනස් වූ කොටස්වලට බෙදා තිබුණු බව ඉහත සඳහන් පාඨයෙන් පැහැදිලි වේ. එහෙත් ජලය අපතේ

යාම වළක්වනු සඳහා සී සෑමත්, කුඹුරුවලට වතුර ඇරීමත් නියම පිළිවෙලකට කළ යුතු විය. කුඹුරු වගා කිරීම පිළිබඳ මේ ආදී කටයුතු පාලනය කිරීම පිණිස 'වෙල්කැම්' ආදී නම් ඇති නිලධාරීන් සිටි බව නවවැනි දසවැනි සියවස්වලට අයත් සෙල්ලිපි වලින් පෙනේ.

සී සෑම් ආදී වැඩවලදී මේ නීතිරීති අනුගමනය නොකළ ගොවීන්ට දඩ ගසන ලදී. තමන්ගේ කුඹුරු කොටස් නියම කාලයේදී වගා කිරීම අතපසු කළ ගොවීන්ටද දඩ ගසන ලදී. නියම වාරයේදී ජලය සැපයීම හා සී සෑම පිළිබඳ ප්‍රශ්න පමණක් නොව ඒ ඒ කුඹුරුවල වැපිරිය යුතු වී වර්ගය කුමක්ද යන්න කීරණය කර ගැනීමට පවා ඒ ඒ ගොවියාට ඉඩ තිබුණේ නැත. කියා වැවෙන් ජලය සපයනු ලබන ඉසුරුමුණි වෙහෙරට අයත් කුඹුරුවල සිහිනැටි (හී නැටි) වැපිරිය යුතු බව ඒ වැවෙන් ජලය බෙදා හැරීම පිළිබඳ නීති රීති ඇතුළත් කර IV මහින්ද රජු පිහිටවූ සෙල් ලිපියේ කියා තිබේ. හේන් ගොවිතැන් කරනු ලැබූ ඉඩම් ගැන සෙල්ලිපි වල සඳහන් වන කරුණු වලින් පෙනෙන්නේ දසවැනි සියවසේදී ඒ ඒ ධාන්‍ය වර්ග වැපිරිය යුතු ඉඩම් යායවල් මේවායයි රජයෙන් නියම කර තිබුණු බවයි.

නවවැනි සහ දසවැනි සියවස්වලදී ගොවිතැන් කරන ලද්දේ එක්තරා සැලැස්මක් ඇතිව බව මෙයින් පෙනෙයි. රටවැසියන්ගේ ජීවිතය සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය වලින් සමහර ඒවා හිඟවීමත්, සමහර ඒවා වැඩියෙන් නිෂ්පාදනය කිරීමටත් ඉඩ නොතබා අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට නිෂ්පාදනය කිරීම එහි අදහස විය. සියළු රටවැසියන්ගේ යහපත සඳහා වුවමනා තරමට ගොවියාගේ නිදහස මෙපරිද්දෙන් සීමා කර තිබුණේය. ඉඩම්වල වගා කරන ලද බෝග ජාති අතින් හෝ සාමාන්‍යයෙන් කෘෂිඅර්ථ ක්‍රමය අතින් හෝ මේ යුගයේ තත්ත්වයත්, මීට පෙර යුගයේ තත්ත්වයත් අතර වැදගත් වෙනසක් නොවීය. තමා විසින් නිපදවන ලද අස්වැන්නෙන් එක්තරා කොටසක් ඉඩම් හිමියාට හෝ එසේ නැතහොත් කිසියම් ආරාමයකට හෝ උසස් නිලධාරියෙකුට හෝ රාජ වල්ලභයෙකුට හෝ ආරෝග්‍ය ශාලා ආදී පුත්‍රායතනයකට හෝ ගෙවීමට සෑම ගොවියෙකුටම පාහේ සිදුවිය. වන්නේ හෝ හේනේ වචන ලද ද්‍රව්‍යවලිනුත් එහිදී ලබාගත් පස්ගේ රසවලිනුත් කිසියම් නියමිත කොටසක් ඉඩම් හිමියාට දීමට සිදුවිය. එහෙත් මේවා පිළිබඳ විස්තර දැනගන්නට නැත. රටේ එක් ප්‍රදේශයක පිළිවෙල වෙනත් ප්‍රදේශයක පිළිවෙලට වඩා වෙනස් වූ බව පෙනෙයි.

(නව ගොවී යුගයක උදාව 1975 ප්‍රකාශනයෙන් උසුටා ගන්නා ලදී)

පැරණි ලක්දිව ජලසම්පාදනය

සී. ඩබ්ලිව්. නිකලස්

ඉන්දියාවේ වයඹ ප්‍රදේශයෙහි රිසාන ප්‍රදේශයෙහි ලංකාවට පැමිණි මුල් ඉන්දු ආර්යයෝ වී ගොවිතැන සහ ජලසම්පාදන ක්‍රමක් පිළිබඳ දැනීමක් ඇතිව සිටියහ. ඔවුන් මෙහි සංක්‍රමණය කරන්නට පෙර වාසය කළ ප්‍රදේශවල මිනිසුන්ගේ ප්‍රධාන ආහාරය වූයේ බත්ය. සිත්දු සහ ගංගා ඩෙල්ටාවල සිට ඉන්දියා අර්ධද්වීපයේ දෙපැත්තේ වෙරළ අසලින් යාත්‍රා කළ ඉන්දු ආයඹී නාවිකයන්ට තවත් ඇතිත් දකුණේ පිහිටි ලංකාවට පැමිණෙන්නට පෙර මුණ ගැසුණු දකුණු ඉන්දියානු මිනිසුන්ගේ ප්‍රධාන ආහාරය වූයේ ද බත්මය. මුල් කාලයේදී ජල යන්ත්‍රවල ආධාරයෙන් ලිංවලින් ජලය ඇදගැනීමෙහි පසුව ඇළවල් කැණ එමගින් ස්වාභාවික ජලාශවලින් කුඹුරුවලට ජලය ගෙන යෑමෙහි ජල සම්පාදනය කළ සැටි වෛදික ග්‍රන්ථවල සඳහන් වෙයි. වැව් සෑදී පටන් ගන්නට ඇත්තේ මේ කාලයේදීම විය හැකිය. එකිනෙකට සම්බන්ධ වූ සුවිශාල, සංකීර්ණ වාරිමාර්ග ක්‍රමයක් අනුක්‍රමයෙන් ගොඩනගා, නොයෙක් දිශාවලට ගලා ගිය ගංගාවල ජලය එකතු කර ගැනීමට තරම් ඉතා උසස් ඉංජිනේරු ශිල්ප කෞශල්‍යයක් පසු කාලයේදී පුරාණ සිංහල රාජ්‍යයේ ඇති වූයේ ද මේ මූලික දැනීම පදනම් කරගෙනය. විශාලත්වයෙන් හෝ සංකීර්ණත්වයෙන් මීට සමාන වූ වාරිමාර්ග ක්‍රමයක් සමකාලීන ඉන්දියාවේ නොතිබුණේය.

චීනය කුමරු ඇතුළු පිරිස ලක්දිවට ගොඩබැසීම පිළිබඳව වංශකතාවල දක්නට ලැබෙන පුරාකථාමය විස්තරයට අනුව මේ මුල් පදිංචිකරුවන් ගම් පිහිටුවා ගත්තේ පහසුවෙන් ජලය ලබාගත හැකි ස්ථානවලය. දැනට හඳුනාගෙන තිබෙන පුරාණතම ජනපද පිහිටි ආකාරයෙන් ඒ බව ඔප්පු වෙයි. එනම් අරුවිආරු නමැති ගඟේ දකුණු ඉවුරේ තම්බපත්තියත්, මල්වතු මය අසල අනුරාධ ගාමයත්, කනදුරා මය අසල උප කිස්සගාමයත්, කලාමයේ මුවදොර අසල උරුවේලයත්, මහවැලි ගඟට නුදුරින් විජිත නගරයත්, ගල් මය අසල දිසායුච්ච හෙවත් දීඝවාපියත්, කිරිඳි මය අසල මහාගාමයත් පිහිටා තිබීමය. පළමු වරට වැව් තනවන ලද්දේ ක්‍රි. පූ. සවැනි සහ පස් වැනි ශතවර්ෂවලදී (පසුව අනුරාධපුර නම් වූ) අනුරාධගාමයෙහි බව මේ පුරාණ කථාවලින්ම පෙනෙයි.

ක්‍රි. පූ. තුන්වැනි සියවසේ දෙවැනි භාගයෙන් පටන් ගන්නා ඓතිහාසික යුගය තුළ කලින් කරන ලද ජල සම්පාදනය ව්‍යාපාර පිළිබඳ කරුණු ෫ සක් වංශකතාවල සහ ශිලා ලිපිවල ද දක්නට ලැබෙයි. ක්‍රි. පූ. තුන්වැනි

සියවසේදී කුඩා වැවක් තැනීමේ කටයුතු විධාන කළේ උප රාජයෙකි. ඊළඟ ශතවර්ෂයේදී ඒ පදවියම දැරූ කුමාරයෙක් නැගෙනහිර පළාත්වල ගොවිතැන් සහ අස්වැන්න පිළිබඳ පාලකයා වශයෙන් දීඝවාපියේ වාසය කෙළේය. ජල සම්පාදනය සහ ආහාර ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනයත් කෙළින්ම රජ පවුලේ වැදගත් අය යටතේ තිබුණු කටයුතු බව මෙයින් පෙනෙයි. අනුරාධපුරයේ තිස්සවාපිය (දැන් තිසාවැව) ක්‍රි. පූ. තුන්වැනි ශතවර්ෂයේදී දේවානම්පියතිස්ස රජතුමා විසින් කරවන ලද්දකැයි කියන කියමන නිවැරදි බව නිසැක වුවද, ඒ ආදීම වැව කුඩා එකක් විය. පස්වැනි සියවසේදී හෝ ඉන් පසුව අලුතෙන් කරන ලද කලා වැවේ (කලාවාරියේ) ජය ගත නමැති දීර්ඝ ඇළ දිගේ මෙයට ගලා ආ අධික ජලස්කන්ධය රැස්කර තබා ගැනීමටත් පිටකිරීමටත් සුදුසු වන පරිද්දෙන් පසුව මෙය විශාල කරන ලද්දේය. ක්‍රි. පූ. දෙවැනි ශත වර්ෂයේ පැවැති වැව් කීපයක නම් වංශ කථාවල සඳහන් වන නමුත්, පසු කාලයේදී නැවත සඳහන් වී ඇත්තේ එයින් එකක් පමණකි. ක්‍රි. පූ. දෙවැනි සියවසට අයත් යයි සැලකිය හැකි සෙල්ලිපි දෙකකින් එකක කුඩා වැවක් පූජා කිරීම ගැනත්, අනික් සෙල්ලිපියේ ඇළක් (අඩි) පූජා කිරීම ගැනත් සඳහන් වෙයි.

ක්‍රි. පූ. පළමුවැනි සියවසේදී සාදවන ලද වැව් තුනක සහ එක් ඇළක ද නම් වංශ කථාවල සඳහන්වී තිබේ. එහෙත් ඒ කාලයේ ලියන ලද සෙල්ලිපි වල වැව් සහ ඇළවල් ගණනක නම් සඳහන් වෙයි. මෙයින් එක් ඇළක් කපා තිබුණේ මහවැලි ගඟේ පහත්තාවේ පළල කොටසේ සිටය. දැනට මින්විල නම් වන වගුරුබිම් පෙදෙසට අයින් ජලය සපයන ලද්දේය. එහෙත් මේ ස්ථානයේ කවර කලක හෝ ගල් බැම්මක් බැඳ තිබුණු බවට ලකුණක් සොයා ගත නොහැකි හෙයින්, අවුරුදු දෙදහසකට පෙර ගඟේ ජලය ඇළට හරවන ලද්දේ කවර ක්‍රමයකින් ද යනු කල්පනා මාභියෙන් තේරුම් ගත යුතු කරුණකි. එක්තරා ආචරණයක් (සිං - අමුණක්) ගැන වෙන ශිලා ලිපියක සඳහන් වෙයි. කුඩා ඔයක් හරහා බඳින ලද්දක් හෙයින් මෙය ගලින් කළ අමුණකැයි සිතීමට ඉඩ තිබේ.

ක්‍රි. පූ. පළමුවැනි ශත වර්ෂය වන විට වියළි කලාපයේ සෑම ගමකම වැවක් තිබුණේය. මේ කාලයේදී ජල සම්පාදන ක්‍රම දෙකක් තිබුණු බවට විශ්වාස යෝග්‍ය ඓතිහාසික සාක්ෂි තිබේ. එනම්

- (1) ඔයවල් හරහා ගලින් ස්ථිර කුඩා වේලි ද, ගංගාවල සුදුසු තැන්හි දඬුවලින් හෝ මැටියෙන් හෝ වෙනත් එවැනි ද්‍රව්‍යකින් හෝ තාවකාලික

වෙලි ද බැඳ එහි ජලය ඇළ (අඩි හෙවත් අළි) වලට හරවා එමගින් ගොවිතැන් කරන පෙදෙසට ගලායනට සැලැස්වීම,

(2) ගම්වල තිබුණු වැව්වල කණ්ඩියට පහළින් පිහිටි කුඹුරුවලට ඒ වැව්වලින් කෙලින්ම ජලය සැපයීම යන ක්‍රම දෙකය.

ඉංජිනේරු ශිල්පයේ අතින් අංශයන් මෙන්ම වාරි මාගී ශිල්පය ද ඉතා සුළු වෙන් පටන් ගත් බවට සැකයක් නැත. ලංකාවේ ආදි වාසීන් ඉන්දු ආයතීයන් පැමිණෙත්ම පෙරද වැව් තැනූ බවත්, ක්‍රි. පූ. අවධියේම ඉන්දු ආයතීයන් විශාල ජලසම්පාදන ව්‍යාපාර ආරම්භ කළ බවත් සමහරු කල්පනා කරති. එහෙත් දැනට ලැබී ඇති සාක්ෂිවලින් නම් මේ මතය ඔප්පු කළ නොහැකිය. ගමේ වැවට වඩා ලොකු කිසිම ජල සම්පාදන ව්‍යාපාරයක් ක්‍රි. පූ. පළමුවැනි ශතවර්ෂය වන විට පටන් ගෙන නොතිබුණේය. ගම්වල තිබුණු මේ වැව්වලින් බොහොමයක් සාදන ලද්දේ පුද්ගලයන් විසිනි. ඒවායේ අයිතිය ද පුද්ගලයන් සතුව තිබුණේය. 'වැවේ අයිතිකරු' යන අර්ථය ඇති 'වපිගමික' හෙවත් 'ගමික' යන පදය පුජාවන් පිළිබඳ සෙල්ලිපි කීපයකම දක්නට ලැබෙයි. සමහර වැව් අයිතිව තිබුණේ ස්ත්‍රීන්ටය.

මුල් ඉන්දු ආයතී පදිංචිකරුවන්ගේ පරපුරේ අය ක්‍රි. පූ. පළමුවැනි සියවස වන විට වියළි කලාපයෙන් ඇතට පැතිරී ගොස් පහත රට හෙවත් තෙත් කලාපයේ (කලාපයේ හෙවත් කැළණි නම් වූ පුරාණ රාජ්‍යයේ) පිහිටි කැගලු, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කවලට ද මහනුවර, තෙල්දෙණිය, ගම්පොළ (බදුල්ලෙන් වයඹ පැත්තේ) බෝගොඩ සහ මාතලේ අවට පිහිටි පහත කඳුකර පෙදෙසෙහි ද වාසය කළ බව ඔවුන් විසින් බ්‍රාහ්මීය අක්ෂරයෙන් ලියා තබන ලද නොයෙක් සෙල්ලිපිවලින් ඔප්පු වෙයි. ශ්‍රී ලංකාවේ භූමියෙන් වැඩි කොටස වියළි කලාපයට අයත්ය. තෙත් කලාපයේ ඇතුළුව වඩා විශාල වූ, ඒ ගොවිතැනට සුදුසු බිම් ප්‍රමාණයක් එහි ඇත්තේය. එහෙත් මේ ප්‍රදේශයට වර්ෂාව ලැබෙන්නේ ඊසාන මෝසමේ දී (ඔක්තෝබර් සිට අප්‍රේල් දක්වා) පමණක් හෙයින්, ජලය රැස්කොට තබා ගැනීමත් එය ප්‍රයෝජනයට ගෙන ගොවිතැන් කිරීමත් අවශ්‍ය විය. ක්‍රි. පූ. කාලයේදී කැගලු, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කවලටත් මහවැලි ගං පෙදෙසේ පහත කඳුකර නිම්නයටත් සංක්‍රමණය කොට ජනපද පිහිටුවා ගැනීමට ඔවුන් පෙළඹ වූ කාරණය නම්, ඒ ප්‍රදේශවල ජලය පහසුවෙන් ලබාගත හැකි වීම සහ වාරි මාර්ග තැනීම අනවශ්‍ය වීමත්ය. සීමාසහිත තැනිතලා පෙදෙසේ සහ නිම්නයක් ගොවි තැනට සුදුසු වුවද එහි අවාසි කීපයක් ද විය. එනම් ජල ගැලීම්වලින්

නිකර නිකර වැඩි වැඩි අලාභ හානි සිදුවීම, වැඩි වැඩියෙන් පස සෝදාපාච වීම, අස්වැන්න අඩුවීම, බහුල ලෙස වැටෙන ගස්වැල් නිසා ඉඩම් වල්බිහිවීම යන මේවාය. තෙත් කලාපයේ සහ පහත කඳුකර පෙදෙසේ විසූ පැරණි පදිංචිකරුවන්ගේ පරපුරට අයත් ජනතාවගෙන් විශාල සංඛ්‍යාවක් ක්‍රි. පූ. යුගයේ මුල් හරියේ පමණ සිට වියළි කලාපයට පෙරළා යන්නට පටන් ගත්තේ මේ දුෂ්කරතා සහ වෙනත් හේතූන් ද නිසා බව පෙනෙයි. අවුරුදු දහසක පමණ කාලයක් මුළුල්ලේ මේ පෙදෙසේ සෙල්ලිපි ලියා නොතිබීම මේ මතය ඔප්පු කිරීම සඳහා ගෙනහැර දැක්විය හැකි සාක්කියකි. ක්‍රි. පූ. ප්‍රථම ශත වර්ෂය දක්වා කාලයට අයත් සෙල්ලිපි රැසක්ම මෙහි ඇතත් ඉන්පසු අවුරුදු දහසකට අයත් ලිපි මෙහි නැත. සෙල්ලිපි නැවතත් දක්නට ලැබෙන්නේ දසවැනි සියවසේදීය. ක්‍රි. පූ. යුගයේ සිට මධ්‍යතන යුගය දක්වා නොකඩවා

ලියන ලද සෙල්ලිපි

රැසක් ඇති වියළි කලාපයේ මේ අද්භූත ලක්ෂණය දක්නට නොලැබෙයි. මෙයින් හෙළිවන්නේ තෙත් කලාපයේ සහ කඳුකර පෙදෙසේ පදිංචිව සිටි ජනතාවගෙන් විශාල සංඛ්‍යාවක් එයින් බැහැරව ගිය බවය. මේ බැහැර යෑමත් එන්න එන්නම වැඩි වැඩියෙන් විශාල වී ගිය ජල සම්පාදන ව්‍යාපාර ඇතිව වියළි කලාපය ක්‍රමාණුකූලව දියුණු කිරීමට පටන් ගැන්මත් එකම කාලයට, එනම් ක්‍රි. පූ. පළමුවැනි සියවසට අයත් සිද්ධිය. වියළි කලාපයේ ජල සම්පාදන ව්‍යාපාරවල සහ ගොවිතැන්වල ද වැඩිවීම නිසාත් වැඩි වැඩියෙන් වුවමනා වූ හෙයින්, ඔවුන් මෙසේ යන්නට ගියේ තරමක බලපෑමක් නිසා යැයි ද සිතීමට ඉඩ තිබේ.

කුඩා ගම්වැව් වෙනුවට ලොකු වැව් සෑදීමේ පළමුවැනි පියවර තබන ලද්දේ පළමුවැනි සියවසේදීය. විශාල වැව් කරවූ සිංහල රජවරුන් අතර පළමුවැන්නා වසභ රජු (67 - 111) ය. ඒ රජු විසින් කරවන ලදැයි වංශකථාවල සඳහන් වන වැව්වල ගණන එකොළොසකි. ඒ සියලු වැව්වල නම් ද එහි දක්නා ලැබේ. මෙයින් වැව් හයක් දැනට හඳුනාගෙන තිබේ. මේවා පසු කාලයේ වැව් තරම් විශාල නොවෙතත්, එකල ගම්වල කිඳුණු සාමාන්‍ය වැව්වලට වඩා ඉතා විශාල විය. එයින් ඉතා ලොකු වැව්වල පරිමිතිය සැතපුම් දෙකක් හෝ තුනක් විය. වසභ රජතුමා ඇළවල් දොළොසක් ද කරවීය. එයින් නමින් සඳහන් කර ඇත්තේ ආළිසාර ඇළ (ඇළහැර යෝධ ඇළ) පමණකි. මෙය ඇළහැර දී අඹන් ගඟෙන් හරවා ගන්නා ලද්දකි. සියවස් දෙකකට පමණ පසු කරවන ලද මින්නේරි වැවට ජලය සපයන ලද්දේ ද මේ ඇළෙන්මය. මේ ඇළේ දිය බද්දෙන් කොටස් වගයක් කිසිස වඩමානක පළාතේ, එනම් මින්නේරියේ සිට සැතපුම් හයක් උතුරෙන්

පිහිටි නටඹුන් කවුඩුළු වැව අවට පෙදෙසේ ආරාමයකට එක් රජ කෙනෙකු විසින් පූජා කරන ලද්දේය. මින්තේරි වැවට ජලය සපයන්නට පටන් ගත් පසු කාලයේදී තරම් මහා ජලස්කන්ධයක් මුල් කාලයේදී මේ ඇළ දිගේ ගලා ගියේ නැත. එහෙත් එකල දිගින් සැතපුම් තිහක් පමණ වූ මේ ඇළෙන් විශාල ප්‍රදේශයකට ජලය සපයන ලද්දේය. එය අවසානයේදී වැටෙන්නට ඇත්තේ කිරි ඔයටය. මෙතරම් දිග ඇළක් බැඳ නිම කිරීමෙන් පෙනෙන්නේ සමෝච්චිකරණයටත්, මට්ටම් කිරීමටත් වුවමනා, නිවැරදිකම අතින් ඉතා උසස් යයි කිය හැකි, උපකරණ පළමුවැනි සියවස වන විටත් සිංහලයන්ට තිබුණු බව හා විශාල ගංගාවන් හරහා ගලින් ස්ථිර වේලි බැඳීමට ඔවුන්ට පුළුවන් වූ බවත්ය. වසභ රජතුමාගේ ඉංජිනේරුවන් තවත් වැදගත් කාර්යයක් ද කළ බව කියනු ලැබේ. ඔවුහු අනුරාධපුරයේ තිබුණු නාන පොකුණුවලට ඇළ මගින් ජලය ගෙන යෑමේ ක්‍රමය අත හැර ඒ වෙනුවට පොළොව යටින් තළ මගින් ජලය ගෙන යෑමේ ක්‍රමයක් ඇති කළහ.

වංශකතාවල සඳහන් නොවන 150ක් පමණ වැව්වල සහ ඇළවල නම් පළමුවැනි සියවසේ සිට තුන්වැනි සියවස දක්වා කාලයට අයත් සෙල්ලිපිවල සඳහන් වී තිබේ. ජනගහනය වැඩි වී අලුත් ප්‍රදේශවල පැතිර යත්ම ගම්වල වැව් තැනීම ද වහ වහා කරන ලද්දේය. එසේම වඩා විශාල ජලසම්පාදන ව්‍යාපාර ද ආරම්භ කරන ලදී. වාරිමාගී නිර්මාණ ශිල්පය පිළිබඳ දැනීම සහ එය ක්‍රියාත්මක කිරීම ද අතින් ලක්වැසියෝ තුන්වැනි සියවසේදී ඉතා උසස් දියුණුවක් ලැබූහ. පළමුවරට සුවිසල් වැව් සාදවන ලද්දේ වැව් සෑදීම පිළිබඳ ව ප්‍රසිද්ධියක් උසුලන මහසෙන් රජුගේ (275 - 301) රාජ්‍ය සමයේදීය. මේ රජු වැව් සොළොසක් සහ එක් විශාල ඇළක් ද සෑද වූ බව සඳහන් වෙයි. මෙයින් ඉතාම ප්‍රසිද්ධ වැව නම් මණිහිරවාපිය (මින්තේරිය වැව)යි. දැනට අක්කර 4,000ක පෙදෙසකට ජලය සපයන මේ වැවට අක්කර 4,670ක පෙදෙසක් යටවී තිබේ. මින්තේරි ගොවි ජනපද ව්‍යාපාරයේ පදනම වූයේ දැනුණු තිබෙන ආලිසාර (ඇළහැර) ඇළය. අලුතින් සාදන ලද විශාල වැව් පිරවීම සඳහා පෙරට වැඩි ජලස්කන්ධයක් හරවා ගැනීම අවශ්‍ය වූ හෙයින් ඇළ ඉහත්තාවේ බැම්ම ද, ඇළ ද විශාල කළ යුතු විය. දීර්ඝ කිරීමෙන් සහ විශාල කිරීමෙන් පසු බැම්මේ සිට වැව දක්වා ඇළේ දිග ප්‍රමාණය සැතපුම් 25½ ක් විය. මහාසේන රජු විසින්ම කරවන ලද තවත් වැවක් වන තිස්ස වඩිඞ්මානකවාපිය ද මින්තේරි වැව තරම්ම විශාලය. සෙල්ලිපිවල රත්තිසා වැව නමින් සඳහන් වන මේ වැව දැනට නටඹුන්ව තිබෙන කවුඩුලු වැව බව කොඩිරිංටන් මහතා විසින් නිවැරදි

ලෙස හඳුනාගෙන තිබේ. මේ වැවට ජලය ලැබුනේ කවුඩුලු ඔයෙනි. ඒ හැර මින්නේරිය වැවේ සිට කපන ලද සැකපුම් හයක් දිග ඇළකින් ද එයට තවත් ජලය ලැබුණේය. මහාසේන රජු විසින් කරවන ලද අතින් විශාල වැව් නම් : යාන්ඔය අසළ පිහිටි දැනට හුරුළු වැව නමින් ප්‍රකට ජල්ලුරවාපිය හෙවත් සුරුල්ලා වැව, මිහින්තලේ අසළ කණදරා ඔයෙන් ඔබ්බෙහි පිහිටි නටඹුන් විශාල වැවක් වන 'බාණුවාපී', 'කාණුවාපී', 'කණුවැව', 'කණදියදොර' යන නම්වලින් හඳුන්වනු ලබන මහකණදරාවැව අනුරාධපුරයට උතුරෙන් පිහිටි මහගල්කඩවල නමැති නටඹුන් වැව යයි සැලකිය හැකි මහාදාරගල්ල වාපිය යන මේවාය. මහාසේන රජු විසින් කරවන ලදැයි කියනු ලබන වැව් දහසයෙන් අටක් නිසැක ලෙස ද තව සතරක් තරමක් සැක සහිතව ද හැඳින්විය හැකිය. මේ විශාල ජල සම්පාදන ව්‍යාපාර සියල්ලම මහාසේන රජු රජකම් කළ අවුරුදු 27 තුළදීම පටන්ගෙන සම්පූර්ණ කරන ලදැයි හරියටම කිය නොහැකිය. එහෙත් එයින් සමහර ජලසම්පාදන ව්‍යාපාරවල සැලසුම් පිළියෙල කරන්නට ඇත්තේත් ඒවා ගොඩ නඟන්නට පටන් ගත්ට ඇත්තේත් ඊට පෙර කාලයේදී විය හැකි නමුදු, ඒවා නිම කරන ලද්දේ මහාසේන රජුගේ කාලයේදී බව නම් නිසැකය. ගංභාවෙන් (මහවැලි ගඟින්) පටන් ගන්නා 'පබ්බතන්න මහ ඇළ' මරක්ඛ පබ්බතයෙන් (දිඹුලාගලින්) ඔබ්බට නැගෙනහිර පැත්තට ගලාගිය බව සිතිය හැකිය. මෙය සැකපුම් විස්සක පමණ දුර ප්‍රමාණයකි. මහාසේන රාජ්‍ය සමයේදී සම්පූර්ණ කරන ලැබූ ඇළහැර - මින්නේරි - කවුඩුලු ජලසම්පාදන ව්‍යාපාරය වනාහි ශ්‍රී ලංකාවේ වාරිමාගී පිළිබඳ ඉතිහාසයේ අලුත් යුගයකට මුල පිරු සිද්ධියක් විය. ඒ නිසා රට වැසියන්ට මහත් සෙතක් සැලසුණු හෙයින්, ඔවුහු 'හත් රජුරුවෝ' හෙවත් 'මින්නේරි දෙවියෝ' යන නමින් ඒ රජතුමා දෙවත්වයට පත් කළහ.

මහාසේන රජුගේ අභාවයේ සිට 5 වන මහින්ද රජුගේ නාම මාත්‍ර රාජ්‍යයේ අවසානය දක්වා පැවති ශතවර්ෂ භතකටත් වැඩි කාල පරිච්ඡේදය තුළ එකම විදියේ අරඹ, දේශපාලන, සමාජ තත්ත්වයක් දිවියිනේ කිබුණේ නැත. ශත වර්ෂ හයකට පමණ පෙර උතුරු ඉන්දියාවෙන් පැමිණ පදිංචි වූවන් විසින් මෙරටට පුරුදු කරන ලද සංස්ථා මහසෙන් රජුගෙන් අවසාන වූ යුගයේ දී විකාශ වූ පරිද්දෙන්ම, ඔහුගේ ඇවෑමෙන් පසු ශත වර්ෂ දෙකක් පමණ වූ කාලයක් මුළුල්ලෙහි ද සාමාන්‍යයෙන් විකාශ වෙමින් පැවතුණේය. ක්‍රිස්තුදයට පෙර හා පසු සියවස් හය තුළ සංස්කෘතිය අතින් උන්නතියක් මෙරට ඇති විය. එකල ඇති වූ සම්ප්‍රදාය මහාසේන රජුගේ

අභාවයෙන් පසු සියවසක් හෝ වැඩි කලක් ගත වන තුරුම නොකැඩී පැවතුණේය. ඊළඟට ඇණහිටීමක් සහ කැඩී බිඳී යෑමක් ද ඇති වූ කාල පරිච්ඡේදයක් ලැබූ බව පෙනෙයි. මේ කාලය තුළදී අළුත් අදහස් සහ භෞතික තත්ත්වය ද, ප්‍රධාන වශයෙන් දකුණු ඉන්දියාවට අයත් අසල් වැසි ප්‍රදේශවලින් ලංකාවට පැමිණියේය. මෙතෙක්ම ජීව ශක්තියෙන් තොර නොවී පැවති පැරණි ආර්ථික, සාමාජික, සංස්කෘතික සාරධර්මයන් අලුතෙන් පැමිණීමේ බලවේගයන් සමග සත්වැනි හෝ අටවැනි සියවස තරමේදී එකමුතු වූ බව පෙනෙයි. එකොළොස් වැනි සියවසේ මුල් හරියේදී වෝළ ආක්‍රමණය නමැති මහා විපත්තිය සිදු වන තුරුම සම්ප්‍රදාය හැටියට පිළිගෙන තිබුණේ මෙයයි. එහෙයින් තවවැනි, දසවැනි සියවස් වල ලංකා ඉතිහාසය හදාරන්නාවූන්ට දක්නට ලැබෙන සාමාන්‍ය තත්ත්වය සතරවැනි හෝ පස්වැනි සියවසේ පැවති තත්ත්වයට ඉතාම වෙනස්ය.

දෙවැනි සියවසේ මුල් භාගයේ සිට 429 වැන්න දක්වා පැවති සියවස් තුනේ දී දකුණු ඉන්දියානු ද්‍රවිඩ රාජ්‍යයන් ශ්‍රී ලංකාව ආක්‍රමණය කෙළේවත්, එයට පහර දුන්නේ වත් නැත. එහෙත් මෙහි පැවති කරමක් විශාල වාරිමාර්ග කැනීම වෙනුවට අති විශාල වාරිමාර්ග කැනීම පටන් ගන්නා ලද්දේ සාමය පැවති මේ දීර්ඝ කාල පරිච්ඡේදයේදීය. සිව්වැනි සියවසේ රජවරුන් අතුරෙන් 1 උපතිස්ස රජ (365 - 406) ජල සම්පාදන ව්‍යාපාර දියුණු කිරීම අතින් වැදගත් රජෙකි. එහෙත්, මේ රජු විසින් තනවත ලදැයි සලකනු ලබන වැව් හයෙන් තුනක් අලුත් ඒවා නොවීය. ඔහු කෙළේ කලින් සිටි රජවරුන් විසින් තනවා තිබුණු ඒ වැව් විශාල කිරීම හෝ විස්තීරණ වශයෙන් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම හෝ පමණකි.

ක්‍රි. ව. 473 වැන්නේදී ධාතුසේන රජ තෙමේ පුරා සිව්සිවුරුද්දක් පැවති විදේශීය ද්‍රවිඩ පාලනයෙන් ලංකාව මුදා ගත්තේය. මහාසේන රජුගේ නාමය මින්තේරි වැව සමග අමතක නොවන ලෙස බැඳී තිබෙන්නාක් මෙන්ම, ධාතුසේන රජුගේ නාමය ද එතුමා විසින් කරවන ලද කලා වැව (කාලාවාපිය) සමග සදහටමත් බැඳී පවතී. ප්‍රමාණයෙන් අක්කර 6,380ක් වන මේ විශාල වැවෙන් අක්කර 7,000ක ප්‍රදේශයකට ජලය ලැබෙයි. කලා වැවේ සිට අනුරාධපුරයේ තිසා වැවට ජලය ගෙන යමින් ඒ අතර ප්‍රදේශයටත් ජලය සැපයූ දිගින් සැතපුම් 54ක් වන ජයගඟ නමැති මොවු ඇළ කරවූ කාලය ගැන වංශකතාවල කිසිවක් කියා නැති හෙයින් එයද කලා වැව කැනවූ වකවානුව තුළදීම කරවන ලදැයි සැලකිය හැකිය. තිසා වැවෙන් සැපයිය යුතු ජල ප්‍රමාණය වැඩි කර ගැනීම අවශ්‍ය වන්නට ඇත්තේ

අගනුවර කුළ වැඩි වෙමින් පැවති ජනගහණයේ වුවමනා පිරිමසාලීම සඳහා විය හැකිය. ධාතුසේන රජු වැව් දහඅටක් කරවූ බව චූලවංශයෙහි සඳහන් කර ඇති නමුදු, නමින් දක්වා ඇත්තේ එයින් හතරක් පමණි. එහෙත් මේ රජු විසින් කරවන ලද වැව් පහළොවක නම් පූජාවලියේ සඳහන් වේ. පූජාවලියේ වැව් නාමාවලියෙහි ඇතුළත් 'මානාමතු' නම් උතුරු පෙදෙස් කොටසක් හැටියට පසුව චූලවංශයෙහි සඳහන් වන 'මානාමතු' යන්නමය. මෙය අද යෝධ වැව නමින් ප්‍රකට වැව විය හැකිය. අරුවිආරු (මල්වතු ඔය) හරහා අමුණක් බැඳ හරවා ගන්නා ලද සැකපුම් 17ක් දිග ඇළකින් මේ වැවට ජලය සපයන ලද්දේය. මේ යෝධ වැව ද, මල්වතු ඔයේ ම වම්පස ඉවුරේ සිට කපන ලද ඇළකින් ජලය ලබාගෙන පසු කාලෙක කරවන ලද ආකට්ටි මූර්ජපුළුමි නැමැති අතික් වැව ද නිර්මාණ සැලැස්ම අතින් ලංකාවේ අතික් ප්‍රදේශවල දක්නට ලැබෙන විශාල වැව්වලට වඩා බෙහෙවින් වෙනස්ය. මේවායේ සැලැස්ම පිළියෙල කරන ලද්දේ වැකණ්ඩිවලට සම්බන්ධ කළ හැකි කඳුවැටි හෝ උස්බිම් හෝ නොතිබුණු කැනිතලා භූමිභාගයකට ගැළපෙන පරිදිය. මේ දෙකේම වැකණ්ඩි දිගය. මීටිය. යෝධ වැවේ කණ්ඩිය දිගින් සැකපුම් 7ක් හා උසින් අඩි 14ක් ද පමණ වේ. ධාතුසේන රජ මහවැලි ගඟ හරහා අමුණු බඳවා කුඹුරුවලට හැම කල්හිම ජලය ලැබෙන්නට සැලැස්විය. මෙය මහාසේන රජුගේ පබ්බතන්ත ජලසම්පාදන ව්‍යාපාරයේම පුළුල් කිරීමක් වෙන්නට ඇත.

මීළඟට වැව් කරවූ ශ්‍රේෂ්ඨ නරපතියා නම් 11 මොග්ගල්ලාන (531 - 551) රජුය. මේ රජ කෙමේ මල් වතු ඔය හරහා අමුණක් බඳවා වැව් කුතක් කරවීය. මේ වැව් අතුරෙන් පත්තපාසාණවාපිය නම් අනුරාධපුරයට සැකපුම් 7 ක් ගිනිකොනින් පිහිටි නාව්වදූව වැව යයි සෙල්ලිපි අනුව හැඳින්විය හැකිය. මේ විශාල වැවට යටවී තිබෙන ප්‍රදේශය අක්කර 4,408ක් පමණ වෙයි. එයින් ජලය ලබන ප්‍රදේශය අක්කර 4,200කි ඔයෙන් පමණක් නොව, ජය ගංගාවෙන් බෙදී යන සැකපුම් 6ක් පමණ දිගැති ශාඛා ඇළකින් ද මේ වැවට ජලය ලැබෙයි. අනුරාධපුරයේ නුවර වැවට ජලය ගෙන යෑම සඳහා සැකපුම් 5ක් පමණ දිගැති ඇළක් මේ වැව තැනූ අවධියේම, නැතහොත් ඊට ටික කලකට පසුව සාදන ලදී. නුවර වැව වංශකතාවල එනමින්ම සඳහන් නොවන නමුත්, එය දෙවැනි සියවසේදී ද තිබුණේය. එය 1 ගජබාහු රජුගේ (114 - 136) සෙල්ලිපියක 'නකරවටී' නමින් සඳහන්ව තිබේ. නුවර වැව පසු කාලයේදී විශාල වූයේ නාව්වදූව වැවෙන් ජලය ලැබීම නිසාය. දැනට කැඩී බිඳී තිබෙන මහගල්කඩවල නම් වැවට ජලය ලැබුණේ නුවර වැවේ සිට උතුරු දෙසට සැකපුම් 9ක් පමණ දිගට කපා ඇති ඇළකිනි. නුවරවැව

ප්‍රමාණයෙන් අක්කර 2,960ක් වුවත්, එයින් ජලය ලැබෙන්නේ අක්කර 703 ක ප්‍රදේශයකට පමණි. වැවේ විශාලත්වය අනුව බලන කල මෙය කුඩා ප්‍රදේශයකි. මෙහි ප්‍රධාන කාර්යය වන්නට ඇත්තේ කුඹුරුවලට ජලය සැපයීම නොවන්නට ඇත. ඉහතදී කියා වැව විශාල කළාක් මෙන් සවැනි සියවසේදී නුවර වැව විශාල කරන ලද්දේ ද ප්‍රධාන වශයෙන් අගනුවර කිබුණු ජලයට අතිරේක වශයෙන් තවත් ජලය සැපයීම සඳහා වෙන්නට ඇත.

සවැනි සියවසේ රජුන් අතුරෙන් ජල සම්පාදන ව්‍යාපාර අතින් වැදගත් වන තවත් කෙනෙක් නම් 1 අග්ගබෝධි (571 - 604) රජුය. මොහුගේ ප්‍රධාන ජල සම්පාදන ව්‍යාපාර නම්

- (1) කුරුන්දවාපිය
- (2) මණිමේඛල අමුණ
- (3) මින්තෝරි වැවෙන් ගලා බසින විශාල ඇළක් ද යන මේවාය.

කුරුන්දවාපිය හෙවත් කුරුළු වැව නම් මූලකිව් දිස්ත්‍රික්කයේ 'කුරුන්තන්' ලෑරි නමින් ප්‍රකට පුරාණ කුරුන්ද විහාරයේ නටඹුන්වලට පහළින් පිහිටි විශාල වැවය. මෙය දැනට තණණිමුරිප්පුකුලම් නම් වෙයි. එයට ගලන්නේ මතල් ආරුවේ ජලයයි. මණිමේඛල අමුණ නමින් හඳින්වෙන්නේ මණිපේ ඇළ තැනීම සඳහා මහවැලි ගඟ හරහා බඳින ලද අමුණය. මේ ජලසම්පාදන ව්‍යාපාරය නවවැනි සියවසේදී තව දුරටත් විශාල කරන ලදී. අග්ගබෝධි රජු කරවූ මුල් මණිපේ ඇළ සැතපුම් 17කට වඩා දික් නොවන්නට ඇත.

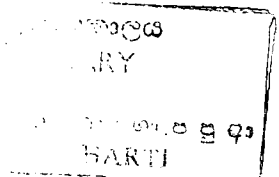
අග්ගබෝධි රජුගේ ඇවෑමෙන් රජ පැමිණි ඔහුගේ බෑනණුවන් වූ 11 අග්ගබෝධි රජුට (604 - 614) ද වැව් කරවූ රජ වරුන් අතර උසස් තැනක් හිමි විය යුතුය. මොහු වැව් තුනක් කරවූ බව වූලවංශයෙහි සඳහන් වෙයි. ඔහු විසින් වැව් දොළහක් කරවන ලදැයි පූජාවලියෙහි ද, දහතුනක් කරවන ලදැයි රාජාවලියෙහි ද කියා තිබේ. මේ වැව් අතුරෙන් සතරක් බඳින ලද්දේ මේ කාලයට පෙර රාජ්‍ය කාලවලදීය. ඒවා අළුතෙන් බඳින ලද වැව් නොවීය. 11 අග්ගබෝධි රජු විසින් කරවන ලද ඉතාම වැදගත් වැව් නම් අද කන්තලේ වැව් නමින් ප්‍රකට ගංගාතටවාපිය හෙවත් ගඟකලාවැවයි. අක්කර 3,263ක ප්‍රදේශයක පැතිර සිටි අක්කර 4,900කට ජලය සපයන මේ වැවට ජලය ලැබෙන්නේ මින්තෝරි වැවෙන් ගලා එන සැතපුම් 29ක් දික් වූ ඇළකිනි. මේ ඇළ වනාහි මීට පෙර රජ කළ රජුගේ කාලයේදී තනවනු ලැබූ 'මණිහිරවාපියෙන් ගලා එන මහ ඇළ' බව නිසැකය. 11 අග්ගබෝධි රජු විසින් කන්තලේ වැව් තනවනු ලැබූ නමුත්, එහි සැලැස්ම පිළියෙල

කරනු ලැබුවේත්, ඊට ජලය සපයන ඇළ තනවනු ලැබුවේත්, ඔහුට පෙර රජ කළ රජුගේ කාලයේදීය. අඹන් ගඟේ ඇළහැර අමුණේ සිට මීන්තේරි වැව හරහා කන්තලේ වැව දක්වා ගලා යන මේ ඇළේ සම්පූර්ණ දිග ප්‍රමාණය සැතපුම් 54½කි. එහෙයින් එහි දිග ප්‍රමාණය ජය ගඟේ දිග ප්‍රමාණයටම සමානය. 11 අග්ගබෝධි රජතුමා පොළොන්නරුව හා මීන්තේරිය අතර ගිරිකටවාපිය හෙවත් ගිරිකලාවැව ද කරවීය. එය දැන් ගිරිකලේ වැව නම් වෙයි. මේ වැවට ජලය ලැබෙන්නේ ආළිසාර (ඇළහැර) ඇළෙන් බෙදියන සැතපුම් 4½ක් දිග ඇළකිනි. මහාසේන රජුගේ ඇළහැර - මීන්තේරි - කවුඩුළු ජල සම්පාදන ව්‍යාපාරයට කන්තලේ හා ගිරිකලේ වැව ඇතුළත් කිරීම පිණිස විශාල කිරීමේදී තවත් සැතපුම් 35කින් මේ ඇළ දික් කිරීමත්, ඊට වැඩිපුර ජලය සැපයීමත් අවශ්‍ය විය. මේ අවශ්‍ය ජලය ලබා ගන්නා ලද්දේ අඹන් ගඟේ ප්‍රධාන ශාඛාව වන කළු ගඟ හරහා හත්කොට අමුණ බැඳීමෙනි. මේ අමුණ බැඳීමෙන් හරවාගත් ජලය සැතපුම් 28ක් දිග ඇළකින් ඇළහැර අමුණට මදක් ඉහළින් අඹන් ගඟට වැටෙන්නට සලස්වන ලදී. 11 අග්ගබෝධි රජුගේ රාජ්‍ය කාලය කෙටි එකක් නොවූයේ නම්, මහාසේන රජුට හා ධාතුසේන රජුට දෙවැනි නොවන පරිදි ඔහු වැඩ කරනු නිසැකය.

හත්වැනි සියවසේ දෙවැනි දශකයේදී ජලය සැපයූ ප්‍රධාන වාරිමාර්ග මෙසේය.

ගංගා හැරවීමෙන් තැනූ වාරිමාර්ග

1. කළු ගඟේ හත්කොට අමුණ - අඹන් ගඟට වැටුණු ඇළ - ඇළහැර අමුණ ඇළහැර ඇළ - ගිරිකලේ වැවට වැටුණු ශාඛා ඇළ - මීන්තේරි වැවට වැටුණු ප්‍රධාන ඇළ - ඇළ - කවුඩුළු වැව - ඇළ - කන්තලේ වැව: ඇළේ මුළු දිග ප්‍රමාණය සැතපුම් 95කි.
2. මහවැලි ගඟේ අමුණ - ධාතුසේන රජු විසින් විශාල කරන ලද පබ්බතන්න ඇළ : ඇළේ දිග ප්‍රමාණය සැතපුම් 30ක් තරම් වන්නට ඇත.
3. මහවැලි ගඟේ මණිමේඛල (මණිපේ) අමුණ - මණිපේ ඇළ : ඇළේ දිග ප්‍රමාණය සැතපුම් 17ක් වන්නට ඇත.
4. මල්වතු ඔයේ අමුණ - ඇළ යෝධ වැව : ඇළේ දිග ප්‍රමාණය සැතපුම් 17කි.

ජලය රැස්කර තබා ගැනීමට කරවන ලද ජලාශය :

1. කලාවැව - ජයගංඟා ඇළ - තිසා වැව : ඇළේ දිග ප්‍රමාණය සැතපුම් 54කි.
2. ජල ගංගා ඇළ - ශාඛා ඇළ - නාවිවදූව වැව - ඇළ - නුවර වැව - මහගල් කඩවල වැව : ඇළේ දිග ප්‍රමාණය සැතපුම් 20යි.
3. මහකණදරා වැව
4. හුරුළු වැව
5. තණ්ණිමුරිප්පුකුළුම්
6. තිස්සමහාරාම වැව

මෙය සම්පූර්ණ නාමාවලියක් නොවේ. කවර හෙයින් ද යත්, නම් සඳහන් වූවත් දැනට හඳුනාගත නොහැකි වැව් ද, කවර කාලයක කරවන ලද්දේදැයි වංශ කතාවල සඳහන් නොවන විශාල වැව් කීපයක් ද මෙයට ඇතුළත් නොවන හෙයිනි. ප්‍රධාන ඇළවල මුළු දිග ප්‍රමාණය සැතපුම් 250කට වැඩි විය.

සත්වැනි සියවස දක්වා කරවන ලද වාරිමාගී දෙස බලන විට අපට පෙනෙන්නේ සැලසුම් පිළියෙල කොට ඒවා තැනූ පැරණි සිංහල ශිල්පවේදීන් අතිවිශිෂ්ට ශිල්ප කෞෂල්‍යයක් ඇතිව සිටි බවයි. මෙවැනි ජල සම්පාදන ව්‍යාපාර තැනීමට අද පටන් ගතහොත්, ඒවා විශාල ව්‍යාපාර හැටියට දැනුත් සලකනු ලැබෙනවා ඇත. මේ පැරණි ශිල්පවේදීන් හා ඔවුන් යටතේ සිටි ශිල්පීන් වැඩ කළේ කෙසේද, ඔවුන් කළ මූලික මිනුම් කවරේද, ගණනයේදී කවර ගණිත සූත්‍ර ඉවහල් කරගන්නා ලද්දේ ද, කවර උපකරණ පාවිච්චි කරන ලද්දේ ද යන මේවා ගැන කිසිවක් දැනගන්නට නැත. මේ සියලු තොරතුරු මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වාගත නොහැකිය. එහෙයින් ඒවා ග්‍රන්ථාරූඪකර තිබෙන්නට ද ඇත. පැරණි වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා නවීන යුගයේදී කරන ලද පරීක්ෂණවලින් හෙළිවූ කරුණක් නම් ඔවුන් භාවිත කළ උපකරණ නවීන උපකරණ තරම්ම සුක්ෂ්ම බවය. පැරණි ඇළවල්වල බැස්ම සාමාන්‍යයෙන් සැතපුමකට එක් අඩියක් පමණය. ඇතැම් කොටස්වලදී එය සැතපුමකට අහල් 6ක් පමණද සුළු විය. මෙයින් පෙනෙන්නේ ඔවුන්ගේ සමෝච්ඡමානය අතිශයින්ම නිරවද්‍ය වූ බවයි.

ක්‍රි. ව. 620 වැන්නේ සිට 60 අවුරුද්දක් මුළුල්ලේ පැවති අභ්‍යන්තර යුද්ධ සන්වැනි සියවසේ වැඩි කොටසක් තුළ මේ රටේ දියුණුව බාධාවීමට හේතුවක් විය. කුඹුරු අස්වැන්න හා දේපොළ විනාශ වීම නිසා රටවැසියාට මහත් හිරිහැර කරදර විඳීමට සිදුවිය. වාරිමාගී පාළුවී යෑම නිසා ඒවාට හානි සිදු විය. මාතවම්ම රජු රටේ සාමය යළිත් ඇති කළ නමුත්, නටඹුන්ව ජරාවාසව කිඳුණු වාරිමාගීයන් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම ඔහුට කළ නොහැකි තරම් භාරදුර වැඩක් විය.

අටවැනි, නවවැනි, දසවැනි ශතවර්ෂ සාමාන්‍යයෙන් සිංහල ජනතාව සෞභාග්‍යයෙන් හා දියුණුවෙන් යුක්තව විසූ කාලයක් විය. ලංකාව සතර වරක්ම ආක්‍රමණය කරන ලද බව සැබෑ වුවත්, තම රට අල්ලා ගැනීමට පැමිණි එබඳු සේනා තුනක්ම පළවා හැරීමට තරම් ශක්තිමත් බවක් සිංහලයන්ට තිබුණේය. එසේම, ඔවුහු දෙවරක්ම දකුණු ඉංදියාව ප්‍රත්‍යාක්‍රමණය කළහ. එසේ වුවද මීට පෙර තත්ත්වය සමග සසඳ බලන විට මේ කාලයේ කරවන ලද්දේ වාරිමාර්ග ඉතා සුළු ගණනකැයි කිය යුතුය.

11 මහින්ද රජ (777 - 797) කලා වැවේ වෑකණ්ඩිය ශක්තිමත් කොට බැඳවීය. මෙය කරන්නට ඇත්තේ නාලන්දට ඉහළින් දෙමැද මය හරහා අමුණක් බැඳ ඇළක් මගින් දඹුලු මයට ජලය හරවාගෙන ඉක්බිති ඒ ජලය ගලා යන්නට සැලැස්සීම සඳහා කරන ලද සංවර්ධන ව්‍යාපාරයේ එක් කොටසක් වශයෙනැයි සිතිය හැකිය. මේ නිසා කලා වැවට නිරන්තරයෙන්ම පාහේ සෑහෙන තරම් ජලය ලැබුණේය. තිත්තිණිගාමක වාසියට ජලය ගෙන යනු පිණිස කලා වැවේ දකුණු අපමුඛයෙන් කපන ලද සැතපුම් 16ක් දිග ඇති ඇළ ද මේ කාලයේම කරවන ලද්දක් බව පෙනෙයි. මේ තිත්තිණිගාමක වාසිය තම් ගල්ගමුව අසල දැනට සියඹලන්ගමු වැව නමින් ප්‍රකට කැඩී බිඳී ගිය වැවය.

1 අග්ගබෝධි රජු විසින් ආරම්භ කරන ලද මණිමේඛල (මණිපෙ) ජලසම්පාදන ව්‍යාපාර 11 සේන රජු විසින් (853 - 887) ඇළ සැතපුම් 47ක් පමණ දක්වා දික් කිරීමෙන් විශාල කරන ලද්දේය. මෙම ඇළ අතිවිශිෂ්ට ගණයේ ශිල්පීය නිර්මාණයෙකි. දහතුන් වැනි සියවසේ මුල් භාගයේදී පිහිටුවන ලද මණිපේ සෙල් ලිපියෙහි මේ ඇළ "මහවැලි ගං නැමැති බිසවුන් ලෝවැඩ පිණිස වැදූ පුත් රුවනක් බඳු" යයි වර්ණනා කර තිබේ. 11 සේන රජු විසින් කාණ්ඩාවාසියට (මහකණ්දරා වැවට) වැඩිපුර ජලය සපයනු පිණිස කට්ටන්ත නගරය අසල අමුණක් කරවන ලදී. මේ වනාහි මල් වතු

මයෙන් මරදන්කඩවල අසල සිට මහකණදරා වැවට ජලය ගෙන යන සැතපුම් 42ක් පමණ දිගැති ඇළ පටන් ගන්නා තැන පිහිටි අමුණ බව නිසැකය. 11 සේන රජු කරවූ තුන්වැනි වාරිමාර්ගය නම් මින්තේරි වැවෙන් ගලා බස්නා ඇළකි. මේ ඇළ නම් ගිරිකළේ වැවට නැගෙනහිරින් ගලා ගොස් ඉක්බිති ඊසාන දෙසට හැරෙන දිග ඇළ වෙන්තට පුළුවන.

11 උදය රජ (887 - 898) රෝහණයෙහි මහානදිය (වලවේ ගහ) හරහා අමුණක් බැඳවීය. මේ කියන්නේ මේ ගහ හරහා ටැන්කැටියෙහි බැඳ තිබෙන අමුණ ගැන වෙන්තට පුළුවන. මෙහි සිට සැතපුම් 14ක් පමණ දික් වූ ඇළක් දිගේ පණවූකෝලම්බවාපියට ජලය ගලා බසීය. පණධික්කුළම නමින් අද හැඳින්වෙන මේ වැව පාළුවට ගොස් තිබේ. උදය රජ මල්වතු ඔය හරහා ද අමුණක් බැඳවීය. මෙය එම ඔයේ වම්පස ඉවුරෙන් පටන් ගන්නා සැතපුම් 20ක් පමණ දිග ඇළේ අමුණ විය හැකිය. මේ ඇළ මන්නාරම් දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි ආකට්ටිමුරිප්පු වැවට වැටෙයි. කල්ආරු නමැති ඔයේ සිට ගලා බසින සැතපුම් 6ක් දිගැති තවත් ඇළකින් ද ජලය ලබන මේ වැව මිටි වෑකණ්ඩියක් ඇති සැතපුම් 4 ක් දිගැති නොගැඹුරු ජලාශයකි. දැනට මහවිලවිච්චි වැව නමින් හැඳින්වෙන මයෙන්තිවාපියේ කණ්ඩිය ද මේ රජු විසින් විශාල කරන ලදී. මේ වනාහි ජයගංගාවේ සිට තලාවේ ඇළ දිගේ සැතපුම් 5ක් පමණ දුරට ජලය ගෙන ගොස් ඉක්බිති කලා ඔයට හරවා එතැනින් මහවිලවිච්චි වැවට ජලය රැස්කර ගැනීමට කරන ලද වර්ධන ව්‍යාපාරය බව නිසැකය.

111 සේන රජ තෙමේ (938- 946) සියලු ලොකු වැව්වල හා ලොකු ඇළවල කැඩී බිඳී ගිය කණ්ඩි ප්‍රතිසංස්කරණය කරවීය.

මෙහිලා වංශකතාවල නැති විස්තරයක් අටවැනි, නවවැනි, දසවැනි, සියවස්වලට අයත් සෙල්ලිපිවල සුලභ නොවෙයි. පොදොන් (පර්ජනා) සහ පුලුඩා (අග්නි) යන දෙව්වරුන් යැදීමෙන් කුඹුරු වගා කිරීමට පහසුකම් සලස්වා, දුර්භික්ෂ භය නැති කෙළේ යයි V කස්සප රජ (913 - 923) සෙල්ලිපියකින් ප්‍රකාශ කරයි. ජරාවාසවී තිබුණු වැව් අලුත් වැඩියා කරවා ලංකාවේ ආහාර හිඟය නැති කර දැමූ බව IV මහින්ද රජ (956 - 972) කියයි.

අලුතෙන් ලොකු ඇළ , අමුණු, වැව් තැනවීම අටවැනි, නවවැනි, දසවැනි සියවස්වලදී අඩුවී ගිය බව පෙනෙයි. මේ කාලයේදී සඳහන් වන විශාල ජල සම්පාදන ව්‍යාපාරවල ගණන සයක් පමණකි. මෙසේ වීමට හේතුව විස්තර කිරීම දුෂ්කරය. කලින් තනා තිබුණු ඒවා වරින් වර විශාල

කර ගැනීම සැහෙන්තට ඇතැයි සිතිය හැකිය. අස්වැන්න දියුණු කිරීම සඳහා පුරාණ වාරිමාර්ගවලින් සම්පූර්ණ ප්‍රයෝජන ගැනීම මධ්‍යගත යුගය තෙක්ම පටන් නොගත්තා වෙන්නට පුළුවන. V කස්සප රජුගේ හා IV මහින්ද රජුගේ ඉහත සඳහන් සෙල් ලිපිවල කියන ලද දුර්භික්ෂවලින් හා ආහාර හිඟකම්වලින් පෙනී යන්නේ වාරිමාර්ග පාළුවට හැරීම නිසා හෝ ගංවතුර, නියහ වැනි ස්වාභාවික හේතූන් නිසා හෝ වැව් අමුණු වේලි ආදියෙන් සම්පූර්ණ ප්‍රයෝජන ගත නොහැකි වූ විට දුර්භික්ෂ ඇතිවීමට ඉඩ තිබුණු බවය. එසේ නම් අලුත් ව්‍යාපාර පටන් ගැනීමට කාලය ළං ළංව එනවා විය යුතුය. මේ අලුත් ව්‍යාපාර ප්‍රමාද වන්නට ඇත්තේ දසවැනි සියවසේ දෙවැනි භාගයේ ඇති වූ ආක්‍රමණ, කෝලාහල හා විදේශීයාධිපත්‍යය ද නිසා විය හැකිය. ඊළඟට විශාල ජල සම්පාදන ව්‍යාපාර ඇතිවූයේ දොළොස්වැනි සියවසේ මැද හරියේදී 1 පරාක්‍රමබාහු රජු සිංහාසනාරූප වූ පසුය.

දීර්ඝ කාලීන අභ්‍යන්තර යුද්ධයකට හෝ විදේශීයාධිපත්‍යයකට හෝ පසු, කැඩී බැඳී ගිය වාරිමාලී අලුත්වැඩියා කරනු ලැබූ බව සඳහන් කිරීම වංශකතාවේ සිරිතකි. යුද්ධෝපක්‍රමයක් වශයෙන් දිය පිරුණු වැව් ද සිඳිමින් සියලු දිය ඇළ අමුණු ද හැම ලෙසින්ම නැසීම විශේෂයෙන් පළමුවරට සඳහන් කර තිබෙන්නේ දොළොස් වැනි සියවසේදීය. එහෙත් මේ යුද්ධෝපක්‍රමය මීට වඩා පැරණි යයි සිතීමට ඉඩ තිබේ. සතුරු උපද්‍රවවලින් හෝ තනුරු ජල ගැලීම්වලින් හෝ සිදු වූ විනාශය හැර, කලක් කිස්සේ හොදින් රැකබලා නොගැනීම නිසා ද වැකණ්ඩි බිඳී යෑම හෝ වෙනත් බරපතල හානි හෝ සිදු විය හැකිය. එහෙයින් මේ සුවිශාල සංකීර්ණ වාරිමාර්ග ක්‍රමය හොඳ තත්ත්වයක තබා ගැනීම රාජ්‍යය සතු ඉතා වැදගත් වගකීමක් විය.

ඇතැම් වැව හා ඇළවල් වංශකතාවලත් සෙල්ලිපිවලත් සඳහන් කර තිබෙන්නේ ඒවා තැනීම හෝ අලුත්වැඩියා කිරීම ගැන කියන තැන්වලම නොවෙතත්, එකී තැන්වලින් කිපයක් වැදගත්ය. අනුරාධපුරය අසල උතුරු දිගින් ගලා යන රහෙර ඇළ ද, කිසා වැවෙන් උතුරු දෙසට ගලායන කොළොම් ඇළ ද, කිසා වැවෙන් පිට වී සැතපුම් 22ක් පමණ දිගට ගලා ගිය ඇළේ කොටස් බව පෙනෙයි. ජය ගංගාව දික් කොට තනන ලද මේ ඇළ මල්වතු ඔයේ වම් ඉවුර දිගේ ගලා බසීයි. මෙහි කෙළවර දැනට සොයා ගත නොහැකි නමුත් මෙය මහවිලවිච්චි වැවට වැටෙන්නට ඇතැයි සිතිය හැකිය. සවැනි සියවසේ දී සඳහන් වන චිරමාතිකවාර ඇළ මහාසේන රජු විසින් තනවන ලද චිරවාපියට හෙවත් සිරිවලස්ස වැවට සම්බන්ධ

වුවකි. 11 අග්ගබෝධි රජු විසින් විශාල කරනු ලැබීමෙන් පසු මේ වැව වලාහස්ස හෙවත් සිරිවලස්කැටි යන නමින් ප්‍රකට වූ බව පෙනෙයි. මෙය විශාල වැවක් වුවත්, අසවල් වැවයයි දැන් හඳුනාගත නොහැකිය. 1 උදය රජු (797 - 801) නිලගල්ල විහාරය කරවා ඒ අසලින් ඇළක් තනවා එය විහාරයට පුජා කෙළේය. මෙය මිණිපේ ඇළම දික් කිරීමකි. නැතහොත් මිණිපේ ජල සම්පාදන ක්‍රමයට පසුව එකතු කළ වෙන කිසියම් වාරිමාර්ගයකි. සුවිසල් පදවි වැව (පදිවාපිය) තැනීම පිළිබඳ තොරතුරු වංශකතාවල හෝ සෙල්ලිපිවල හෝ දක්නට නොලැබෙයි. 1 විජයබාහු රජ විසින් අලුත්වැඩියා කරන ලද වැව් නාමාවලියෙහි මෙය සඳහන් නොවෙයි. එහෙත් 1 පරාක්‍රමබාහු රජු මෙය අලුත්වැඩියා කරවීය. යාන් ඔයෙහි වාහල්කඩ වැව නමැති කැඩී බිඳී ගිය විශාල වැවේ පුරාණ නම සොයා ගත නොහැකිය. වංශකතා අනුව හඳුන්වාදිය නොහැකි අනික් විශාල වැව් නම්, යාපනේ දිස්ත්‍රික්කයේ ඉරණෙමඩුකුලම, වව්නියා දිස්ත්‍රික්කයේ පාවට්කුළම හා වවුතික් කුළම, ත්‍රිකුණාමල දිස්ත්‍රික්කයේ විරුගල් ආරු ඔයේ සිට ගලා ගිය ඇළකින් ජලය ලැබූ අල්ලයි වැව, කළා ඔයේ දකුණු ඉවුරෙන් තික්මෙන සැතපුම් 13ක් පමණ දිග ඇළේ කෙළවර වූත් අනුරාධපුර - පුත්තලම් දිස්ත්‍රික්ක සීමාව අසල පිහිටියා වූත් පණික්කන් කුළම, මඩකලපු දිස්ත්‍රික්කයේ රුගම්කුළම සහ උන්නිව්වයි කුළම, හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ රිදියගම වැව යන මේවාය. තවද තබ්බවාපිය (දැන් තබ්බෝව) තිත්තිණිගාමකවාපිය (දැන් සියඹලන්ගමු වැව) සහ පණ්ඩු කෝලම්බවාපිය (පණ්ඩික් කුළම) යන මේ වැව්ද කවර කාලයක කරවන ලද්දේ දැයි වංශ කතාවල සඳහන් කර නැත.

රෝහණ දේශයේ වාරිමාර්ග පිළිබඳ තොරතුරු ද වංශකතාවල සුලභ නොවේ. මෙසේ වීමට හේතුව නම් රජරට වාරිමාර්ග තරම් විශාල ඒවා රෝහණයේ නොතිබීමයි. වලවේ ගඟ හරහා තනා ඇති වැන්කැටි අමුණත්, පණ්ඩුකෝලම්බ වැවත් ගැන ඉහත සඳහන් කරන ලදී. කිස්සමහාරාමයේ වැව්වලට ජලය ලබා ගැනීම සඳහා කිරිදිඹය හරහා අමුණු බැඳ තිබුණේය. යාල පෙදෙසෙහි දැනට ජරාවාසවී ඇති මඩගල වැව අටවැනි සියවසට පෙර තනන ලද්දක් වෙන්නට පුළුවන්. කවර හෙයින් ද යත් ඒ කාලයට පසු පිහිටුවන ලද සෙල්ලිපි ඒ පෙදෙසේ නැතැයි පෙනෙන හෙයිනි. කුඹුක්කන් ඔයේ දකුණු ඉවුරෙන් තික්මෙන සැතපුම් 10ක් පමණ දිග ඇළකින් මේ වැවට ජලය ලැබුණේය. පණ්ඩුකෝලම්බ වැව හා මඩගල වැව ද හැර, රුහුණේ පිහිටි අනික් විශාල වැව් නම් : මඩකලපු දිස්ත්‍රික්කයේ

මහකණ්ඩි වැව, රුගම් වැව, උන්නිව්වයි වැව, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ රිදියගම වැව සහ බඩගිරි (බදගිරි) වැවත් යන මේවා පමණය.

අමුණු, සොරොව්, වැකණ්ඩි සහ වේලි ඇතුළු වාරිමාර්ග අංශවල නිර්මාණ සැලැස්ම හෝ ඒවාට යොදා තිබෙන ද්‍රව්‍ය හෝ පදනම් කර ගත් පුරා විද්‍යාත්මක සාක්ෂි මේවා තැනූ කාලය පිළිබඳ ලේඛනයක් පිළියෙල කිරීමේදී අපට ඉවහල් වන්නේ නැත. අපට ඒ ගැන කොරතුරු ලබා ගැනීමට ඇත්තේ වංශකතා සහ ශිලා ලිපි ද පමණකි. දසවැනි සියවසේදී ජලය සපයමින් පැවති ලොකු වැව් හා ඇළවල් පිළිබඳ පහත දැක්වෙන සංඛ්‍යා ලේඛන මේ යුගය දක්වා පැරණි සිංහලයන් ලැබ සිටි දියුණුවේ ප්‍රමාණය තරමක් දුරට තේරුම් ගැනීමට ඉවහල් වන්නේය.

ප්‍රධාන ගංගාවලින් හරවා ගත් ඇළවල දිග ප්‍රමාණය

	යැතපුම්
මහවැලි ගඟ	132
අඹන් ගඟ	197
කලා ඔය, මෝදරගම් ආරු සහ අනික් ගංහා	177

මුළු ගණන	<u>506</u>

මහවැව් තුනේ මාන

වැවේ නම	වැකණ්ඩියේ දිග යැ.	උස අඩි	පෝෂක ප්‍රදේශය සතරැස් යැතපුම්	වැවට යටවී ඇති ප්‍රදේශය අක්කර	ධාරිතාව අක්කර අඩි	වැවෙන් වැඩ කළ හැකි මුළු ප්‍රදේශය අක්කර
යෝධවැව	3	14	38	4,547	26,596	14,093
කන්කලායි	1	52½	77	3,263	37,124	4,908
කලා වැව	3¾	40	323	6,380	72,687	6,971

(නව ගොවියුගයක උදාව 1975 ප්‍රකාශනයෙන් උපුටා ගන්නා ලදී.)

පැරණි ලංකාවේ ඉඩම් භුක්තිය

උපාලි ද සිල්වා

අධ්‍යක්ෂ, ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂම

පැරණි ලංකාවේ රජු සතු වූ සියලුම ඉඩම් සහ ගොඩ ඉඩම් කුඹුරු වශයෙන් ප්‍රධාන කොටස් දෙකකට වෙන්කොට ගත හැකි නමුදු ඒවායේ භුක්තිය පැවරීමේ ක්‍රම විවිධ විය. රාජ සේවයට හිතවත්ව හෝ රට සතුරාගෙන් බේරා ගැනීම උදෙසා හෝ ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් කටයුතු කළ අයට පමණක් නොව අවශේෂ ජාති හිතෙමිත්ට ද වරප්‍රසාද වශයෙන් ඉඩකඩම් ලැබී ඇති බව පැරණි සෙල්ලිපි පමණක් නොව පසු කාලයේ නිකුත් කරන ලද සන්නස් පත්‍ර ආදියෙන් ද පෙනේ. බොහෝ විට රජතුමා විසින් සෙල්ලිපි ආශ්‍රයෙන් ඉඩම් පැවරීම සිදු කොට ඇත්තේ පත්සල් හෝ එවැනි පූජනීය ස්ථාන පිළිබඳවයි. මේ අනුව පැරණි ඉඩම් බෙදා දීමේ සහ භුක්ති විඳීමේ ක්‍රමය කොටස් දෙකකට ලා සැලකිය හැක. විහාර දේවාල සඳහා පූජා කරන ලද ඉඩම් සහ පුද්ගලයන්ට බාරදෙන ලද ඉඩම් මේ දෙකොටස ලෙස ගිණිය හැකිය. ඉඩම් පැවරීම මෙසේ ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් දෙකකට වෙන්කොට දැක්විය හැකි නමුදු ඒවායේ අයිතිවාසිකම් බෙදීයාම බොහෝ විට ඒකාකාර නොවීය.

මෙම පැරණි ඉඩම් භුක්ති විඳීමේ ක්‍රමය සිංහල රජුගෙන් පසු ඇති වූ පෘතුගීසි හා ඕලන්ද ආණ්ඩු ක්‍රමයෙන් හැරුණු විට ඉංග්‍රීසි ආධිපත්‍යය තුළින් ද වෙනස් වෙමින් පැවත එමින් මෑතකදී ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ පනතට යටවීමෙන් ඒකාකාරී රටාවකට යටත්වීමේ ඉතිහාසය රසවත් කතාවකි. මෙම ඉතිහාස කතාව හැදෑරීමේදී ලංකාවේ සිවිල් නිලධාරියෙකු වශයෙන් සේවය කළ එච්. ඩබ්ලිව්. කොඩිරිත්ටන් මහතා කරන ලද පරීක්ෂණයන් හා ඔහුගේ කෘතීන් ඉතා වැදගත් වෙයි. ඒ මහතාගේ කෘතීන් හි බොහෝ කොටම ඌව සහ ඒ අවට පැවති පැරණි සිංහල රාජධානියෙහි ඉඩම් භුක්තිය පැවරීමේ ක්‍රමය දැක්වෙන අතර මෑත කාලයක දිස්ත්‍රික්ක කවිචේරිවල සම්පාදිතව ඇති පරවේණි පංගු ලැයිස්තු පොත් සහ එකිනෙක පුද්ගලයින් අතර පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට යමින් පවතින ලේකම් මිටි සහ සන්නස් ආදියෙහි මෙම ඉඩම් භුක්තිය වෙනස් වී ගිය අයුරු දැක්වෙයි. පැරණි කාලයේ සිට 18 වැනි සියවස පමණ කාලය දක්වා වූ ඉඩම්

භුක්තිය පැවරීමේ ක්‍රම විදහා දැක්වෙන "ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණි ඉඩම් භුක්ති විදීමේ ක්‍රමය සහ ආදායම් මාර්ග" යනුවෙන් වූ එච්. ඩබ්ලිව්. කොඩ්රින්ටන් මහතාගේ කෘතිය ඉතාමත් වැදගත් වෙයි. කොඩ්රින්ටන් ගේ මෙම කෘතිය සකස්කිරීමේදී ශිලාලිපි, ඓතිහාසික ග්‍රන්ථ පමණක් නොව පැරණි ඉංග්‍රීසි පාලකයින්ගේ සටහන් හා පරම්පරාගතව ව්‍යවහාර වෙමින් පවතින ඉඩම් පිළිබඳව පැවති විස්තර ද පංගු ලැයිස්තු ආදිය ද උපකාරී කොට ගෙන ඇත.

ලංකාවේ පැරණි ඉඩම් භුක්තිය පැවරීමේ ක්‍රමය මදින් මද වෙනස් වෙමින් ඉංග්‍රීසීන්ගේ පැමිණීමෙන් පසු ක්‍රමවත්ව හැඩ ගැසුණු බවක් එච්. ඩබ්ලිව්. කොඩ්රින්ටන් අදහස් කරයි. පැරණි ලංකාවේ ඉඩම් වර්ග කිරීම ක්‍රම කීපයකින් කළ හැකි බවය ඒ මහතාගේ අදහස. සිංහල රජවරුන්ගේ වකවානුවේ සිට මධ්‍යතන යුගය වන තෙක් ලංකාවේ ඉඩම්, විශේෂයෙන් කුඹුරු ඉඩම් භුක්තිය වර්ග කීපයකට අයත් වෙයි. මේවායේ බොහෝ කොටම අයිතිවාසිකම් කීමට එක් පක්‍ෂයක් සිටි අතර කුඹුරුවල ගොවිතැන් කටයුතු කිරීමට තවත් කොටසක් වෙන් වී සිටියහ. මෙම ගොවිතැන් කිරීම තම වගකීම කොට ගත් පක්‍ෂය නිල කාර්යයන් තමන් බොහෝ පැරණි ලේඛනවල සඳහන් වෙයි. මෙයට අමතර වශයෙන් කුඹුරුවල හිමිකම මෙන්ම ගොවිතැන් කිරීම ද අයත් වූ තවත් ගොවීන් කොටසක් ද වූ බව මෙම කුඹුරු හිමිකම් පිළිබඳව විමසීමේ දී පැහැදිලි වෙයි. මේ අනුව පැරණි ලංකාවේ කුඹුරු හිමි ගොවීන් කොටසක් ද, එමෙන්ම කුඹුරු හිමියන් සහ අද ගොවීන් වශයෙන් වෙනස් වූ තවත් දෙකොටසක් ද සිටි බව පැහැදිලි වෙයි. මෙයට අමතර වශයෙන් විහාර සහ දේවාල සතු වූ නින්දගම් වශයෙන් බොහෝ කොට අදහස් වන ප්‍රවේණි කුඹුරු බදු දීමේ ක්‍රමයක් ද පැවතුන බව පෙනේ.

පැරණි ලංකාවේ කුඹුරු කීප විදිහකින් වර්ග කළ හැකි බව කොඩ්රින්ටන් මහතාගේ මතයයි. ප්‍රථමයෙන් කුඹුරු වගාව අනුව වර්ග කළ හැක. වාරිමාර්ග ක්‍රමයෙන් හෝ අහස් දියෙන් ගොවිතැන් කරන කුඹුරු මේ ගනයේ ලා සලකනු ලැබේ. මේ කුඹුරු බොහෝ සෙයින් යල මහ දෙකන්නයේ වැඩකරන කුඹුරු හෝ එක් කන්නයක පමණක් වැඩ කරන කුඹුරු වශයෙන් දෙකොටසකට වෙන් කළ හැකි වුවද කුඹුරු වශයෙන් හැඳින්වෙන ඉඩම් ගෙවතුටලින් සහ හේන්වලින් වෙන්කොට සැලකිල්ලට භාජන වෙයි. කුඹුරු හැරුණු විට ගොවීන් විසින් බෝග වර්ග ගොවිතැන් කිරීමට යොදා ගන්නා

හේන්ද මෙම ගණයටම ලා සැලකිය හැකිය. බොහෝ කොටම කැළෑ හෙළි කිරීමෙන් කරන හේන් ගොවිතැන වර්තමානයේ මෙන්ම අතීතයෙහි ද ගොඩ ගොවිතැන් ක්‍රම අතර ඉතා සුලභ ක්‍රමයක් වී ඇති අතර කුඹුරු හා ගොවිතැනට උපයෝගී කරගන්නා ඉඩම් වගාව අනුව වගී කිරීමේ දී වැදගත් තැනක් ගන්නා ලද්දේය. කිසිවෙකුට අයත් නොවන ඉඩම් අතීතයේ රජ සතු දේ ලෙස සැලකූ අතර කිසිවකු විසින් වගා නොකරන ලද කැළෑ රජ සතු දේ ලෙස සලකන ලදී. මෙවැනි කැළෑ "රත්මැහැර" නමින් හැඳින්වූ බව කොඩිරිත්ටත් මහතාගේ අදහසයි.

අතීතයේ කුඹුරු ඉඩම් වගාව අනුව මෙසේ ප්‍රධාන කොටස් කීපයකට වෙන්කළ හැකි වුවද අස්වැන්න කොටස් කිරීම අනුව ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් තුනකට වෙන් කළ හැකි වෙයි. මෙහිදී නින්ද - නින්දගම් වශයෙන් සැලකෙන කුඹුරුවල අස්වැන්න තපා ගැනීමෙන් ලැබෙන ආදායම බොහෝ කොටම ඉඩම් සතු තැනැත්තා විසින් අයත් කොට ගනු ලැබේ. මෙම කුඹුරු ගැන පැරණි සෙල් ලිපි හා මධ්‍යතන යුගයේ ලේඛනයන්හි ද සඳහන් වන අතර, කුඹුරුවල අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ එකල ප්‍රශ්නයක් ඇති නොවීය. මෙයට ම වෙනස් ආදායම් බෙදීමේ ක්‍රමයක් දක්නට ලැබෙන්නේ 'අද' කුඹුරු නමින් හැඳින්වෙන කුඹුරුවලටය. අද යනුවෙන් බොහෝ කොට අදහස් කරන ලද්දේ අස්වැන්නෙන් බාගයකි. සිංහලයෙහි මෙය ව්‍යවහාරයට එන්නේ 'අඩ' නමිනි. අඩ යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ භාගය, අර්ධය යන්නයි. වර්තමානයේ අද යන්න පැහැදිලි අරුතක් ඇතිව විග්‍රහ කොට ඇතත් මෙය පැරණි කාලයේ හඳුන්වා ඇත්තේ ප්‍රවේණිය වෙන් කිරීමේ ක්‍රමයක් ලෙසටය. කුඹුරු පනත පැනවීමෙන් පසු අද යන්නට ස්ථිර අරුතක් දී ඇතත් ප්‍රවේණිය වෙන් කිරීමේදී මෙම නමින් හැඳින්වෙන ගොවීන් දිස්ත්‍රික්කයෙන් දිස්ත්‍රික්කයට තම අද කොටස භාර දෙන ආකාරය විවිධ වෙයි. පැරණි ලංකාවේ අද යන්නෙන් අස්වැන්නෙන් බාගයක් ඉඩම් හිමියන්ට දීමට ගොවීහු බැඳී සිටිය බව අදහස් වේ. අදය නැතහොත් කුඹුරේ අස්වැන්නෙන් බාගය අයකිරීම විශේෂයෙන් සිදු කරන ලද්දේ සාරවත් කුඹුරුවලින් බැව් කොඩිරිත්ටත් මහතාගේ අදහසයි. සාරවත් බවින් අඩු කුඹුරු සඳහා ඉඩම් හිමි ප්‍රවේණිය භාරදීමේ අන් ක්‍රමය 'ඔකු' නමින් හැඳින්වෙන කුඹුරු කෙරෙහි දක්නට ඇත. ඔකු යන්නෙන් දහයේ පංගුව (1/10) අදහස් වෙතත් එය නියම වශයෙන් ම සඳහන් නොවේ. වර්තමානයේ ඉඩම් හිමි ප්‍රවේණිය

වෙනුවෙන් හම්බන්තොට, මාතර, ගාල්ල ආදී දිස්ත්‍රික්කයන් හි භාවිත වනුයේ අද යන වචනය වුවද, බදුල්ල සහ මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයන්හි ඔකු යන වචනය ඉහත සඳහන් ඇරුනින්ම ව්‍යවහාර වේ. පැරණි කාලයේ 'ඔකු' දීමේ ක්‍රම කීපයක් විය. වසුරන ලද ප්‍රමාණයට සමාන ප්‍රමාණයක් අස්වැන්න ඉඩම් හිමියාට දීම, වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණයේ අස්වැන්නෙන් තුනේ එකක් ඉඩම් හිමියාට දීම සහ හේතෙන් පළමු අස්වැන්නෙන් කපා ගන්නා ලද මල්ලක් පමණ ප්‍රමාණය ඉඩම් හිමියාට දීම මෙම ඔකුවල ප්‍රධාන කොටස් කීපය වශයෙන් හැඳින්වෙයි. මෙම ක්‍රම බොහෝ කොටම හත් කෝරළය, සබරගමු, හේවාහැට හා භාරිස්පත්තූ යන ප්‍රදේශයන්හි ව්‍යවහාර වූ බව කොඩිරින්නන් මහතා තම කෘතියේ සඳහන් කරයි.

වගාව, අස්වැන්න හෝ බෙදීමේ ක්‍රමය අනුව කුඹුරු සහ ගොඩ ඉඩම් වෙන් කිරීම තවදුරටත් විග්‍රහ කිරීමේදී එය කුඹුරු හිමියා සතු වූ අයිතිවාසිකම් අනුව ද විග්‍රහ කළ හැකි වෙයි. මෙම කුඹුරු වර්ගයට 'පරවෙති' කුඹුරු නමින් හැඳින්වෙන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රධාන වශයෙන් අයත් වෙයි. රජු විසින් හෝ වෙනත් ප්‍රභූවරයෙකු විසින් කෙනෙකුට පවරා දෙන ලද මෙම කුඹුරු විශේෂය පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට හිමිකම් පැවරෙමින් අයත් වෙයි. මෙහි ගොවිතැන් කිරීම කුමන අයුරකින් කළ ද කුඹුරු අද පරවෙති නමින් හැඳින්වෙන අතර මෙහි පොළොවේ අයිතියෙන් භාගයක් එය ගොවිතැන් කළ අයට අයත් වී පරම්පරාගතව පවතී. මෙයට අයත් වූ 'අස්වදු පරවෙති' නම් වූ කුඹුරු බොහෝ කොට පරවෙති කුඹුරු හිමිකරුවන් විසින් අනවසරයෙන් වගා කරන ලද කුඹුරුය. ඔකු පරවෙති නමින් හඳුන්වන ලද්දේ පරම්පරාවට අයත් වූ එහෙත් රජයට ඔකු ගෙවන ලද කුඹුරු ඉඩම්ය. මෙම ප්‍රධාන කොටස් කීපයකට අමතරව වශයෙන් පමණු, උකස්, පාටි, දිවෙල් නමින් හැඳින්වූ කුඹුරු වර්ග කීපයක් මධ්‍යතන අවධියේ වූ බව කොඩිරින්නන් මහතා සඳහන් කරයි. මෙම කුඹුරු වර්ග විශේෂයෙන්ම රජු විසින් කෙනෙකුට අයිතිය පවරා දෙන ලද ඉඩම් වශයෙන් හැඳින්විය හැක. රජුට හෝ රට වෙනුවෙන් කිසියම් සේවයක් කල අයෙකුට දෙන ලද ඉඩම් ද මෙම කොටසටම ලා සැලකිය හැක. මේ අනුව ඉඩම් හිමිකම් අනුව විවිධ නම්වලින් හැඳින්වෙන කුඹුරු තිබුණු බව පැහැදිලි වෙයි. මේවා පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට අයත් වූ අතර එහි අයිතිය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් නොවීය.

මෙයට අමතර වශයෙන් රජුට හෝ වෙනත් කිසියම් ආයතනයකට 'සේවාවක්' කිරීම උදෙසා දෙන ලද කුඹුරු ඉඩම් ද විය. මෙම සේවය රජුට පමණක් නොව විහාරයට හෝ දේවාලයට විය හැක. රජු විසින් දෙන ලද කුඹුරු ඉඩමක හෝ විහාරය වෙනුවෙන් ගොවිතැන් කරන කුඹුරක හෝ ගොවීන් විසින් මෙම සේවාව ඉටු කළ යුතු වෙයි. සමහර විට මේ වර්ගයට අයත් කුඹුරු ලබා ගන්නා අයට තම තමන්ට රූපි ගොවීන් යොදවා ගැනීමට පුළුවන. කෙසේ වුවද මෙම කුඹුරු ලබා ගන්නා අය තම සේවාව කිරීමට කැපවී සිටී. සේවාව කිරීම පැහැර හරින ලද අවස්ථාවේදී කුඹුරේ අයිතිය ද අහෝසි වන්නේය. පැරණි ලේඛනයන්හි විහාර ගම්, දේවාලගම් යනුවෙන් අදහස් කරන ලද්දේ එකී ආයතන උදෙසා වෙන් කරන ලද හෝ පූජා කරන ලද ඉඩම්ය. මෙම කුඹුරු ඉඩම් පවරා දෙන ලද තැනැත්තා හෝ වෙනත් ගොවීන් එම කුඹුරුවල වැඩ කරන විට එකී ආයතන වෙනුවෙන් සේවයක් කළ යුතුව ඇත. සමහරු ඒ වෙනුවෙන් ගෙවීමක් කළ අතර සමහරු එම ආයතනයන්හි පුද පූජා හෝ උත්සව වෙනුවෙන් සේවයක් ඉටු කරන ලදී. මෙවැනි විශාල වශයෙන් වූ කුඹුරු ඉඩම්වලට මුත්තෙට්ටු කුඹුරු ද අයත් වෙති. ගොවීන් විසින් වැඩ කරන ලද මුත්තෙට්ටු කුඹුරක ආදායම බොහෝ කොටම රජුට හෝ අයිතිකරුවාට පවරනු ලැබේ. මෙම මුත්තෙට්ටු කුඹුරු ද අද මුත්තෙට්ටු සහ විදාන මුත්තෙට්ටු නමින් හැඳින්වෙයි. කිසියම් ගොවියෙකු විසින් වැඩ කොට ඉඩම් හිමියාට අස්වැන්නෙන් බාගයක් (අදය) ගෙවීම අද මුත්තෙට්ටුවේ ලක්ෂණය වන අතර තමාගේ සේවය වෙනුවෙන් විදානේ හෝ ගමරාළ විසින් වැඩ කරන කුඹුරු ප්‍රමාණය විදාන මුත්තෙට්ටුව වශයෙන් හැඳින්වෙයි. මුත්තෙට්ටුව යන්න රජුගේ කුඹුරු උදෙසා විශේෂයෙන් භාවිත වන නමුදු රජුගේ ගම් ගබඩා ගම් සහ විදාන ගම් වශයෙන් පැරණි ලේඛනයන් හි සඳහන් වෙයි. විහාර ගම් සහ දේවාල ගම් බොහෝ කොටම අයිතිවාසිකම එම ආයතනයන්ට පවරා දෙන ලද ඉඩම් විශේෂයෝය. මේවා නින්දගම් වශයෙන් සැලකිය හැක. ඒ අනුව තාවකාලිකව දෙන ලද ඉඩම් 'සාරමාරු' නමින් හැඳින්වෙයි.

මෙම විග්‍රහයන් සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කළ පැරණි ලංකාවේ කුඹුරු ක්‍රම කීපයකින් විග්‍රහ කළ හැකි බව පැහැදිලි වෙයි. වගාව, ආදායම් වෙන් කිරීම, අයිතිවාසිකම අනුව කුඹුරු ඉඩම් වෙන් වෙන් වශයෙන් පැවති බව පෙනේ. මේවායේ පැවති සිරිත් විරිත් හා වගා ක්‍රමයන්හි වර්ගීය භාවයන්

ඇති වුවද ගොවියා හා හිමිකරුවා අතර ඇති වූ සම්බන්ධතාවයෙහි විවිධ වෙනස්කම් පැවති බව පෙනේ. ඉඩම් හිමියා සමහර විට ගොවියා වශයෙන් කටයුතු කරන ලද ස්ථාන ඇති වුවද බොහෝ කොටම ගොවියාට ඉඩම් අයිතිකරුවා යටතේ ගොවිතැන් කිරීමට සිදුවී ඇති බව පෙනේ. පැරණි ඉඩම් රජුට අයත් වූ ලෙසට අතිකුත් කුඹුරු ද ඒ ඒ වර්ගයන්ට අනුකූල වූ අයිතිවාසිකම් ක්‍රම අනුව ගොවීන්ට කටයුතු කිරීමට සිදුවිය. විශේෂයෙන් සේවාවක් කිරීම උදෙසා දෙන ලද කුඹුරුවල අයිතිය එම සේවාව පැවතිනාක් වන අතර පරවෙනි ඉඩම් හෝ නින්දගම් ඉඩම් බොහෝ කොටම ස්ථිර අයිතියෙන් යුක්ත විය. මේ අනුව ගොවීන්ට මෙන්ම මේවායේ කුඹුරු හිමිකම් හා සබඳතා හේතු කොට පැරණි සංස්කෘතික ලක්ෂණයන්හි වෙනසක් නොවුව ද විශේෂයෙන් කැපී පෙනෙන ලක්ෂණ ඇති වීමට ද බාධාවක් නොවීය.

(නව ගොවි යුගයක උදාව - 1975 ප්‍රකාශනයෙන් උපුටා ගන්නා ලදී.)

අපේ සාම්ප්‍රදායික කෘෂි තාක්ෂණය

මානව විද්‍යාඥ - පණ්ඩුල ඇදගම
අධ්‍යක්ෂ (පරිසර ප්‍රචර්ධන) මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය

මිනිස් ශිෂ්ටාචාරය ආම්භ වූ තැන් පටන් දක්නට හැකි වූ ප්‍රගමණය අවසන් වී වක්‍රයක් සේ කරකැවී නැවතත් පටන් ගත් තැන් දක්වා ලොව ගමන් කරන්නාක් මෙන් පෙනී යයි නම් එය නිවැරදි දැක්මක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය. සීඝ්‍ර දියුණුව කරා අප ගමන් කරනවා යයි සලකන නමුදු අප ආපසු ගමනක යෙදී සිටින බව පැහැදිලිය. තාක්ෂණයේ හිතියෙන්ම ගිය මිනිසා ඒ මගින් ම විනාශය කරා යොමුවෙමින් පවතින බව ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගැනීමෙන් දෝ දැන් අත්වීමට යන ඉරණමෙන් මිදීමේ අපේක්ෂාවෙන් නැවතත් සරල යෝග්‍ය තාක්ෂණය කරා ආපසු ඇදීයාමේ ප්‍රවණතාවක් හැම දෙසින්ම දක්නට හැකිය. අනිවාර්යයෙන් සිදුවිය යුත්තක් සේ සැලකෙන මෙම ආපසු ගමනේ අරමුණ වී ඇත්තේ මිනිස් සමූහයාගේ පැවැත්ම සහතික කිරීමට හැකි තාක්ෂණයක් කරා යාමයි.

එදා අපේ සාම්ප්‍රදායික සමාජය හා එහි ආවේණික අංගෝපාංග දෙස උපහාසයෙන් අපහාසයෙන් පිළිකුලෙන් බලා ඒවා අකාමකා දැමීමට වළි කූ පිරිසම දැන් ඒවා වැළඳු තැන්වලින් ගොඩ ගෙන නව පණ ලබාදීමට ඇති ඉඩකඩ විමසමින් වෙහෙසෙනු දැකිය හැකිය. සංවර්ධනය යයි සිතා මිරිඟුවක් පසුපස ගිය බටහිර වැසියා අනුකරණය කරමින් අන්ධයන් සේ ඔවුන් පසුපස ගිය වහල් චින්තනයෙන් සිත කය සරසවා ගත් අයට ද දැන් දැන් තම ස්වාමියන් යන ආපසු ගමනට එක්වීමට කාලය එළඹ ඇත. අද යුගයේ අවශ්‍යතාවක්වී ඇති මෙම සරල යෝග්‍ය දේශීය තාක්ෂණය සොයා යන ගමනේ දී මංමුලාවුවන්ට යම් පමණක හෝ ජීවිතාලෝකයක් ලබාදීමට තරම් හැකියාවක් තවමත් අප සතුව ඇත. පරිසරයන් රැක ගනිමින් යෝග්‍ය තාක්ෂණයක් නිපදවා ගැනීමට වෙහෙසෙන සැමට කදිම ආදර්ශ හා දැනුම් සම්භාරයක් ලබාදීමට අප විසින් ඔවුන් යොමු කළ යුත්තේ අපේ සාම්ප්‍රදායික කෘෂි තාක්ෂණය වෙතටය. අප රටේ වියත් නොවියත් විද්වත් නොවිද්වත් ගොවියන්, කෘෂි විශේෂඥයන් ආදී සියලු දෙනාම ඒ අපේ පාරම්පරික උරුමය පිළිබිඹු කරන සාම්ප්‍රදායික කෘෂි තාක්ෂණය නිවැරදිව අවබෝධ කර ගැනීම යුගයේ අවශ්‍යතාවයක් ලෙසින් හැඳින්විය හැකිය.

සාම්ප්‍රදායික ගොවිතැන් භාවිතය විසින් නොයෙක් කෘෂි තාක්ෂණ ක්‍රම බිහි කරනු ලැබ ඇත්තේ සමාජයීය අවශ්‍යතාවලට සරිලන අන්දමිනි. එහෙයින් එම තාක්ෂණය නිවැරදිව තේරුම් ගැනීම සඳහා ප්‍රථමයෙන් අප විසින් සුඵවෙන් හෝ සාම්ප්‍රදායික සමාජ ක්‍රමය නැතිනම් සමාජ රටාව පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබාගත යුතුව ඇත.

කෘෂි ආර්ථික පදනමක් මත සකස් වූ සිංහල බෞද්ධ සමාජය අනිවාර්යයෙන්ම ඊට අවශ්‍ය වූ සමගිය සාමකාමී බව සුභදතාව හා සහජීවනය යන ප්‍රධාන ලක්ෂණවලින් බැබළුණි. සමස්ත සමාජ ක්‍රමයම හැඩ ගැසුනේ ගොවිතැන වටා බැවින් ගොවිතැන් කටයුතුවලට අනුරූප වන අන්දමට සමාජයේ අනෙක් සියලු අංගෝපාංග සැකසී තිබිණ. සමාජයේ සෑම දෙයක්ම සාමූහික පදනමක් මත ඉටු කෙරිණ. ගොවිතැන් කටයුතු, ගෙදර දොර අවශ්‍යතා, සමාජ සංරක්ෂණය, පුද්ගල හා දේපල ආරක්ෂාව ආදී සියල්ල සෑම දෙනාගේම වගකීම මෙන්ම යුතුකම කොට සැලකින. සියලු සම්පත් පොදුවේ බෙදා හදා ගත් හෙයින් ඇති නැති පරතරයක් හෝ ධනපතියා දුප්පතා යන හේදයක් ගමේ නොතිබිණ. වාමී ජීවිතය සීමිත අවශ්‍යතා, ලද දෙයින් තෘප්තිමත් වීම, පරිසරයේ සම්පත් කෙරෙහි යැපීම, පරිසරය මිතුරෙකු හා සහායකයෙකු වශයෙන් සැලකීම මෙම සමාජ ක්‍රමයේ ගුණාංග විය.

ඒ අනුව ඔවුන්ට අවශ්‍ය වූ තාක්ෂණය වූයේ මිනිස් ශ්‍රමයට සහාය විය හැකි මුත් මිනිසාගේ ස්වාමියෙකු නොවූ මිනිසුන්ගේ සාමූහික බව නොකෙලසන, තමන් අවටින් සපයා ගත හැකි වූ සම්පත්වලින් තමන් විසින්ම නිර්මාණය කර තමන් විසින්ම නඩත්තු කරන සරල පිරිමැසුම්දායක තාක්ෂණයකි. එනම් මෙවලම් සමූහයකි.

සාම්ප්‍රදායික ගොවිතැන් තාක්ෂණය පිළිබඳ කතා කිරීමේදී අපට ආවේණික මෙවලම් මෙන්ම වෙනත් විධික්‍රම සියල්ල තාක්ෂණ ගණයෙහි ලා නොසැලකීමට බොහෝ දෙනා පෙළඹී ඇත. එයද ඔවුන් ගොදුරු වී ඇති යටත් විජිත මානසිකත්වය නිසා සිදුවන්නකි. ඔවුන් දන්නා පරිදි තාක්ෂණය යනු ඉංග්‍රීසි භාෂාවේ Technology යන වචනයෙන් ධ්වනිත කරන අර්ථය පමණක් අදහස් වේ. සෑම සමාජ ක්‍රමයක් හා සංස්කෘතියක් මෙන් තාක්ෂණය ද දේශයෙන් දේශයට ඒ ඒ තත්ති පරිසරයට අනුරූප ලෙස හැඩ ගැසෙන්නක් බව ඔවුහු නොදනිති. එහෙයින් ඔවුන් තාක්ෂණය වශයෙන් දන්නේ බටහිර ජාතීන් නිර්වචනය කළ පරිදි යන්ත්‍ර සූත්‍ර සමූහයක් හා ඒවායේ ක්‍රියාකාරිත්වය පමණි.

අපේ පරිසරයට උචිත ආකාරයට අපේ අවශ්‍යතාවන් ඉටු කර ගැනීමට අප විසින් සකසා ගන්නා ලද තාක්‍ෂණය අනිවාර්යයෙන්ම යන්ත්‍ර සූත්‍ර පිහිට කොටගත් ඒවා නොවේ. අපේ කෙම් ක්‍රම ඊට කදිම නිදසුනකි. එපමණකුළු නොවේ, අපේ මව්වරුන් බිළිඳු දරුවන් නින්දට යැවීම සඳහා වෛචාරණ සෙල්ලම් භාණ්ඩ භාවිත කළේ නැත. බිළිඳු උකුලේ හොවා ගෙන මව් සෙනෙහස උතුරා යන පමණට බෙදා දෙමින් මිහිරි හඬින් ගැයුන නැළවිලි ගීතයේ බලමහිමය විසින් එම කටයුත්ත ඉටු කරනු ලැබීය. වේලාව තීරණය කිරීමට මරලෝසු වෙනුවට පැතෑටි මෙන්ම හෝරා කටු තිබුණා පමණක් නොවේ. මල් පිපෙන වේලාව සතුන් සිටිපාවුන්ගේ ගමන් බිමන් වේලාව ආදිය, ආශ්‍රයෙන් නිවැරදිව වේලාව සටහන් කර ගනු ලැබීණ. නියඟය, වැස්ස, භූමි චලනය ආදිය පිළිබඳ අනාවැකි කීමට යන්ත්‍ර සූත්‍ර අවශ්‍ය නොවීය. ඒ සඳහා කුහුඹුවන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය පක්‍ෂීන්ගේ වර්ෂාව ආදී නොයෙකුත් මාධ්‍යයන් නිවැරදිව උපයෝගී කොට ගනු ලැබූ බව සත්‍යයක් පමණක් නොවේ. ඒවා විද්‍යාත්මක වූ බව ද අද විද්‍යාඥයන් විසින් පිළිගන්නට වී ඇත. එහෙයින් අපේ සාම්ප්‍රදායික ගොවිතැන් තාක්‍ෂණය ගැන කතා කිරීමේදී යන්ත්‍ර සූත්‍ර හෝ මෙවලම් ගැන පමණක් අසන්නට බලාපොරොත්තු නොවිය යුතුය.

සාම්ප්‍රදායික ගොවිතැන් තාක්‍ෂණය පිළිබඳ කතා කිරීමේදී විවිධ අංග පිළිබඳ එකක් එකක් පාසා විස්තර කිරීම මෙන්ම ගොවිතැන් වක්‍රයේ විවිධ අවස්ථා එකක් එකක් පාසා විස්තර කිරීම යම් පමණකට අපහසු වනවා පමණක් නොව තීරස ද විය හැකිය. බොහෝ දෙනා මේවා පිළිබඳ සැහෙන පමණට දන්නා අතර ම ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට පවත්නා විවිධත්වය ද විශාල බව සැලකිය යුතු කරුණකි. එහෙයින් වඩා පහසු මෙන්ම ඵලදායක විය හැකි මග වන්නේ අපේ සාම්ප්‍රදායික ගොවිතැන් තාක්‍ෂණයේ මූලික ලක්‍ෂණ සලකා බලා ඒවාට කුඩු දුන් පසුබිම් සමාජ දර්ශනය නැතිනම් සාධක විමසා බැලීමයි. එහිදී එක් එක් තාක්‍ෂණික ක්‍රම නිදසුන් වශයෙන් ගෙන හැර දැක්වීමෙන් ඒ ඒ තාක්‍ෂණ විධි පිළිබඳව ද අපේ අවධානය යොමු කළ හැකි බැවිනි.

මුලදී ද සඳහන් කළ පරිදි අපේ සාම්ප්‍රදායික ගොවිතැන් තාක්‍ෂණයේ වැදගත්ම ලක්‍ෂණයක් වූයේ එය මිනිසාගේ උපකාරයකු වශයෙන් සකසා ගැනීමයි. පැරණි මිනිසා කිසි විට තාක්‍ෂණයේ වහලකු නොවීය. හුදෙක් සිය ශ්‍රම ශක්තිය හා නිර්මාණ කුසලතාව කෙරෙහි විශ්වාසය තැබූ දේශීය ජනයා මෙවලම් හෝ තාක්‍ෂණය දියුණු තියුණු කරනු ලැබුවේ තමාගේ

කාර්යය ඉටු කර ගැනීමට ආධාර කරන්නකු වශයෙන් පමණි ඒ නිසා සියලු දෙනා එකතුව කටයුතු කිරීමෙන් තම කටයුතු නිමවා ගැනීම අපේක්ෂා කළ අතර ඒ මගින් සමාජයේ සමගීය අනන්‍ය ඇප උපකාරය සහජීවනය සුභද බව ආදී උසස් සාරධර්ම ප්‍රගුණ කර ගනු ලැබුණි. ගොවිතැනේ මූලික අවස්ථාවලදී අවශ්‍ය වූ කැත්ත, උදැල්ල, නඟුල, පෝරුව, වී පෙට්ටිය වැනි සරල උපකරණ සියල්ල පොදුවේ භාවිත කළ සම්පත් විය. ඒවා හුවමාරු කර ගැනීම පිළිගත් සම්මතය විය. සෑම නිවසකම මේවා එක දෙක බැගින් රැක ගත් අතර අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී එකිනෙකාගේ පරිහරණය සඳහා ලබා දෙනු ලැබුණි. නඟුලත්, පෝරුවත් භාවිත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වූ බලය ලබා දුන්නේ මිහරක් හෝ එළහරක් විසිනි. එහිදී ද ගොවියන් විසින් තමන් සන්නක ඒ සම්පත එකිනෙකාගේ අවශ්‍යතා සඳහා හුවමාරු කර ගනු ලැබිණ. මේ හේතුව නිසා එක් අතකින් වඩා ප්‍රබල නැතහොත් වඩා ක්‍රියාකාරී කායඝ්‍රීත තාක්ෂණයක් සෙවීමේ අවශ්‍යතාවක් මවුන්ට නොවීය. එකිනෙකාගේ ශ්‍රම ශක්තිය සෑම දෙනා වෙනුවෙන් ලබා දෙන ලද හෙයින්. 17 වන සියවසේ මෙරට සිරකරුවකු වශයෙන් සිටි රොබට් නොක්ස් පවා මෙම සාර ගුණය පිළිබඳ ඉහළින් කථා කොට ඇත.

අනෙක් අතට සරල සුලභ මෙවලම් වුවද මේවා බහුලව කිසිවකු වෙත ගොඩ ගැසී නොතිබුණි. අනෙක් අයගේ සම්පත් තමාගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා නොපැකිල ලැබෙන බව සහතික වූ බැවිනි. ඒ මගින් සෑම අයෙකු තුළම අනෙකාගේ ආධාරයේ වැදගත්කම පිළිබඳ දැඩි විශ්වාසයක් ඇති කරනු ලැබිණ. මෙම අන්‍යෝන්‍යාධාරයේ අතිශය වැදගත් මානව ගුණය වටහා ගැනීමට නම් අප විසින් වර්තමාන තත්ත්වය සලකා ඒ සමග සැසඳීමක් කළ යුතුව ඇත. පුද්ගලිකත්වය ඉස්මතු කරමින් බලවතා ප්‍රමුඛයා කරමින් සම්පත් සතු අය අනෙක් අයගේ ස්වාමියා බවට පත් කරවන සුළු ඒ මගින් සුරා කෑමට ඈති ඉඩකඩ සහතික කරන සුළු නිෂ්පාදන තාක්ෂණ ක්‍රමයක් අද ක්‍රියාත්මක වන අයුරු සෑම ගොවි ජනපදයකම සිදු වන වැඩ කටයුතුවලින් මොනවට ප්‍රදර්ශනය වනු ඇත. එහෙයින් සාම්ප්‍රදායික ගොවි තාක්ෂණයේ උපකාරීක ගුණය මෙන්ම හුවමාරු ශක්තිය අගය කටයුතු බව පෙනී යනු ඇත.

සාම්ප්‍රදායික ගොවි තාක්ෂණයේ තවත් ලක්ෂණයක් වූයේ අරපිරිමැසුම්දායක බවයි. මෙයින් අදහස් කරනු ලැබුයේ ඒවා නිපදවීමට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය, නිපදවීමේ ශිල්පය පමණක් නොව ඒවායේ තඩත්තුව හා පරිහරණය ද සලකමිනි. තමා අවටින් සපයා ගත් අමුද්‍රව්‍ය හැමවිටම

උපකරණ සඳහා යොදා ගනු ලැබිණ. එය ද ඉතා බුද්ධිමත් ලෙස කරනු ලබන නිසි තෝරා ගැනීමක් මගිනි. නඟුල්, පෝරුව, දැති ගොයියා, උදළුමට ආදී වශයෙන් වූ උපකරණ හෝ උපකරණ කොටස් සඳහා අවශ්‍ය දැව ලබා ගැනීමේදී මඩට ජලයට මරොත්තු දෙන, ගොවි දැනට බරක් නොවන, අදාළ කාර්යයට යෝග්‍ය වූ හැකිතාක් දුරට ස්වාභාවිකව සොයා ගත හැකි දැව වර්ගවලින් ම ඒවා තැනීමට එදා ගොවියා වගබලා ගන්නා ලදී. කිතුල් ලීය අවශ්‍ය තැනට වනයේ ලීයක් හෝ වනයේ ලීයක් අවශ්‍ය තැනට පුවක් ලීයක් හෝ ගත්තේ නැත. එහෙයින් ඔවුන්ගේ තාක්‍ෂණය බාහිර ආනයනයන් කෙරෙහි යැපුනේ නැත. අනෙක් අතට එම තාක්‍ෂණය නිපදවනු ලැබුවේ ද ගොවියන් විසින්මය. එයද තමාගේ විවේක කාලයන්හි දී බැවින් ඒ වෙනුවෙන් අමතර වෙහෙසක් හෝ වැය කිරීමක් නොවීය. එදා ගොවියා ගොවිතැන් කිරීම හුදෙක් බඩගිනි නිවීම අරමුණු කොට ගත් ජීවිකා වෘත්තියක් වශයෙන් නොසැලකීය. එය ජීවන දර්ශනයක් වශයෙන් සැලකූ බැවින් එහි සියලු අංග පිළිබඳ අවබෝධය ලබා ගැනීම අනිවාර්ය අවශ්‍යතාවක් කොට සැලකීය. එහෙයින් ගොවි උපකරණ නිපදවා ගැනීමේ ශිල්පීය දැනුම මෙන්ම ඒවා භාවිතය හා නඩත්තුව පිළිබඳ දැනුම හැම ගොවියකුම සතු විය. යම් හෙයකින් උදළු තලය, නඟුල් දත, උකුණු ගහේ යකඩ කොක්ක හා කැත්ත පොරව වැනි ලෝහමය කොටසක් සාදා ගැනීමට අවශ්‍ය වූ විටක පමණක් ඔහු තම අසල්වැසි තයිදේ සොයා ගියේය. එහිදී ද තමාගේම සහාය ඇතිව එය තැනීමට තයිදේ යෙදවීම එදා සමාජයේ පිළිවෙත විය. මේ අනුව පැරණි ගොවි ආම්පන්න නිෂ්පාදනය ද ගොවියන්ගේම ශිල්පීය දැනුමේ ප්‍රතිඵලයක් වූයෙන් එය පිරිමැසුම් දායක විය.

තමන් විසින්ම නිපදවන ලද බැවින් ඒවා නඩත්තු කිරීම ද ගොවියාගේ කාර්යයක් විය. එහෙයින් ඒවා පරිහරණයේදී සිදුවන දෝසයන්ට පිළියම් කිරීම සඳහා නිපුණ අය එතතුරු බලා සිටීමේ අවශ්‍යතාවක් ඔවුන්ට නොවීය. එහෙයින්ද ඒවා ඉතා පිරිමැසුම්දායක විය. අනෙක් අතට තමන් විසින් නිපදවූ තමන් විසින් නඩත්තු කරන මෙම උපකරණ පරිහරණය කරනු ලැබුවේ ද තමන් විසින්මය. මෙම සරල පිරිමැසුම්දායක තාක්‍ෂණයේ පල ප්‍රයෝජන අවබෝධ කොට ගැනීමට ද අද ගොවිතැනේ ලා භාවිත වන ආනයනය කරන ලද තාක්‍ෂණික යන්ත්‍ර යුත්‍ර හා බැදී සංකීර්ණතාව පිළිබඳ වැටහීමක් ලැබිය යුතුය. ඒවා මිලදී ගත යුතුය. එය ද අධික වියදමකිනි. පරිහරණයේදී විශේෂ පුහුණුවක් ලද පිරිස් අවශ්‍යය. එහෙයින් ඔවුන් කෙරෙහි

යැවීමට ගොවියාට සිදුවේ. ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට ශක්තිය පිටතින් ලබා ගත යුතුය. එයද අධික මුදල් ගෙවීමෙනි. ඒවා තඩත්තුව ද හැම දෙනෙකුටම කළ නොහැකිය. ඒ සඳහා විශේෂිත පුද්ගලයන් අවශ්‍ය වේ. ඒහෙයින් ගොවියාට ඔවුන් කෙරෙහි ද යැවීමට සිදු වේ. මේ සියල්ල සඳහා අධික මුදල් ද වැය වේ. ඊටත් අමතර වශයෙන් ඒවා පවත්වා ගෙන යාමට රැක බලා ගැනීමට අමුතුවෙන් ඉඩ කඩ අවශ්‍යය. වෙහෙසිය යුතුය. වැය කළ යුතුය. අතුරු එල රහිතය. එහෙයින් නූතන ගොවි තාක්ෂණය අප රට හා සසඳන කල්හි අතිශයින් එල රහිතය. රොබට් නොක්ස් වැනි විදේශිකයන් පවා ඒ ඈත අතීතයේ දී අපේ රටේ පරිසරයට හා භූ විසමතා අනුව ඉතා යෝග්‍යම උපකරණ නඟුල බව සඳහන් කළේ යථාර්ථවාදී ලෙස කල්පනා කළ බැවිනි.

අපේ ගොවිතැන් තාක්ෂණය මුළුමනින්ම පරිසර හිතවාදී ස්වභාවයක් ඉසිලීය. ජාතියේ ආරම්භයේ පටන් මෙරට ජනතාව හික්මවනු ලැබූ ජීවන දර්ශනය අනුව පරිසරය දකිනු ලැබුවේ තමාගෙන් බාහිර වූ අංගයක් වශයෙන් නොවේ. තමාද පරිසරයේම කොටසක් වූයෙන් තමාගේ පැවැත්ම යනු පරිසරයේ පැවැත්ම බවත් පරිසරයේ විනාශය යනු තමාගේ විනාශය බවත් වටහා ගත් බැවින් තමාගේ සියලු ක්‍රියාවන් තමා අවට වටපිටාවේ හිතකර භාවයට පලුදු නොවන එය නොකෙළෙසන එය වැඩි දියුණු කරන අන්දමේ ඒවා වන බවට වග බලා ගන්නා ලදී. තමාගේ පැවැත්ම සඳහා වටපිටාවෙන් සියළු සහාය ලබා ගත්තේ වටාපිටාවට භාතියක් නොවන පරිදිය. ගොවිපොළ වටා කැළෑ කපා ගොවිපලට දැමීමේ ඒ මගින් ගොවිපල සරු සාර කිරීමටය. එසේ කපනු ලැබුවේ ද අවශ්‍යයෙන්ම නොකපා බැරි ඒවා පමණි. ගොවිතැන් සරු කිරීමට ස්වාභාව ධර්මයෙන් ලබා ගත හැකි සියල්ල ලබා ගැනීමට වග බලා ගත් ගොවියා පුරන් කුඹුරේ නියර බැඳ වතුර පුරවා කැබුවේ හුදෙක් පස බුරුල් වී ඉපනැල්ල තැම්බී පොහොරවීමට පමණක් නොවේ. රැස් කරන ජලය මත සුර්යා ලෝකය පතිතවීම මගින් එහි නයිට්‍රජන් නම් අතිශයින් වැදගත් පෝෂ්‍ය ගුණ රැස් කර ගත හැකි බැව් ගොවියා දැන සිටියේ ය. ඒ වෙනුවෙන් ඔහුට සහයකුදු වැය නොවීය.

ගොවිපොළේ ලෙඩ රෝග කෘමි උවදුරු ආදිය පාලනය කිරීමට ද වටාපිටාවෙන් කොළ, ගෙඩි, මල් ආදී වර්ග ගෙන ඒවා ඒ ලෙසින්ම හෝ යුෂ කැබලි ආදී වශයෙන් සකස් කොට ගෙන භාවිතා කරනු ලැබීය. බුදු දහමේ පෝෂණය මැනවින් ලද පැරණි ගොවියා තමාගේ ගොවිපොළ හානි

ආ. ප. පු. ආ.
 PART I

කිරීමට පැමිණෙන සිව්පාටුන් සියතුන්, කෘතීන් ආදී හැම වර්ගයේම සතුරු හමුදා දෙස ද්වේෂයෙන් බැලුවේ නැත. ඔවුන් විනාශ කිරීමට කිසිවිට ඔහුගේ ආගමික හික්මීම ඉඩ දුන්නේ නැත. හැරුණු ඔවුන්ට ද තම මිහිතලයේ මිනිසාට තරම් සමාන අයිතිය ඇති වග මිහිදු මහ කෙරුන් වහන්සේ විසින් පහදා දී ඇති බව තේරුම් ගත්තේය. එහෙයින් තම ගොවිපොළ ආරක්‍ෂා කරනු වස් එදා ගොවියා අනුගමනය කළ තාක්‍ෂණ උපක්‍රමය වූයේ අවශ්‍ය අනවශ්‍ය සියලු ප්‍රාණීන් විනාශ කිරීමේ ක්‍රමනොවේ. අවිහිංසාවාදීව උපේක්‍ෂාවෙන් ඔවුන් දෙස බැලූ පැරණි ගොවියා ක්‍රම දෙකක් අනුගමනය කළේය. පළමුවෙන් තමා විසින් නිරතුරුව ගොවිපල ආරක්‍ෂා කළ යුතු යයි වටහා ගෙන රැ දවල් එහි ගත කිරීමෙන් සතුන් පලවා හරිනු ලැබීය. අනෙක් ක්‍රමය වනුයේ අවම වශයෙන් සතුන්ට හිංසා සිදුවියහැකි උපක්‍රම මගින් සතුන් පලවා හැරීමය. විවිධ ශබ්ද නඟන, උපකරණ රාශියක් ඒ සඳහා විය. ටකය, හුලංතාව, හුලං හොල්මන, දිය හොල්මන, බුරුම් පෙත්ත, බොකු කුල්ල, බොකු බටය, දඩු බෙරය ආදිය එයින් උපකරණ ස්වල්පයක් පමණි. මේවා මගින් සතුන් නොමරනු ලැබීය. පලවා හැරීම පමණක් සිදු විය. ඊට අමතරව ඉතා අහිංසක ලෙස කෙම් පහන් ක්‍රම අනුගමනය කරනු ලැබීය. වැලි, අලු, දිය මැතිරීම, පහන් පත්තුකිරීම, පඹයන් සිටුවීම, රැහැන් එල්ලීම අතරවිය.

එපමණකුදු නොවේ, ඔවුන් ද ජීව විද්‍යාත්මකව ජෛව තාක්‍ෂණය නොහොත් සතුන් ලවා සතුරු සතුන් මර්දනය කිරීමේ න්‍යාය හොඳින් දැන සිටි බව රහසක් නොවේ. ගොවිපොළ වටා ගස් කොළන් සිටුවනු ලැබුවේ සුලංකඩනයන්, ගොවිපොළට සෙවන ලබා දෙන්නන් වශයෙන් පමණක් නොවේ. ඒවා විශේෂයෙන් පක්‍ෂීන්ට ලැගුම් ස්ථාන විය. යායේ චිත කරන දළඹු ආදී කෘමි හා කීටයන් ද ගෙම්බන්, ගොළුබෙල්ලන්, මීයන් වැනි සතුන් ගොදුරු කොට ගත් පක්‍ෂීන් අවට ගස් උඩ ලැග එල්ලය බලා ගොස් උන් ඩැහැ ගන්නා අන්දම අද අපට මෙන්ම එදා ගොවියට ද කදිම පාඩම් උගන්වා ඇත. එහෙයින්ම විශාල යායවල්වල ගස් කොළන් හිඟ බැවින් රැ දවල් හැසිරෙන කුරුල්ලන්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ලියදී මැද තැන තැන පොල්පිති, ලී කනු ආදිය සිටුවීමට එදා ගොවියා වග බලා ගත්තේය. මේ සියල්ල කුළින් සාම්ප්‍රදායික ගොවියා ප්‍රදර්ශනය කරනු ලැබුවේ ඔහු තුළ පැවති පරිසරය පිළිබඳ ආකල්ප මෙන්ම පරිසරයට හානි නොකොට ආගමික උගැන්වීම්වලට අනුකූලව ගොවිතැන් ආරක්‍ෂා කොට ගැනීමට ජීව විද්‍යාත්මක ක්‍රම ඇතුළු සරල අවිහිංසක උපක්‍රම යොදා ගැනීමට ලබා තිබූ විවක්‍ෂණ භාවයයි.

ගොවිතැන් සරු සාර කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාව අද ගොවියාට පමණක් නොව එදා ගොවියාට ද අවශ්‍ය වූවකි. එහෙත් යොදා ගනු ලැබූ ක්‍රම හා ඒවා සහේතුක කරන සමාජ දර්ශන වෙනස් විය. එහෙයින් තාක්‍ෂණය ද ඒ අනුවම වෙනස් විය. අද නිරතුරුවම ගොවියා වලිකන්තේ ද ගොවියා පෙළඹවන්නේ ද තම අස්වැන්න සරු කර ගැනීමටය. ඒ හුදෙක් ආත්මාර්ථකාමය වැඩි දියුණු කොට ගත් සමාජ ආකල්ප නිසාය. එහෙයින් අද පොහොර වර්ග අතර ක්‍ෂණිකව අස්වැන්න සරු කරන මිල අධික පොහොර වර්ග බොහෝය. ඒවා මගින් මිනිසාට මෙන්ම සතුන්ට ද සිදුවන හානිය අපමණය. කෘමි නාශක, වල් නාශක රසායනික දෑ ද විනාශ කරනු ලබන්නේ ගොවිතැනට හානි කර සතුන් හා පැළෑටි පමණක් නොවේ. හිතකර දෑද විනාශ කෙරේ. ඒ මිනිස් ජීවිතවලට සිදුවන හානියට අමතරවය. අද මී පැණි හිඟය. හව බෝග අස්වැන්න හිඟය. (පරාග පෝෂණය හිඟය) පළා වර්ග විනාශය, විවිධ ලෙඩ රෝග බහුලවීම, කෙතට සිදුවන හානි වැඩිවීම, ඇළ දොළ අපිරිසිදු වීම, මාළු විනාශවීම ආදී වශයෙන් දහසකුත් එකක් නැති ප්‍රශ්න උද්ගත වී ඇත්තේ මෙකී නූතන තාක්‍ෂණයේ හාස්කම් නිසාය.

එහෙත් එදා ගොවියාගේ අභිප්‍රාය වූයේ අස්වැන්න සරු කිරීම නොවේ. පස සරු කිරීමයි. ගොවිතැන් කිරීමෙන් තමා අස්වැන්න ලෙස සූරා ගනු ලබන්නේ පොළොවේ සරු සාර භාවය බව ඔහු දන්නේය. මිහිකතගේ සාරය උරා ගනු ලබන්නා මිහිකතට ණය ගැනි බව ඇදහූවේය. මවිකිරි උරා බී වැඩෙන දරුවා වැඩි මහත් වූ විට දෙමාපියන් පෝෂණය කිරීමට බැඳී සිටින්නාක් මෙනි. එහෙයින් තමන් විසින් පොළොවෙන් ණයට ගත් දෑ පෙළාලාටට ආපසුදීම තම යුතුකම කොට ගත් එදා ගොවියා පොහොර කියා භාවිතා කළේ තම අස්වැන්න සරු කිරීමට නොව, තම ගොවිපොළේ පස සරු කිරීමටයි. ඒ මගින් ඊළඟට එල ප්‍රයෝජන ලබන්නේ තමන් ද වෙනත් අයකුද යන්න ඔහුට ප්‍රශ්නයක් නොවීය. ඔහු කළ යුතුව ඇත්තේ ණය ගෙවීම පමණි. එය මොනතරම් ශ්‍රේෂ්ඨ චින්තනයක්ද? ඔහු තාක්‍ෂණය දියුණු කළේ ඒ උදාර අරමුණු ඉටු කර ගැනීමටයි. මේ සඳහා කරනු ලැබූ නොයෙක් දෑ අතර වල් නෙළීම ද එක් අංගයකි. ගමේ තරුණියන් සමූහ වශයෙන් අත්තම් ක්‍රමයට ගමේ යායේ වල් නෙළීම සිදු කරනු ලබන දර්ශනය අති වමන්කාරය. හිරුගේ දැඩි රශ්මිය වළකා ගැනීමට හිස ආවරණය කොට ගෙන පෙළට සිට නැමී ලයාන්චිත ගී ගයමින් වී පැළ

සමග ඇති වළපැළ නෙළා ලියැද්දේ ම පාගා දැමීමෙන් ඔවුන් ගොවිතැනට දෙයාකාර සේවයක් ඉටු කරනු ලැබීය. අතකින් වළ පැළෑටි පසට යට කිරීමෙන් පොහොර ලබාදුනි. අනෙක් අතට තරුණියන්ගේ දෙපසට හසු වී කැඩී යන වී පැළ ඊළඟට පදුරු ලා වැඩෙන බැවින් අස්වැන්න දෙගුණ තෙගුණ වේ. ඊට අමතරව ගොම, ගේදොර අතු පතු ගා අස් කරන දෑ කොළ රොඩු, අළු, පිදුරු මෙන්ම ඇට පොහොර ද යෙදීමෙන් පස සරු කිරීමේ තාක්ෂණය එදා ගොවියා මැනවින් ප්‍රගුණ කොට තිබුණි.

ගොවිතැන් කටයුතුවලදී මිනිස් ශ්‍රමය සුලබ වුවද එයද වෙනෙස කර නොවන අන්දමට යොදා ගැනීම තවත් උපක්‍රමයක් විය. ජලය බැඳ ලියදී පෙහීමෙන් බිම් තැගුම පහසුවිය. ඊළඟට ජලය බැඳීමෙන් මඩ කලේ කිරීම පහසු විය. නියරවල් මෙන්ම ඇළ පද්ධතිය කෙතර හානි නොවී ගමන් බිමන් සඳහා පහසුවිය. අස්වැන්න කපා එක් රැස් කිරීමට පෙර ලියැද්දේ අවි රක්ෂිය වැදීමට දිනක් දෙකක් තැබීමෙන් ගොයම් පැහීම නොහොත් කමතේ වැඩ පහසුවිය. කමත සකස් කිරීම ද එලෙසින්ම ගොවියාගේ පහසුව සඳහා යෝග්‍ය පරිදි සකස් කර ගන්නා ලද අතර ගොයමෙන් වෙන් කර ගන්නා ලද වී වේලා ගැනීම පහසු වන පරිදි කමතේ විසුරුවා හරින ලදී. වියෙන් රොඩු (කාටුව) අස් -කිරීම සඳහා ස්වභාව ධර්මයා විසින් ලබා දෙන ශක්තිය උපයෝගී කොට ගනිමින් කකිරයක් මත සිට වී හුලා කරන ලදී. හිරුගේ බලයෙන් වී වේලා ගනු ලැබූ අතර ගැමියන් විසින් අවට පරිසරයෙන් ලබා ගන්නා වැටකේ, තුන්හිරියා, මල්හිරියා ආදී පත් වර්ගවලින් ලියා ගන්නා ලද මළු පැදුරු ආදී ඇසුරුම් භාණ්ඩ ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් ඒවා අස්පස් කර ගනු ලැබිණ. ඔවුන්ගේ සමාජ ක්‍රමය හා සාර්ධර්ම විසින් මෙහෙයවනු ලැබූ ආකාරයට තව අස්වැන්න ගෙට ගැනීමට පෙරම ලැබිය යුත්තන් හට හිමි කොටස් බෙදා දෙනු ලැබීය. ගොවියා ගෙදර ගෙන එනු ලැබුවේ ඉන් අනතුරුව තමාට හිමි කොටස පමණි. බෙදාහදා කෑමේ ගුණය විසින් ගොවියා තමාගේ අස්වැන්න නොහොත් ආදායම් බොහෝ දෙනා අතර බෙදා ගැනීම මෙහිදී සිදුවනු දැකිය හැකිය. අනතුරුව ගෙදරට ගෙන යනු ලබන අස්වැන්න භුක්ති විදීමට පෙර ආගමික හික්මීම නියා බුදුන් ඇතුළු තෙරුවන්ට දන්දීමත්, කෘතගුණ දැක්වීම් සඳහා තම අස්වැන්න සරු කර දීමට තන් අයුරින් උපකාරී වූ සියලු දෙවියන් උදෙසා දේව දානය දීම ද ඔවුන්ගේ චිරාගත සම්ප්‍රදාය විය. අටු කොටු පුරවනු ලැබුවේ ඉන් අනතුරුව ඉතිරිවන කොටස පමණි.

ගොඩවල් ගසා ගැනීම තුළින් තණ්හාව වැඩි දියුණු කිරීම තම ආගමික උගැන්වීම් තුළින් පිටුදකිනු ලැබූ හෙයින් අටු කොටු පිරවීම සඳහා

යොදනු ලබුවේ ඊළඟ කන්නය තෙක් දිවි ගෙවීමට ප්‍රමාණවත් අස්වැන්නක් පමණි. ඒ සඳහා ඔවුන් විසින් ඔවුන්ටම ආවේණික වූ ඉතාම විද්‍යාත්මක පදනමක් මත සකස් කරනු ලැබූ ගබඩා තනා ගනු ලැබිණ. බීස්ස, වරුව, පිදුරු වෙණිය, අටුව, බෙරය ආදී වශයෙන් විවිධ තම්බලින් හඳුන්වනු ලැබූ මේ ගබඩා ද අවට පරිසරයෙන් උපරිම ප්‍රයෝජනය ලබමින් තම නිර්මාණ කුශලතා ඔස්සේ අත්දැකීම් තුළින් අතැඹුලක් සේ නිවැරදි යයි වටහා ගත් විද්‍යාත්මක න්‍යායන් මත තනනු ලැබූ සුවිශේෂ නිර්මාණය සමූහයකි. අද දක්නට ඇති සිමෙන්ති සිලෝ සමග සසඳන කල්හි අපේ සාම්ප්‍රදායික ගබඩා නිර්මාණය අතිශයින් වඩා ගුණදායක, පිරිමැසුම්දායක හා ඵලදායක අංගයක් බව නොකියා බැරිය.

මේ අනුව සලකා බලන කල්හි සාම්ප්‍රදායික ගොවිතැන් තාක්‍ෂණය සරල පිරිමැසුම්දායක යෝග්‍ය තාක්‍ෂණයක් වුවා පමණක් නොවේ. එය අතිශයින් විද්‍යාත්මකය. සමාජ සංවර්ධන අරමුණු කොට ගත් උපාය මාර්ගයකි. ස්වභාව ධර්මයා මිත්‍රයෙකු සහායකයෙකු මෙන්ම පිහිටාධාර වන්නකු වශයෙන් සලකා හැඩ ගසා ගත් ක්‍රම වේදයකි. මිනිස් ගුණය අගය කරන මිනිස් ශ්‍රමය වහලෙකු නොකරන මිනිස් සමාජයේ ගුණධර්ම පෝෂණයට අත්‍යවශ්‍ය දෙන තාක්‍ෂණයක් ලෙසින් සාම්ප්‍රදායික ගොවිතැන් තාක්‍ෂණය ඇගයීමට ලක් කොට දීර්ඝ කාලීන ප්‍රතිලාභ ම සලකා යලි පුනරුත්ථාපනය කිරීමට අප විසින් අධීක්ෂණය කරනු ලබන්නේ නම් ඒ නූතනයේ මිනිස් වර්ගයා පමණක් නොව සමස්ත විශ්වයම මුහුණ පා තිබෙන බොහෝ ප්‍රශ්නවලින් මිදීමට ගන්නා ආදර්ශමත් පියවරක් වනවා නොඅනුමානය.

එදා පැවති සමාජ තත්ත්වයන්ට ගැලපෙන අන්දමින් සාම්ප්‍රදායික තාක්‍ෂණය හැඩ ගැසුන බැවින් වෙනස් වූ නූතන සමාජ තත්ත්වය යටතේ ඒවා යල් පැන ගිය දෑ ලෙසින් ප්‍රතික්‍ෂේප කිරීම ඉතා බොළඳ මෙන්ම විජාතිකවීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් බිහි වූ චින්තනයක දෝෂාරයක් පමණි. සමාජයක භෞතික තත්ත්වයන් හෝ රාමුව වෙනස් වූ පමණින් සදාකාලික ගුණයෙන් යුත් සාරගුණධර්ම හා ගති ලක්‍ෂණ මෙන්ම ඒවායේ පිළිබිඹුවක් වූ තාක්‍ෂණය ද අවශ්‍ය පරිදි යෝග්‍ය ලෙස සකසා වැඩි දියුණු කොට ගැනීමට බාධාවක් නොමැත. එදා තිබූ එකම බාධාව රට පාලනය කළ අධිරාජ්‍යවාදීන්ගේ විරුද්ධතාවයි. එද ඇති එකම බාධාව වගකිව යුත්තන්ගේ යටත් විජිත ආකල්ප හා වහල් චින්තනයයි. එහෙයින් යුගයේ අවශ්‍යතාව වන්නේ දේශීය චින්තනයකින් ලොව දෙස බැලිය හැකි නව බුද්ධිමත් පරපුරක් බිහිවීමය. සමස්ත ලෝකය පුරා අද නැගී එන හඬ ද එයම වේ. සත්ත්ව සංහතියේ

පැවැත්ම සහතික කිරීමට පරිසරය රැකිය යුතු වේ. පරිසරය රැකීමට සාම්ප්‍රදායික සරල පිරිමැසුම්දායක තෘප්තිමත් ජීවන රටාව නැවත ප්‍රචලිත කළ යුතුය. ඒ සඳහා කදිම භූමිකාව ගොවිපොළ බව එකඟෙළා පෙන්වා දිය හැකිය. සාම්ප්‍රදායික කෘෂි තාක්‍ෂණය පිළිබඳ නව පිබිදීමක් තුළින් පිළිබිඹු වන්නේ ඒ පරම සත්‍යයයි.

(1996 දී පළකළ ගොවි ජනතා සභරාවෙහි.)

බිම් සකස් කිරීමට ගන්නා ගොවි උපකරණ

ඉතා ඈත අතීතයේ පටන් සිංහල ගොවියා ක්‍රමාණුකූලව ගොවිතැන් කටයුතු කිරීමට දැන සිටි බවට සාධක සොයා ගත හැකිය. අභමිබෙන් කැලේ හැදුන වැඩුන බෝග වගී පමණක් හෝ කැලේ වීසි කොට හැදුණු වැඩුණු බෝග වගී පමණක් හෝ ගොවිතැන යයි හඳුන්වන්නට නොහැක්කේ ඒ නිසාය. ගොවිතැන සඳහා සුදුසු බිම් තෝරා ගැනීමට අති දක්‍ෂකමක් දැක්වූ පැරැණි ගොවියාට මුලින්ම පිහිට වූ උපකරණ අතර කැත්ත හා උදැල්ල ප්‍රධාන වේ. කැත්ත උදැල්ලේ වැඩ නොදන්නා පිරිමියෙකුගෙන් එලක් නැත යනු ඈත සිටින් එන ගම්බද කියමනකි. කැපෑ කොටා ලඳු ශුද්ධ පවිත්‍ර කිරීමට ගොවියාට කැත්ත පිහිට වේ. ගමේ කම්මල්කරුවා ලවා තනා ගන්නා ලද මෙම කැත්ත, වල් කැත්ත, වක් කැත්ත ආදී නම්වලින් හැඳින්වෙන අතර ඒවා විවිධ ප්‍රමාණයේ හැඩයෙන් යුක්ත වේ.

උදැල්ල ගොවිතැනේ ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා ගොවියාට නැතිවම බැරී උපකරණයකි. පැරැණි ශ්‍රී ලංකාව ගැන සලකන විට උදළු නිෂ්පාදනයෙහි ලා ලාංකික කාර්මිකයන් දක්වා ඇති කුසලතාව අසුරුය. පසේ හැටියට, වැඩේ හැටියට පොළොව කෙටිය යුතු ගැඹුරේ හැටියට ගැලපෙන උදළු වගී නිපදවීමට ඔවුහු සමත් වූහ. ඒ නිසා එක එක හැඩයෙන් හා ප්‍රමාණයෙන් යුක් පැරැණි දේශීය උදළු වගී අපට දක්නට හැකිය. එදා මෙහි තිබුණා යයි සැලකෙන දුසිම් ගණනක් වූ වගීවලින් අඩ සඳ හැඩය, ශාක පත්‍ර හැඩය, තුන් හුලස් හැඩය, දිගටි හතරැස් හැඩය, රවුම් හැඩය, මුල්ලු හැඩය ආදී වශයෙන් වූ මේවාට ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට වෙනස් වූ නම් ද භාවිත වේ. කැකුලන්, හාපා, මඩ, පෝරු, මුල්ලු ආදිය ඉන් සමහරකි. මේ සියල්ලම තනන ලද්දේ අපේ ම කාර්මිකයන් විසිනි. කිසිම නූතන විදේශීය නිෂ්පාදනයකට දෙවැනි නොවන මේවා දිගු කාලයක් තිස්සේ උපරිම සේවය ලබා ගැනීමට හැකිවන පරිදි තනා ඇත. මේ උදළු ගැන සලකන කල තවත් වැදගත් දෙයක් ලෙස හැඳින්විය හැක්කේ උදළු තලයට මීට සවි කරන කොටස එනම් "පාය" සවි කිරීමේ ක්‍රමයයි. උදළු

තලයට බාහිරව මෙම පාය කොටස සවි කරන බැවින් උදළු තලය ගෙවී ගිය පසුද අළුත් තලයකට සවි කර ගැනීම සඳහා එම පායම ප්‍රයෝජන ගත හැකිය. මෙය පැරැණි ගොවියාට ඉතා පහසු හා ලාබදායක ක්‍රමයක් විය.

අපේම උදළු මේ තරම් හොඳ වර්ගයේ එවා වුවත් අද පිට රටින් ගෙන්වන කිඹුලා උදුල්ලම ඉල්ලා නගන හඬ ඇසෙන විට අප ලජ්ජා විය යුතුය. අපේ දේශීය උදළු භාවිතය අමතක කිරීමට හේතු වූ කරුණු කිහිපයක් ඇත. වැදගත්ම කරුණ විදේශීය ස්වාමිවරුන් අපේ සිතුවිලි දීන කිරීමයි. අපේ කියන හැම දෙයක්ම පහත්ය. පිටරට ඒ අයගේ හැම දෙයක්ම උසස් යයි කියන හැඟීම අප තුළ කාටද්දා ඇත. අනෙක් කරුණ ඒ අය තමාගේ රටවල නිෂ්පාදනවලට වෙළෙඳපොළවල් අල්ලා ගන්න අවශ්‍ය වූ බැවින් අපේ නිෂ්පාදන නැති බංග කර දැමීමා. ඒ අයගේ දේවල් සඳහා අප පුරුදු පුහුණු කළා. ගමේ කම්මල් කාර්මිකයාට රැකියාවක් අහිමි කිරීම තවත් කරුණක් වූණා. කෙසේ වුවත් පිටරට උදළුම සොයන අපේ ඇතැම් අය අමතක කරන වැදගත් කරුණක් මෙහිදී පෙන්වා දිය හැකිය. එනම් සාප්පුවෙන් මිල දී ගන්නා කිඹුලා උදුල්ල වැඩපලට යොදා ගැනීමට පෙර ගමේ කම්මල වෙත ගෙන ගොස් තමාගේ අවශ්‍යතාවනට ගැලපෙන පරිද්දෙන් තලා සකස් කර ගැනීමයි. ඉතින් දේශීය නිෂ්පාදන තිබිය දී විදේශ නිෂ්පාදන ගැනම මොර දෙන අය ගැන අප ලජ්ජා විය යුතු නැද්ද?

නහල විද්‍යානුකූල උපකරණයකි

නහල ගොවි උපකරණ අතින් ඉතාම විද්‍යානුකූල භාණ්ඩය වශයෙන් සැලකිය හැකිය. ගොවි ජීවිත අවස්ථාව පසු කළ සෑම මනුෂ්‍ය කොට්ඨාසයක්ම නහල ගැන දැන සිටි බව සිතා ගත හැකිය. ඒ නිසා නහල අපටම ආවේණික උපකරණයක් නොවේ. ඊජිප්තුවේත්, ස්විස්ටර්ලන්තයේත් පැරැණි ම චිත්‍ර අතර ගොනුන් විසින් අදිනු ලැබූ නහල්වල සිතුවම් අදත් දක්නට ඇත. මූලදීම නහල හදාගෙන ඇත්තේ අතු බෙදී ගිය ගසක කොටසකිනි. එදා ඒ නහල් ඇදීම කර ඇත්තේ මිනිසුන්මය. ක්‍රමයෙන් අද ඇති තත්ත්වයට නහල විකාශනය වී ඇවිත් ඇති බව සිතා ගත හැකිය. නහල සමහර විට පිට දේශයකින් අපට ලැබුණා විය හැකිය. තැත්නම් ශ්‍රී ලංකාවේම ස්වාධීනව හැදුනා වෙන්තක් පුළුවන. නහලේ විශාලම විප්ලවය ඇති වූනේ ලෝහ සොයා ගැනීමත් සමග නහල් දත (හී වැල්) ලෝහයෙන් හැදීමෙන් පසුවයි.

අපේ රටේ ඉතා ඈත කාලයේ සිට නහල් භාවිතය ඉතා තදින්ම ප්‍රචලිත ව තිබුණ බවට සාධක එම ඇත. අපේ රටේ නහල් කිහිප වර්ගයක්ම

නිබුණ බැව් අසන්නන් ලැබෙනවා. ගොවිතැන් කටයුතුවලදී තහුල් ප්‍රධාන වශයෙන් තුන්වරක් පාවිච්චි වෙනවා බිං තැහුම නැත්නම් පළමුවැනි හීය, දෙතීය නොහොත් දෙවැනි හැම හා ඇන්දුම් හීය නොහොත් තුන් හීය වශයෙනි. ප්‍රථම අවස්ථාවේදී පස් පෙරළීමක් දෙවැනි අවස්ථාවේදී කලින් පෙරලූ පස් තැවන පෙරළීමක් තුන්වැනි වාරයේදී මඩ කිරීමක් සිදු වෙනවා. එක් එක් ප්‍රදේශය භාවිතා වන නම් අනුව කොකු තහුල, බඩවන තහුල, සිංහල තහුල, දෙමළ තහුල ආදී වශයෙන් හැඳින්වෙනවා. මූලික වශයෙන් තහුල නොයෙක් අන්දමින් ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට වෙනස් වන බව පේනවා. ප්‍රදේශයේ පස, අවශ්‍යතාව, තහුල අදින සතා අනුව ආදී වශයෙනි. සමහර තහුල් බරින් වැඩිය. හීවැල පළල්, දිගැටි, වකුටු ආදී හැඩයෙන් යුක්තය. මී හරකා මෙන්ම එළ හරකාද තහුල් ඇද්ද වීමට යොදා ගනී. එළ හරකා දුර්වල සතෙකු බැවින් තහුලේ වියගහ බරින් වැඩි වුවද තහුල සැහැල්ලුය.

තහුල, ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට වෙනස් හැඩයක් ගනී

තහුල කොටස් කිහිපයකින් යුත් දැවමය උපකරණයකි. මෙහි ලෝහමය කොටසකට ඇත්තේ හී වැල (තහුල් දත) පමණි. ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට මෙම කොටස් වෙනස් වනවා පමණක් නොව ඒවායේ තම් ද වෙනස් වේ.

පහත සඳහන් කෙටි නම් ලැයිස්තුවෙන් ද ඒ බව පෙනේ :-

1. නිවුන් කුරුල්ලා (මෝලිය)
2. නිවුන් අත (තහුල් අත, කොරවක් කොටේ, තහුල, තහුල් කොටේ)
3. පලු ඇතය (අඩය)
4. කොරවක්කා (කොරවක් කොටේ)
5. හී වැල (තලය, කොලුව, තහුල් දත)
6. පතකඩ (තහුලිහ, ඒරියා කඳ, ඉහ, තහුලිය)
7. වියගහ (විය දණ්ඩ)
8. අමුතු බාන (අමුතු වැල)
9. වියලනුව (වියබාන)
10. ඇතය (පෙරකිල්ල, පසුකිල්ල)

නවීන ට්‍රැක්ටරය නිපදවීමට වස්තු බීජය වූයේ ද නතුල බව බොහෝ දෙනා නොදන්නවා ද විය හැකිය. විශාල රටවල ඇතිවුන විවිධ ප්‍රශ්න විසඳා ගැනීමට කාර්මිකරණය උපයෝගිකර ගැනීමත් සමග නතුල් වෙනුවට ට්‍රැක්ටරය භාවිතය ආරම්භ විය. මේ රටවල ඇත්තේ විශාල වෙල්යායවල්ය. ඒ නිසා ඒ ගොවිපොළවලට ට්‍රැක්ටර් භාවිතය අවශ්‍ය විය. එහෙත් අපේ රටට එයම හරි යයි ද? අපේ රටට ට්‍රැක්ටර් භාවිතයට වඩා නතුල් භාවිතය හොඳ ඇයිද කියා විමසා බැලීම වටිනවා නේද? අපේ රටේ කුඹුර පිටරටවල මෙන් එක දිගට විශාල තනි යායකට නැත. කුඩා ලියදි වශයෙන් ඇති අපේ කුඹුරක නියරවල්වලින් ලියදි වෙන්කොට ඇත. ඒ නියරවල් කුඹුරේ පස යෝදා යාම වැළැක්වීමටත්, වතුර රඳවා තැබීමටත් හේතු වෙනවා. ඒ නිසා නියර සහිත කුඹුර භාන්ත ට්‍රැක්ටරයට අපහසුය. නියරබඩ කොටස හැමට ට්‍රැක්ටරයට නොහැකිය. නතුල ඊට යොදා ගන්න වෙනවා. ඇයි ගොවියාට පුළුවන්නේ අතින් නතුල එහාට මෙහාට කරල භාන්ත. එසේම කුඹුරේ ලියැදි කුඩා නිසා ට්‍රැක්ටරයෙන් හැම පාඩුය. ඊළඟට අපේ කුඹුරු තැනිතලා, කඳුකර ආදී උස් පහත් හැම මට්ටමකම තියෙනවා. තැනිතලා කුඹුරුවල කෙසේ වුවත් කඳුකරයේ කුඹුරුවල යොදවන්න පුළුවන් නතුලමයි.

ඒ විතරක් නොවේ. ට්‍රැක්ටරය අධික මිලක් ගෙවල පිටරටින් ගෙන්වා ගත යුතුයි. හැම දෙනාටම ට්‍රැක්ටර් මිලදී ගන්න බැහැ. නමුත් නතුල් හදා ගන්න කිසි වියදමක් නැහැ. ගොවියාමයි ඒවා හදා ගන්නේ. ලී දඬු සොයා ගැනීමත් පහසුයි. ඒ නිසා හැම ගොවියෙකුටම නතුලක් තබා ගැනීම පහසුයි. ට්‍රැක්ටර් ක්‍රියා කරවන්න තෙල් මිනෑ. ඒවා මේ දිනවල සොයා ගැනීම අපහසු තරම් මිල අධිකයි. නතුලට අවශ්‍ය හරක් බානක් හදා ගන්නාම ගොවියාට හැමදාම ආදායම ලැබෙනවා. ට්‍රැක්ටරයක් වගේ වැඩ නැති කාලයට පැත්තකට දමලා තියන්න අවශ්‍ය නැහැ. හරකාගෙන් ගොම පොහොර වික ලැබෙනවා. කිරිත්, කිරිවලින් හදා ගන්න පස්ගෝරසත් ලැබෙනවා. පැටව් ලැබෙනවා. එපා වූ දාට විකුණා මුදල් ලබා ගත හැකිය. ඒ නිසා වැඩි වියදමක් නැතිව හරක් බානෙන් හැමදාම ආදායම ලබා ගත හැකිය. ට්‍රැක්ටරයකට වැඩ ඇත්තේ එක කන්නයකදී සති දෙක තුනක් පමණයි. ඉන් පසුව ට්‍රැක්ටරය පසෙකට දා තියන්න වෙනවා. මොන තරම් පාඩුවක්ද? සමහරු මේ පාඩුව පිරිමහන්න ට්‍රැක්ටරය ප්‍රවාහන කටයුතුවල යොදවනවා. එයින් පාරවල් අබලන් වෙනවා. ඔය විධියට බලන කොට ට්‍රැක්ටරය හැම අතින්ම පාඩු ගෙන දෙන වැඩක්.

ට්‍රැක්ටරයේ මුල් අවධිය නතුලය

ට්‍රැක්ටර වගේ යන්ත්‍රසූත්‍ර අවශ්‍ය වූයේ මිනිස් ශ්‍රමය හිඟ රටවල අඩුම මිනිස් ශ්‍රමයකින් ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ වැඩිම වැඩ කොටසක් කරවා ගන්නයි. අපේ රටේ මේ මොනම ප්‍රශ්නයක්වත් නැහැ. මිනිස් ශ්‍රමය ඕනෑ කරමි ඇත. සරු පොළොවක් ඇත. සහජීවනය අගය කර සමාජ සංස්කෘතික රටාවක් ඇත. ඒ නිසා ට්‍රැක්ටරයකින් වැඩක් නැතිවා පමණක් නොව අර විශිෂ්ට සමාජ ක්‍රමයට බරපතල හානියක් ද කරනවා. ට්‍රැක්ටර ක්‍රියා කරවන්න අළුත් හුරු පුරුද්දක් ලැබිය යුතුවා පමණක් නොව ඊට බලපත්‍රයක් ද අවශ්‍ය වෙනවා. හැම කෙනෙකුටම ට්‍රැක්ටර නැති නිසා ට්‍රැක්ටරයක් ලැබෙන තුරු වැඩකොටස පමා කරමින් ඉන්න වෙනවා. නතුල ඕනෑම අයෙකුට හදා ගන්න පුළුවන්. හසුරුවන්නත් පුළුවන් නිසා ඒ විධියට වැඩ ප්‍රමාදයක් සිදු නොවේ. ට්‍රැක්ටරවලින් අනතුරු සිදුවිය හැකිය. අලුත්වැඩියා කිරීමට අධික වියදමක් දැරිය යුතුය. ඇයි කැලින් පිටරටින් ගෙන්වන්න එපායැ. ඒ පිළියම් කිරීම් පිළිබඳ දැනුම තියෙන අයෙකු ඉන්න තැනක් සොයා ගන්න එපායැ. නතුල ඒ එකද කරදරයක්වත් දෙන්නේ නැත. අපේ ගොවියාට නතුල හසුරුවා හොඳට පුරුදුය. අළුත්වැඩියාවට වියදමක් ද නැත. නතුලේ අගය වැඩි කරන විද්‍යාත්මක රහසක් ද තිබෙනවා. පස පිළිබඳ විශේෂ දැනුම් ඇති විද්‍යාඥයන් කියන්නේ ගොවිපොළක ගැඹුරු පස පෙරළා මතුපිට පස යට කිරීම සාරවත් භාවයට හානියක් කියල ට්‍රැක්ටරයකින් මේ දේ සිදු වූවාට නතුලකින් අහල් 4 - 6ට වඩා හැරෙන්නේ නැති බැවින් හැම වේලෙහිම පෙරළෙන්නේ සරු පස පමණි.

මේ අන්දමට සලකන කල නතුල අපේ ගොවි උපකරණයක් වශයෙන් හරිම වැදගත් බව පෙනවා. ගොවිතැන අපේ සංස්කෘතියට පදනම් වූ වැදගත් ම සාධකය බව කලින් කීවා මතක ඇති. ඒ කීමේ තේරුම හොඳට සනාථ කරන්න එක සාක්ෂියක් වශයෙන් නතුලට හිමි සමාජ තත්ත්වය කුමක් ද කියා බැලිය යුතු වෙනවා. එදා නතුලක් නැති ගෙදරක් සොයා ගන්න බැරි වුණා. නතුලක් නැති ගෙදරක් හිමි අයෙකු සමාජ තත්ත්වයෙන් පහළ අය ලෙසයි සැලකුනේ. ඒ නිසා තමයි අදත් ඇත ගමකට ගියොත් ගෙයක කඩුල්ල ලඟට යන කොටම පේන්න නතුල් දෙක තුනක් ගේ පිළිකන්නේ හරි ගේ ඉස්තෝප්පුවේ හරි තියලා ඇත්තේ. නතුල ඇත්නම් ඒ හොඳ ගොවියෙකු බවත් ගොවියෙකු නම් උසස් අයකු බවත් තහවුරු එකයි ඒකේ තේරුම. ඉස්සර කාලේ මේවා ලස්සනට කැටයම් කරලත් තිබුණා. රජවරුන් පවා සී සෑමට මේවා පාවිච්චි කළානේ. දේවානම්පියතිස්ස

රජකුමා හික්කුන් වහන්සේට උයන් පූජා කරන විට සීමාවන් දැක්වූයේ නඟලෙන් භාලා ලු.

හොඳ ගොවියෙකු බව වටහා ගන්නේ නඟලෙන්

නඟලත් නඟලේ විවිධ කොටස් ගැනත් පැරණි පොත පතේ භා ජනප්‍රවාදයේ නිතර නිතර සඳහන් වෙනවා. උපමා රූපක වශයෙන් නඟල යෙදූ තැන් අනන්තයි. ධම්ම පදට්ඨ කථාවේ එන පුවතක යහළුවකුගෙන් ඉල්ලා ගත් හී වැල් ආපසු ඉල්ලූ විට ඒවා මියේ කෑ බවක් කියා අමාරුවේ වැටුන කපටියකු ගැන සඳහන් වෙනවා. යකඩෙන් හැදූ හී වැල මියේ කන්නේ කෙසේද? වියගහත් නිතරම ජනප්‍රවාදවල සඳහන් වෙනවා. විය සිදුරෙන් අහස බලන කන කැස්බෑවා ගැන අප අභලා ඇත. වියගහක් දෙකට කඩා ගහට දැමූ විට මුහුදට ගොස් එහි දී ඒ දෙක පෑහෙනවාලු. මොන තරම් අරුමයක් ද? ඒ පෑහෙන විට ඉතිරි වන සිදුරෙන් කන කැස්බෑවා අහස බලනවලු. මිනිස් ආත්මයක් ලැබීමත්, ඒ තරම්ම අසීරු බව පෙන්නීමට බුදුහාමුදුරුවෝ උපමා කොට ගෙන ඇත්තේ ත් වියගහක්මයි. ඒ වාගේම බුදු හාමුදුරුවෝ සක්මන් කරන අවස්ථාවලදී විය ගහක් දිගට වඩා දුරක් නොබැලූවා පමණක් නොව හාමුදුරුවන් වහන්සේට ද එසේ කරන ලෙස නියම කරලා තියෙනවා.

වියගහ

කොටියා ගැන සඳහන් කරන කථාවලත් වියගහ ගැන සඳහන් වෙනවා. ජන කථාවල එන අන්දමට කොටියාට ඉව ඇත්තේ වියගහේ දිගට සරිලන දුර ප්‍රමාණයක්ලු. එසේ නොවුනා නම් අපට ජීවිතය බේරා ගන්න ලැබෙන්නේ නැහැනෙ. ඔය කියන වියගහේ සාමාන්‍ය දිග ප්‍රමාණය වශයෙන් සැලකෙන්නේ අඩි 6කි.

නඟලෙන් කරන තවත් කටයුත්තක් ගැන නොකියා බැරිය. ඒක නම් ගොවි තැනට කිසි සම්බන්ධයක් නැහැ. බරපතල වැරදි කරල අහුවුන අයට ඒ කාලේ දීපු එක් දඬුවමක් තමයි බිම වලක් භාරලා ඒ ඇතුලේ හිටුවා පස් ගහල නඟලෙන් භාන එක. පැරැණි පොත පතේ මේ දඬුවම් ක්‍රමය ගැන නිතර සඳහන් වේ.

පෝරුව

පෝරුව නමින් හඳුන්වන ගොවි උපකරණයක් ඇත කාලයේ පටන් අපේ ගොවියට හොඳට හුරු පුරුදු එකකි. පෝරුව කියන්නේ පුවරුව -

ලැල්ල යන අදහසයි. ගොවි උපකරණයක් වූ පෝරුවක් ඇත්තටම ලැල්ලකි. ගොවි ලැල්ල කියලා පෝරුවට තවත් නමකුත් තියෙන්නේ මේ නිසයි. මඩ කලල් කරන ලද කුඹුරේ වලවල් ගොඩ කර උස් තැන් මිටි කර සමතලා කිරීමට පෝරුව යොදා ගන්නා ලදී. පෝරු වගී දෙකක් ඇත. හරකුන්ලවා අද්දවන නහල් පෝරුව නොහෙත් දෙමළ පෝරුවක් උදැල්ලක් මෙන් දිගු මිටක් සවි කරන ලද ගොවියා විසින් ම ක්‍රියා කරවන අත් පෝරුව නොහොත් ගොවි ලැල්ලක් ය. මේවා ද තනා ගන්නේ ගොවියා විසින්මය. ලී වලින් තනා ගන්නා බැවින් වියදමක් ද නැත. බොහෝ විට පෙනෙන දෙයක් නම් මේ පොරු දෙවර්ගයම ලස්සනට කැටයම් කර තිබීමයි. අපේ ගොවියන් දියුණු රසිකත්වයක් තිබුණ පිරිසක් පමණක් නොව ඒ රසිකත්වය සංයමයකින් ද යුක්ත වූ බව මේ කැටයම් වලට යොදා ගෙන ඇති ආගමික ඇදහිලි හා සම්බන්ධ දේ පමණක් යොදා ගෙන තිබීමෙන් පෙනේ.

නහල් පෝරුව (කර පෝරුව) අඩි 6ක් පමණ දිග අඩියක් පමණ පළල හැඩ වැඩ දමා තනා ගන්නා ලද ලැල්ලක් වියගහට සම්බන්ධ කොට හරකුන් ලවා අද්දවන උපකරණයකි. උස් ගොඩැලි ඇති තැන්වලදී ගොවියා ලැල්ල උඩට කකුලක් තබා හෝ අතින් තද කර හෝ බර දෙනවා මඩ හැරිලා එන්න. වල සහිත තැන්වලදී බුරුල් කරනවා. මේ අන්දමට කුඹුර සමතලා කර ගන්නවා. හරකුන්ට ගමන් කළ නොහැකි විල් ලියදී හෝ පාත්ති කුඹුරුවල මේ පෝරුව අදිනු ලබන්නේ මිනිසුන්මය. අත් පෝරුව අඩි දෙකක් පමණ දිග ලැල්ලක් මැදින් සිදුරු කොට දිග මිටක් ගැසීමෙන් තනා ගනී. ඉන් පසු එය උදැල්ලක් වගේය. හරකුන්ට යාගත නොහැකි විල් සහිත කුඹුරුවල කුඹුරු සමතලා කරන්නේ මේ අත්පෝරුවෙනි. ඒ ඉසීමට පෙර ලියදී සකස් කොට ඇළ කැපීම ද සමතලා කිරීම ද අත් පෝරුවෙන් ගොවියා විසින්ම කිරීම සාමාන්‍ය සිරිතය.

මේ පෝරුවක් ඇත අතීතයේ පටන් ගොවියා අතර භාවිතයේ තිබුණ අතර ශුද්ධ වූ භාණ්ඩයක් ලෙස ගැනුණා. මහල් උත්සව හා සම්බන්ධ පෝරුවේ නැංවීමේ සිරිතට අදාල පෝරුව ද මේ ගොවි උපකරණය මෙන් ලැල්ලකි. දැන් නම් එය විවිධ මෝස්තර සහිතව ඉදි කිරීම සිරිතකි.

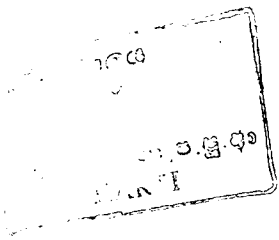
නහලක් පෝරුවක් හරකුන් ලවා අද්දවන උපකරණ බව සඳහන් කළ පසු අවධාරණයෙන් කිව යුතු විශේෂ කරුණක් නම් හරකුන් ලවා කුඹුරු වැඩ කිරීමෙන් ලැබෙන අකුරු ප්‍රයෝජන රාශියයි. හරකා ගේ කුරට පැහී තණකොළ ඉපනැල්ල ආදිය මඩයට යෑමෙන් ඒවා කුණු වී පොහොර වේ.

මඩ හොඳ හැටි සකස් වීම ද සිදුවේ. හරකාගේ ගොම මෙන් මුත්‍රා ද, යූරියා, ඇමෝනියා ආදී කෘත්‍රිම පිටරට පොහොරවලට වඩා අගේ ඇති පොහොරකි. ඒ නිසා හරකුන් කුඹුරුවලට යොදා ගැනීම විවිධ අංශවලින් ගෙන බැලූ කල එලදායකය. වාසිදයකය.

යොත්ත නමින් කුඹුරෙන් පිටට හෝ ඇළෙන් කුඹුරට වතුර ඉසින උපකරණය අද සීඝ්‍රයෙන් අභාවයට යයි. ලී කොටසකින් විශේෂයෙන් කිකුල් කොටසකින් ඔරුවක් මෙන් භාරා එක් කෙළවරක දිග අත්දණ්ඩක් සිටින සේ සකස් කර ගන්නා මෙය කුඹුරේ රූකුලේ සිටුවන ලද අට්ටාලයක එල්ලා ඔත්විල්ලාවක් මෙන් පද්දවයි. වතුරට ඔබන ලද විට එක්රැස්වන වතුර ප්‍රමාණය යථෝක්ත පැද්දවීමක් සමග ඇතට විසි වී යයි.

කුඹුරේ බීම සකස් කර ගැනීම පැරණි ගොවියා ආධාර කොටගත් ප්‍රධාන උපකරණ කිහිපයකි. ඒ අප දැන ගත්තේ. නොයෙක් ප්‍රදේශවල අවශ්‍යතා පරිදි තව තවත් උපකරණ ඇති බව අමතක නොකළ යුතුය. එපරිද්දෙන්ම ගොවිපොළේ අනෙක් ක්‍රියාවලි අවස්ථාවලදී ද භාවිතයට ගනු ලැබූ උපකරණ විශාල ප්‍රමාණයක් තවමත් දැක ගැනීමට පුළුවන් බව අවධාරණය කළ යුතුය. බෝග ආරක්‍ෂණය, අස්වැන්න නෙළීම, කමතේ කටයුතු, බැන මැනීම හා ඇසුරුම් කිරීම, වී ගබඩා කිරීම ආදී කොට ගත් මෙම විවිධ අවස්ථාවලදී ද භාවිත වූ ඒ අප්‍රමාණ උපකරණ සියල්ල ද දේශීය නිෂ්පාදන වූ අතරම ඒ සෑම එකක්ම පාහේ ඉතාමත් විද්‍යානුකූලව අපේක්‍ෂිත කාර්යය මැනවින් ඉටු කෙරෙන ආකාරයට නිපදවන ලද දෑමය. දේශීය කෘෂි තාක්‍ෂණය පිළිබඳ අපට හැම විටම ආධිමඹර විය හැකි මේ දැනුම් සම්භාරය වැළඳී යාමට ඉඩ හැර තැබීම ජාතියක් වශයෙන් අප මහත් ලජ්ජාවට පත් කරවන අද්‍රැරදර්ශී අනුවණකමක් බව ප්‍රමාද වී හෝ වගකිව යුත්තන් විසින් අවබෝධ කොට ගනු ලබන්නේ නම් අපේ ශ්‍රේෂ්ඨ මුතුන් මිත්තන් වෙනුවෙන් කරනු ලබන විශාල උපහාරයක් ද වනු ඇත.

(1976 දී පළකරන ලද ප්‍රකාශනයකි.)

කෘෂිකර්මය පිළිබඳ පාරම්පරික ඥානය ආරක්ෂා කර ගැනීම

ආචාර්ය ඇස්. ජී. සමරසිංහ මහතා

(රාජ්‍ය භාෂා කොමසාරිස්)

පැරණි දැනුම වූකලී පැරැන්නන් විසින් ගතානුගතිකව පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට උරුම කළ දැනුමයි. එය නවීන විද්‍යා දියුණුව සමග සසඳන විට ප්‍රායෝගික දැනුමක් විය නොහැකි යයි තර්ක කරන අය ද ඇත. එබැවින් එය සමකාලීන අවශ්‍යතාවනට ගැලපේද යන ප්‍රශ්නය බොහෝ තව්නයිත් නගන ප්‍රශ්නයකි. කෘෂිකර්මය හෝ වේවා වෛද්‍ය විද්‍යාව හෝ වේවා තාක්ෂණය ගැන හෝ වේවා සමකාලීන උගතුන් ලබන දැනුම විද්‍යානුකූල පර්යේෂණයන්හි අනිවාර්ය ප්‍රතිඵලයයි. විද්‍යාගාර හා පර්යේෂණාගාරවල තිරතුරුවම කෙරෙන මෙම පර්යේෂණ නිසා කිසියම් විෂයයක දැනුම් සම්භාරය පුදුමාකාර ලෙස විස්තීර්ණ වේ. එම දැනුම් සම්භාරය පරිශීලනය කරන විද්‍යාර්ථීන් ඉදිරියෙහි පැරණි දැනුම් ගැන කතා කරන්නට යෑම ඒ විෂය ගැන දැනුම ආපස්සට ගෙන යෑමක් ද තිරර්ථක කාර්යයක් ද යන මතය දරණ නවීනයිත්ට දොස් පැවරිය නොහැකිය. එය ඔවුන් අපරදිගින් ලබා ඇති ශික්ෂණයෙන් උකහාගත් එක් අතිෂ්ට ප්‍රතිඵලයකි. එහෙත් එම ශික්ෂණය තව දුරටත් ප්‍රගුණ කළ දුර දක්නා ප්‍රාඥයින්ට පෙරදිග පාරම්පරික ඥානයෙහි අගය අවබෝධ වූ අවස්ථා එමටයි. ඒ අවස්ථා ගැන අපගේ අවධානය යොමු කරවීම මෙවැනි සම්මන්ත්‍රණවලින් ඉටු විය යුතු කාර්යයකි. ඒ නිසා පැරණි දැනුම ගැන කිසියම් දුර්මතයක් ඇත්නම් එය මහහරවා යථාර්ථය වටහා ගැනීම අපගේ පළමුවෙනි වගකීමයි. මට පෙනෙන හැටියට නම් පැරණි දැනුමෙහි හරය කුමක්දැයි පළමුවෙන්ම වටහා ගත යුතුය. අපරදිග විද්‍යාත්මක ක්‍රම හා විද්‍යාත්මක දියුණුව අපේ දැනුමට පිවිසිය යුතු ආකාරය ගැන අපේ පර්යේෂණ යොමුවිය යුතුය. ඒ දෙවැනි පියවරයි. තුන්වෙනුව අපට මුහුණ පාන්නට වන්නේ ඉතා සංකීර්ණ බැරෑරුම් කාරණයකටයි. එනම් විද්‍යාත්මක දැනුම, නවීන යන්ත්‍රෝපකරණ, අති නවීන පාරිභෝගික බඩු බාහිරාදිය පැතිරෙන කල තුනන සන්නිවේදන මාධ්‍යයන් නිසා මුළු ලොවම එකිනෙකාගේ අසල් වැසියන් වී සිටින කල අපගේ උරුමය කාලානුරූපව වෙනස්වන ආකාරය ගැන විමසිලිමත් වී සිටීමයි. එසේ විමසිලිව සිට අපගේ උරුමය යහමග යන ආකාරයට උපදෙස් දීම තුනන ප්‍රබුද්ධයින් තුළ පැවරෙන වගකීමයි. එම ස්වධර්මය අපගෙන් ඉටු නොවුන හොත් නවීන විපර්යාසනයට හසුවන අපේ උරුමය සුන් බුන් වනු වැළැක්විය නොහැකිය.

කිසියම් ජාතියක පාරම්පරික ඥානය ආරක්‍ෂා වී තිබෙන්නේ කෙසේද? එය වටහා ගත හැක්කේ කෙසේද? මේ ප්‍රශ්න දෙකට පළමුවෙන්ම පිළිතුරු දිය යුතුව ඇත. ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේත්, සෝවියට් රුසියාවේත් මේ ගැන කර ඇති පර්යේෂණ සම්භාරයෙන් අපට ගත හැකි ගුරුහරුකම් බොහෝය. මේ දෙරටම ඔවුන්ගේ ජනශ්‍රැතියට සහ ජනජීවිතයට අදාළ කරුණු රැස් කිරීම සහ ඒවා ශාස්ත්‍රානුකූල පර්යේෂණයට ලක් කිරීමට වෑයමක් දරන්නේ තමන් ආත්මාභිමානයෙන් යුතු ජනකායක් කරවීමට නම් ඔවුන්ගේ ජනශ්‍රැතියෙහි ඇති උත්තමාංග ජනතාව තුළ පැතිරවිය යුතුය යන සිද්ධාන්තය පිළිගත් හෙයිනි. මේ දෙරට විසින්ම වරින් වර යෙදුණු අධ්‍යයනයන්හි සමුදායාර්ථය ගත්විට අපේ රටෙහි ද පාරම්පරික ඥානය ආරක්‍ෂණ කිරීම සහ ප්‍රගුණ කිරීම ගැන ගත හැකි ක්‍රියා මාර්ග ඉතා සැකෙවින් සලකා ගත හැකිය. කිසියම් ජාතියක පාරම්පරික ඥානය ආරක්‍ෂා වී තිබෙන්නේ කෙසේද යනු මා නැඟ පළමුවැනි ප්‍රශ්නයයි. පාරම්පරික ඥානය අපේ ජනශ්‍රැතියෙහි ආරක්‍ෂා වී තිබෙන්නේ මෙසේය.

1. ජනශ්‍රැතියට අයත් ශ්‍රැති වහරෙහි - එනම් පුරාණෝක්ති, අධ්‍යාන, ජනකතා, කවිකතා, ජනකවි, ප්‍රස්ථා පිරුළු, තේරවිලි ආදියට පිවිසි පාරම්පරික දැනුම පළමුවෙනි කොටසයි.
2. අප උරුම කොට ඇති ඇදහිලි සහ විශ්වාසවලට ඇතුළත් ශාන්තිකර්ම, අභිචාර විධි කෘෂිකර්මය වැනි ජන කර්මාන්තවලට අයත් සිරිත් විරිත්, පුරෝක්තිය ජන නාට්‍ය ආදියට පිවිසි පාරම්පරික දැනුම දෙවැනි කොටසයි.
3. ශ්‍රැති වහරට අයත් නොවන කලා ශිල්ප, ඇදුම් විලාසිතාවන්, කෑම බීම ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය වැනි විවිධ සංස්කෘතික උපාංගවලට පිවිසි පාරම්පරික දැනුම තෙවැනි කොටසයි.

ජනශ්‍රැතියෙහි මේ ත්‍රිවිධ අංශයෙන්ම අයත් කරුණු රැස් කිරීම, වර්ග කිරීම සහ අධ්‍යයනය කිරීම, අද ජනශ්‍රැතිය විශ්ව විද්‍යාල පාඨමාලාවක් වශයෙන් පිළිගත් ඇමරිකාවේ ප්‍රගුණ කෙරෙන පර්යේෂණ විධි ක්‍රමයයි. පැරණි දැනුම ආරක්‍ෂා වී තිබෙන්නේ ජනශ්‍රැතියෙහි කිනම් උපාංගවල ද යන්න තීරණය කිරීමෙන් පසුව එම දැනුම අවබෝධ කර ගන්නේ කෙසේද යන්න ජනශ්‍රැති විද්‍යාර්ථීන්ගේ නිරතුරු විමර්ශණයට ලක් වන කාරණයකි.

පළමුවෙන් ම කරුණු රැස්කළ යුතුයි. පුරාණෝක්ති, ජනකතා, අධ්‍යාන, කවි කතා, ශාන්ති කර්ම, අභිචාර විධි, සිරිත් විරිත්, කලා ශිල්ප, ඇදුම්

පැළඳුම් විලාසිතාවන් ආදී විවිධ ජනශ්‍රැති අංග සම්භාරය කෙණ්‍රයෙහි දී එකතු කළ යුතුයි. එසේ එකතු කළ සියල්ල කිසියම් සම්භාවිත ක්‍රමයකට වර්ග කළ යුතුයි. අනතුරුව ඒවා අදාළ පරිදි අධ්‍යයනය කළ යුතුයි. සාහිත්‍යය, සමාජ විද්‍යාව, මානව විද්‍යාව, වෛද්‍ය විද්‍යාව, මනෝ විද්‍යාව ආදී විවිධ විෂයයන් පිළිබඳ දැනුම ඒ සඳහා යොදා ගැනීම සාමාන්‍යයෙන් අදත් අනුගමනය කෙරෙන පිළිවෙතයි. උදාහරණයක් වශයෙන් අපේ පාරම්පරික කෘෂිකර්මයට අදාළ ජන කවි රාශියක් විධිමත්ව අධ්‍යයනය කළොත් කොතරම් දැනුමක් ලබා ගත හැකිද?

පාරම්පරික ඥානය ප්‍රත්‍යක්ෂ අත්දැකූ දැනුමක්ද? මෙය බොහෝ විට කාලය විසින් නිගමනය කරනු ලබන්නක්, පාරම්පරික ඥානය විදුහුරු විය යුතුද? නූතන මානව විද්‍යාඥයින් විශේෂයෙන්ම පෙඩරික් බාක් (1966), රේමන්ඩ් ෆර්ක් (1973) සහ එවන්ස් ප්‍රිවඩ් (1956) වැනි වියතුන් මානව සංස්කෘතිය සහ සමාජය අධ්‍යයනය කිරීමෙහිදී පුරාණෝක්තිය සිරිත් විරිත්, ශාන්ති කර්ම ආදිය මගින් පැරණි දැනුම පැවත එන ආකාරය මැනවින් පෙන්වා දී ඇත. එපමණක් නොව එය ප්‍රත්‍යක්ෂ මූලික ප්‍රායෝගික විග්‍රහයන්ට ලක්වන ආකාරය ද මැනවින් පෙන්වා දී ඇත. පෙරදිග ගැන සලකන විට ඔවුන්ගේ ජීවිතයේ සෑම අංශයක්ම සම්ප්‍රදාය මත ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය පැහැදිලිය. කලාව ගෘහ නිර්මාණය, කෘෂිකර්මය, තාක්‍ෂණය ආදී විවිධ කෙණ්‍රවලදී උපදේශ සහ ආභාසය පොත පතට අමතරව ගුරු පරම්පරාවෙන් ලැබිය යුතුය. ගුරු ශිෂ්‍ය පරම්පරා සංකල්පය අපට වැදගත් වන්නේ එහෙයිනි. එය පෙරදිග අධ්‍යාපනයෙහි මූලික අංගයකි. පෙරදිග අපගේ දැනීම සංඛ්‍යා ලේඛන සහ නිගමනවලට සීමා නොවේ. අත්දැකීම් සහ අත්කර්ඥානය ද අපේ දැනුම වැඩුමට උපයෝගී වේ. අපේ පැරණි චිත්‍ර ප්‍රතිමා ගද්‍ය පද්‍ය කාව්‍යය බුද්ධිය නොව අත්කර්ඥානය උරුම කොට ගත් සහෘදියන්ගේ නිර්මාණය වෙයි.

සිංහල සංස්කෘතිය බුදුසමය අපේ වී ගොවිතැන සහ වැව් කර්මාන්තය පදනම් කර ගත් බැවින් වී ගොවිතැන හා සම්බන්ධ වූ සිරිත් විරිත් ජනප්‍රවාද ජන කවි ආදී ජනශ්‍රැති උපාංග රාශියක් ඇත. ඒ පිටුපස තාක්‍ෂණික ඥානය අත් දුටු ඥානය සහ අපගේ පාරම්පරික අධිෂ්ඨානය ද ගැබ්ව ඇත.

අපේ පැරැන්නන් කෘෂිකර්මය යනුවෙන් බොහෝ විටම අදහස් කළේ වී ගොවිතැනයි. ඒ නිසා මෙහිදී අපේ අවධානය යොමු වන්නේ වී ගොවිතැනට පමණි. වී ගොවිතැන ගැන ශ්‍රැතිවහරෙනුත් ලිඛිත සාහිත්‍යයෙනුත් විස්තර

දැනගත්ට ඇත. එසේ ජනශ්‍රැතියට සහ සාහිත්‍යයට පිවිසි පැරණි දැනුම ආරක්‍ෂා කර ගන්නේ කෙසේද? එය ආරක්‍ෂා කර ගත යුතුද යන්න සාකච්ඡා කිරීමට පෙර වී ගොවිතැන ගැන පැරණි දැනුම කුමක්දැයි ඉතා සැකෙවින් වුවද සලකා බැලිය යුතුය. ඔවුන්ගේ වී ගොවිතැන් වක්‍රය අත් කිසිවෙකුට වඩා හොඳින් එකම ජේදයකින් සඳහන් කළේ සද්ධර්මරත්නාවලි කතෘ ධර්මසේන හිමියන් විසිනුයි සිතමි.

‘පළමු කොට කුඹුරු ගෙවිඩිය යුතුය. ඉක්බිති බිම් නැගිය යුතුය. පසුව දෙසී සෑව යුතුය. මීයර කෙටිය යුතුය. තුන් සී සාන්ට යුතුය. කැට තලා පෝරු ගෑ යුතුය. කලලම් කට යුතුය. වජුල යුතුය. වැව බැඳිය යුතුය. ඉස්නන් තෙමිය යුතුය. දිය බැන්ද යුතුය. ගොයම් රෝගයට කෙම් කළ යුතුය. ගොයම් පැසී ගිය කලට දා මැඩ වී අටු කොටුවල ලිය යුතුය. පෙරලා හිපිනැලි සෑව යුතුය. වල්පැළ කෙටිය යුතුය. දවා කෙලිකට යුතුය වජුල යුතුය. මාස් සමසක මෙලෙස ම කට යුතුය.’

පුර වැඩීමේ (ගෙවිඩීමේ) සිට වී අටුකොටුවල ගබඩා කරන තෙක් ඇති විවිධ අවස්ථාවන්හි පාරම්පරික ඥානය ව්‍යවහාර අත්දැකූ ඥානයක් වශයෙන් පරිවර්තනය වී තිබෙන ආකාරය අපගේ සැලකිල්ලට යොමු විය යුතුය.

පැරැන්නන් මේ සියළුම කටයුතු ආරම්භ කළේ දෙවි දේවතාවුන් කෙරෙහි දැඩි විශ්වාසයකින් යුතුව ග්‍රහයන්ගේ පිහිටීම සහ තාරක ගැන සලකා බලා ශුභ දිනයකදී ශුභ නැකතකිනි. දෙවියන්ගේ ආශීර්වාදය නොමැතිව කෙරෙන ගොවිතැන අසාර්ථකවීමට හේතුව දේව කෝපයයි. එවිට අස්වැන්න පාළුවීම ජලය වැඩිවීම හෝ නැතිවීම, බෝග වසංගත ආදිය සිදුවීමට ඉඩ ඇත. ඊට ද උපක්‍රමයක් තිබිණ. එනම් ගරායකුමක් නටා දෙවියන්ගේ සිත් සතුටු කිරීමයි.

වී ගොවිතැන් වක්‍රය පටන් ගැනෙන්නේ පුර වැඩීමෙනි. නැකතට පුර වඩන ගොවියා ද සැලකෙන්නේ වාසනාවන්තයකු ලෙසයි. අතතුරුව බිම් නගා සකස් කර සී සෑම ඇරඹේ. මිර (නියර) කොටා වෙන් කොට කැට කැට තැලීම නොහොත් කැට පැහීම ආරම්භ කෙරේ. ගැමි තරුණයෝ කැට පැහීමෙන් ඉමහත් ආස්වාදයක් ලබති. පොහොර යොදා නැවත කුඹුරු මඩ (කලලලම්) කළ යුතුය. කුඹුර වැපිරීමට පෙර ලියදී සකස් කෙරේ. කුඹුරට ජලය නිසියාකාර සැපයීම සඳහා කෙරෙන වක්කඩකැපීම සහ වතුර බැඳීම (ඉස්නන් තෙමීම) බොහෝ විට විනෝදයෙන් කෙරෙන කාර්යයකි.

මේ වන විට කුඹුරට අවශ්‍ය බිත්තර වී සකස් කර ගැනීම අවසන් වී ඇත. හැට පැයක කාල සීමාව තුළ දියේ බහා පොහවා ගත් වී හබරලකොළ

මත අතුරා හබරල කොළවලින් ම වසා ඒ මත බරක් පටවනු ලැබේ. ඒ වැපරීම සඳහා යෙදුණු නැකතින් ගොවියා ලියද්දෙහි එක් කොනක වී වපුරයි. ඒ මැද හබරල ගසක් සහ / හෝ පොල් මලක් සිටුවනු ලැබේ. කුඹුරේ ඉතිරි කොටසෙහි වී වපුරන්නේ ඉන්පසුවයි. සමහර ප්‍රදේශවල කුඹුරට ඇස්වහ කටවහ, ආදිය නොවදින්නට ගරායකුම ශාන්ති කර්මය පැවැත්වේ. වැඩෙන ගොයම ආරක්‍ෂා කර ගැනීම සඳහා මන්ත්‍ර ගුරුකම් කෙම් ආදියට අමතරව දේශීය ඖෂධවලින් සකස් වූ සංයෝගයන්ගෙන් කුඹුර සාත්තු කරනු ලැබේ. විෂවැල් සහ ගෙඩි ඇතුළත් පොට්ටනි වක්කඩෙහි බැඳීම කෙමක් වශයෙන් සැලකුව ද පණුවන් සහ කෘමීන් නැතිවීමට ඒ විස මිශ්‍ර ජලය අතිවාරය හේතුවක් වෙයි. මැතිරු අළු සහ වැලිවලින් කෘමීන් පළවා හරිනු ලැබේ. මෙය ද කෙරෙන්නේ කෙමක් වශයෙනි.

එක් එක් වී වර්ග අනුව ගොයම් පැසීමේ කාලය වෙනස් වේ. ඒ නිසා ඒ ඒ ප්‍රදේශවල වර්ෂා කාලය ආදිය සලකා වී වර්ග තෝරා ගැනීම ගැන ගොවියන් තුළ අපූර්ව අවබෝධයක් තිබිණ. සාමාන්‍යයෙන් භීතට් වී පැසීමට මාස තුන හතරක් ද මා වී සඳහා මාස හයේ සිට හත දක්වා ද හොතරවාලුවලට මාස පහක් ද ගත වේ. සෙසු වී වර්ග මේවා හි උප වර්ග වශයෙන් සැලකිය හැකිය.

කුඹුර පැසී අස්වැන්න කපා (දා) ගැනීමේ අවස්ථාව බෙහෙවින් වාරිත්‍ර වාරිත්‍ර ඇතුළත් ක්‍රියාදාමයකි. වාසනාව ගෙන එන කෙනෙකු වශයෙන් සලකනු ලබන ගොවියෙක් නැකතට කුඹුරට බැස තුන්වරක් හත්වරක් තවවරක් ගොයමට හිස තමා වැද ගොයම් මීටක් කපයි. සමහර ප්‍රදේශවල නම් ගොයම් අහුරු තුනක් කපා ඒවා අසල කණුවක හෝ ගසක තබා පසුව එම වී කතරගම දෙවියන් උදෙසා කෙරෙන "දෙවියන්ගේ දානය" සඳහා ගනු ලැබේ.

පළමුවෙන් ම කපන ගොයමෙන් කරල් කිහිපයක් බෝකොළ හෝ කදුරු කොළ සමග හිස මත තබාගෙන එන ගොවියා ඒවා කමතෙහි මැද සැදූ අඩි තුනක් පමණ ගැඹුරැති වලක තැන්පත් කරයි. ඒ වලෙහි තැන්පත් කෙරෙන අතින් ද්‍රව්‍ය නම් බෙලිකටු යකඩ කැලි සහ පුවක් මල්ලකි. සමහර ප්‍රදේශවල කොහොඹ අත්තක් සහ බෙල්ලෙක් ද ඊට අයත් වේ. වල වසා ඒ උඩ ගලක් හෝ රන්තැඹිලි ගෙඩියක් තබනු ලැබේ. (බෙල් : 1882) මේ ගැන විස්තර දැක්වෙන "කමත් හැල්ල" පිළිබඳ අගනා තොරතුරු රැසක් ආචාර්ය ආනන්ද කුමාරස්වාමි මහතා විසින් පළ කොට ඇත. (1905) ගමේ තරුණ තරුණියන් වැඩිහිටියන් ගොයම් කපන්නට බසින්තේ එයින් ආධ්‍යාත්මික

තෘප්තියක් ද ලබමිනි. ඔවුන් එකට එක්ව ගයන ගොයම් කවිය වී ගොවිතැනෙහි සහ දේව භක්තියෙහි අඛණ්ඩ සම්බන්ධය ප්‍රකාශ වන්නකි.

කැසු ගොයම කමතට ගෙන ඒමත් ඒවා කමතෙහි තැන්පත් කිරීමත් ඉතා සියුම් ලෙස කෙරෙන කාර්යයකි. කමත සකස් කිරීම ගැන උපදෙස් මුහුර්ත විත්තාමනි නම් ජ්‍යොතිෂ ශ්‍රත්ථයෙහි සඳහන්ව ඇත. (ඇපා : 1958) එයින් කවි තුනක් පමණක් පහත සඳහන් වේ.

පෙර ඉසිවරු පැවසූ සොලසක් බීම	න
පෙරදිග උතුරන තු බිම් ගෙන බලාග	න
සුර ගුරු තුන් තුරු ද සුබ හෝරාව ගෙ	න
කර කලවිටි වැඩ සුබදේය මනමේ	න

සුබ බඹපාද මැද කපමින් අරක්ව	ල
තබ නතුදිගට බේරා වතුර යන ඇ	ල
සුබ ලකුතැහි බිලිදෙකු අතිනි කර ලො	ල
නබතුරු පතිසේ ගෙන්වා තබ අරක් ග	ල

සුවද පැනින් ඉස්තානය කර සකු	ට
නොමද දෙමින් නිසි ලෙස පුද එහි යකු	ට
දපමතුරින් අළු වඩමින් සුරැකිකො	ට
තවගුණයෙන් යලි ඇදහුය කමත ව	ට

වාසනාව උරුම කොට ඇතැයි සලකනු ලබන ගොවියා ගොයම් ගෙනවිත් කමත තුන් යළක් පැදකුණ කොට ඊට නමස්කාර කිරීමෙන් පසුව නැකැත් කරුවාගේ නියමය පරිදි නියමිත දිශාහිමුව ව සුබ මොහොතින් ගොයම් කරල් තැන්පත් කරයි. පාභා අවසන් වූ ගොයම කමතේ හතර කොතේ සිට පාහින්තට පටන් ගනු ලැබේ. මෙය ඉතා ගරු සරු ඇතිව කෙරෙන කාර්යයකි. වී මළ පිරවීම ද පූජ්‍ය කටයුත්තක ස්වරූපය ගනියි. ඔවුනොවුන් කතා බහ කරන්නේ නැත. අන්‍යෝන්‍ය සන්නිවේදනය හිස සෙලවීමට හෝ හස්ත සංඥාවට සීමා වේ. හැසිරීම ගැන ද පැන වූ රිති සමූහයක් ඇත. උදාහරණයක් වශයෙන් එක් කකුලකින් හිට ගෙන සිටීම හෝ නිකට අත්ල තබාගෙන සිටීම අසෝබනය. එදින මස් මාළු කෑ කිසිවකුට කමතට එන්ට වරම් නැත. තැනි බැරි, අවාසනාව, මූසලකම ආදී අදහස් ධ්වනිත වන වචන කමතේ දී පාවිච්චි කිරීම තහනම්ය. කමත් බාසාවක් භාවිතයට ආවේ එවැනි වචන පාවිච්චිය වැළැක්වීමෙන් කමතෙහි

පුස්තකාලය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා ය කමත් කවිය සශ්‍රීකත්වය ප්‍රගුණ කරවන අධිෂ්ඨානය ඇතිව ශෘති වහරෙන් එන පාරම්පරික විත්තනයයි.

උද්‍යෝග කිහිපයක් මෙසේය - :

- බුදුන් වහිනි මේ කමතට - සඳුන් සුවඳ ඉසිරෙයි වට
- යොදුන් උසට තිබෙනා බැත - බුදුන් අණින් එන් කමතට

- දහම් බෙලෙයි මේ කමතට - සඳුන් සුවඳ ඉසිරෙයි වට
- යොදුන් උසට තිබෙනා බැත - දහම් බලෙන් එන් කමතට

- සභුන් වහිනි මේ කමතට - සඳුන් සුවඳ ඉසිරෙයි වට
- යොදුන් උසට තිබෙනා බැත - සභුන් අණින් එන් කමතට

- මේ කාගේදෝ කමතා - සඳ දෙවියන්ගේ කමතා
- සඳ දෙවියෝ වැඩි කමතා - සඳ දෙවියන් බැත දෙවතා

- බුදුන්ගේ යන ගොන් රජුන්ගේ - ඊළඟ යන කිරි පුසින්
- වට දුවනා නාමිබන් - කොළ මඩවා දෙන් සොදින්

- අටුකොටුවල තියෙන බැතා - ඉහළ පහළ තියෙන බැතා
- ලබු ගෙඩිවල තියෙන බැතා - ගෙන පුරවා මේ කමතා

- බුදුන් වහින වේලාවයි - කිරි උතුරන වේලාවයි
- කොළ මඩවන වේලාවයි - කමත පිරෙන වේලාවයි

- අපේ නොවෙයි මේ කමතා - ඉරු දෙවියන්ගේ කමතා
- අපේ නොවෙයි මේ කමතා - සඳු දෙවියන්ගේ කමතා

- අපේ නොවෙයි මේ කමතා - ගණ දෙවියන්ගේ කමතා
- අපේ නොවෙයි මේ කමතා - පාඩ් රජාගේ කමතා

- අපේ නොවෙයි මේ කමතා - කඳ කුමරුන්ගේ කමතා
- අපේ නොවෙයි මේ කමතා - පාඩ් රජාගේ කමතා

සමනල මහ වෙහෙර උසට ගෙනැත් පුරව මේ කමත ට
 මක්කම මහ වෙහෙර උසට ගෙනැත් පුරව මේ කමත ට
 කැලණිය මහ වෙහෙර උසට ගෙනැත් පුරව මේ කමත ට
 රත්වැලි මහ වෙහෙර උසට ගෙනැත් පුරව මේ කමත ට

බොහෝ පළාත්වල වී මැනීම, වී ගෙදරට ගෙන එම සහ ඒවා ගබඩා කිරීම ද සුබ නැකතින් සහ සිරිත් විරිත් ප්‍රකාර කෙරෙන්නකි. සාමාන්‍යයෙන් ඉර පායන දිශාහිමුබව වී මැනීම පටන් ගැනේ. "නවය" වැනි අංක වෙනුවට "හොඳයි" කියා ඊළඟ අංකය කියවයි. දෙවියන්ගේ වී වෙන් කිරීමෙන් පසුව කුඹුරු හිමියාට උපකාර කළ සියලු දෙනාටම වී වලින් යම් යම් ප්‍රමාණයක් දෙනු ලැබේ. රජයට දිය යුතු පංගුව, දෛවඥයා, බෙරකරු, කම්මල්කරු සහ කමතේ දී සහාය වූ අය මෙයින් ප්‍රධාන තැනක් ගනී. ගෙදරට ගෙනා අස්වැන්න ගබඩා කිරීමේ දී දෙවියන්ගේ කොටස වෙනම ගබඩා කිරීම සාමාන්‍ය සිරිතයි. පසුව නියමිත දිනයක දී අළුත් සහල් මංගල්‍යය පවත්වනු ලැබේ.

ඉහත සඳහන් විස්තරයෙන් මතුවන වැදගත් කරුණු පහක් ඇත. එනම්,

1. සුබ නැකතින් බොහෝ වැඩ පටන් ගැනීම.
 2. අස්වැන්න වැඩි කර ගැනීම.
 3. අත්දුටු ගොවිතැන් ක්‍රම භාවිත කිරීම.
 4. ගමේ සාමූහික ශ්‍රමය යෙදවීම.
 5. එම ශ්‍රමය යෙදවීම ගැන ඔවුන් ප්‍රීති වීම.
1. වී ගොවිතැන හෝ වේවා වෙන ඕනෑම කාර්යයක් පටන් ගැනීමේ දී හෝ වේවා එය සුබ මොහොතකින් පටන් ගැනීම මිථ්‍යා විශ්වාසයකැයි තර්ක කරන සමහර විද්වත්තු සිටිති. නමුත් ඔවුන් ම තමන්ගේ හෝ තම දූ දරුවන්ගේ වැදගත් කටයුතුවල සාර්ථක කාර්ය සාධනය සඳහා රහසේ නැකත් බලන බව ප්‍රකට කරුණකි. සුභ නැකතක ඇති දෛවෝපතන බලපෑම ජ්‍යෙෂ්ඨයට අයත් කාරණයකි. නමුත් අපට වැදගත් වන්නේ සුභ නැකතින් යමක් පටන් ගැනීම ම සිත සතුටින් එය ආරම්භ කිරීමක් වීමයි. සතුටින් කරන කියන දේ සාර්ථක ව කරන්නට ධෛර්යක් ඉබේම ලැබෙයි. එය ම එම කාර්ය සාධනයට

උපකාරී නොවන්නේ ද? අතින් අතට ජ්‍යොතිෂය විසින් සුඛ නැකතක ඇති බලය පෙන්වා දී ඇත. එවැනි බලයක් නැතැයි තර්ක කලද ඒ ගැන තවම නිශ්චිත නිගමනයකට බැස නැත යනු අපගේ අදහසයි. මේ තත්ත්වය යටතේ නැකත වී ගොවිතැනින් ඇත් කිරීමට තරම් සෑහෙන හේතු තිබේදැයි සලකා බැලිය යුතුව ඇත. එයම පැරණි දැනුම ගැන කෙරෙන එක්තරා පර්යේෂණයක් වනු ඇත. තර්කයට සහ නවීන තාක්ෂණයට හසු නොවන දේ එමට ඇත. කුඹුරට යන ගොවියා තුළ ආන්ම විශ්වාසයක් ධෛර්යයක්, ශක්තියක් වඩවන්නකි. සුඛ නැකත. තර්කයෙන් සහ විද්‍යා ඥානයෙන් එම විශ්වාසය, ධෛර්යය සහ ශක්තිය ගොවියා තුළ ප්‍රගුණ කරවීම එතරම් ලෙහෙසි පහසු නොවනු ඇත.

2. පාරම්පරික ගොවියා සහ නූතන තාක්ෂණයෙන් හික්මවනු ලැබූ ගොවියා යන දෙදෙනා ගේම අධිෂ්ඨානය එකකි. එනම්, අස්වැන්න වැඩි කර ගැනීමයි. එසේ නම් පැරණි දැනුමෙහි නූතන දැනුමෙහි ගැටීමක් ඇතිවිය නොහැකිය. ඇතිවිය හැක්කේ ඒවා හි සංකලනයක් හෝ එක් දැනුමකින් අගය අතින් අනෙක් දැනුම පෝෂණය කරවීමයි. කෙමක් ලෙස සලකන මෘෂධ මිශ්‍ර ජලය කුඹුරෙහි පැතිර යෑමට සැලැස්වීම එක් උදාහරණයක් පමණි.
3. අත්දුටු ගොවිතැන් ක්‍රම භාවිතය පැරැන්නන්ගේ සිරිත වේ. සමහර ක්‍රම අසාර්ථක වූ විට ඒවා අත්හැරීමට මවුහු පසුබට නොවූහ. අදත් කෘෂිකර්ම පර්යේෂණවලින් කෙරෙන්නේ කුඹුරට සහ ගොවියාට හොඳම ගොවිතැන් ක්‍රම මොනවාද යනු සොයා බැලීමයි. ඒ අනුව සලකන විට වී ගොවිතැන ගැන පැරණි දැනුම ගැන පර්යේෂණ පවත්වා එයින් උකහා ගත හැකි උත්තමාංග මොනවාද යනු සොයා බැලීම නූතන අපගේ වගකීමයි.
4. ගමේ සාමූහික ශ්‍රමය යෙදවීම "කයිය" යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ. අදත් රජය සහ වෙනත් ස්වේච්ඡා ආයතන විසින් කරනුයේ ගමේ ශ්‍රමය යහමගට හැරවීමට මාර්ග සෙවීමයි. මේ සඳහා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ද ඉමහත් අවධානයක් යොමුවී තිබේ. ගමේ සාමූහිකත්වය අප උරුමයෙන් ලත් උත්තම සංස්කෘතික ලක්ෂණයකි. එහි ජීවනාලිය වූයේ වී ගොවිතැන සහ වැව් කර්මාන්තයයි. සිංහල සංස්කෘතිය තමැති සුවිසල් මැදුරේ අත්තිවාරම වූයේ ඒ දෙකාර්යයන් සහ බුදුසමයයි. එසේ නම් එකමුතු බව, සාමූහික ශ්‍රමය, අන්‍යෝන්‍ය උපකාරය වර්ධනය

කරවීමට පැරණි දැනුමෙන් ගත හැකි පාඩම් බොහෝය.

5. ගමේ තිබුණ සාමූහික ශ්‍රමය ඔවුන් යෙදවූයේ ඉමහත් ප්‍රීතියෙනි. ජනකවි සම්භාරය මීට හොඳම සාක්ෂියයි. එවැනි චිත්ත ප්‍රබෝධයක්, විනෝදයක් සතුවක් ජනනය කරවීමට රූපියල් සහ මත ගොඩ නැගුණ අද සමාජයට පුළුවන් ද යනු විවේකීව, සමාජ ධාවන තරගයෙන් ඇත්ව සිට සලකා බැලිය යුතුය. අද, ශ්‍රමය තවකෙකුට විකුණනු ලබන වෙළෙඳ භාණ්ඩයකි. එයින් ආත්ම සත්කුෂ්ටියක් නොලැබේ. එහෙත් අපට සමාජ විපරිණාමයට සහ නූතන තාක්ෂණික ප්‍රබෝධයට පටහැනිව ජීවත් විය නොහැකිය. එසේ වුව ද අපේ ජනශ්‍රතියට සහ ජන ජීවිතයට පිවිස සාම්ප්‍රදායික ඥානය ආරක්ෂා කර ගැනීමෙන් ද එයින් ආභාසය සහ ගුරුහරු කම් ලබා ගැනීමෙන් ද අද අප ගත කරන කෘත්‍රීම ජීවිත නැවුම් හරවත් ජීවිත කරගත හැකිය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

1. Bell, H. C. P.

Sinhalese Customs and Ceremonies Connected with Paddy Cultivation in the Low Country. J. R. A. S. C. B. Vol 1882

2. Coomaraswamy, Ananda

Notes on Paddy Cultivation Ceremonies in the Ratnapura District Navadun and Kuruwiti Korales J. R. A. S. C. B. Vol, XVIII, 1905

3. දොන් පිලිප් ද සිල්වා ඇපා

මුහුර්ත විත්තාමනී සංස්කරණය 1958

(ශ්‍රී ලංකාවේ සාම්ප්‍රදායික දැනුම 1983 ප්‍රකාශනයෙන්
උසුටා ගන්නා ලදී.)

පාරම්පරික කෘෂිකර්මයෙහි පලිබෝධ මර්දනය සහ ආම්පන්න භාවිතය

අමරදාස ගුණවර්ධන

(සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අමාත්‍යාංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර ලේකම්)

මේ සාකච්ඡාවේදී මා අදහස් කරන්නේ වී ගොවිතැන පිළිබඳ කරුණුවලට සාකච්ඡාව සීමා කිරීමටයි. නවීන විද්‍යාවේ පරිණාමය සමග වී ගොවිතැන පිළිබඳ නොයෙක් අංශවලට දැක්වෙන ප්‍රමුඛතාව එකලට වඩා මෙකල වෙනස් වුවත්, පාරම්පරික වී ගොවිතැන ඉතා දියුණු මෙන්ම ක්‍රමාණුකූල ශාස්ත්‍රීය තත්ත්වයක පැවතුණා යයි කීමට පැරණි සාක්ෂි සොයා ගන්න පුළුවන්. පාරම්පරික කෘෂිකර්මය පිළිබඳ පැරණි තොරතුරු, අපගේ රාජවංශය හෝ සාහිත්‍යවංශය වගේ වංශකතාවල පැහැදිලිව ලියැවීලා නැහැ. ඒ නිසා මේ තොරතුරු සොයාගත හැක්කේ ඉඳහිට ග්‍රන්ථයක දැකිය හැකි යම් යම් සඳහනක් මගින් හෝ පසු කාලයක විශේෂයෙන් මධ්‍යම කාලයේ යම් යම් වියතුන් අතින් ලියැවුණු පොත් පත් මගින් හෝ මුඛපරම්පරා ගත තොරතුරු සහ අදත් පවතින සමහර පාරම්පරික කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාමාර්ග අතරින් හෝ පමණයි.

පලිබෝධ මර්දනයට අද කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රයේ ලැබෙන්නේ ඉතාමත් ප්‍රමුඛ ස්ථානයක්, ඇත්ත වශයෙන් ගොවියෙකු අතින් කෙරෙන මූලික ධන ආයෝජනයේ වැදගත් කොටසක්. විශාල කොටසක් මේ සඳහායි වැය වන්නේ. එනමුත් පාරම්පරික වී ගොවිතැනේ පලිබෝධ මර්දනයට ඒ තරම් ප්‍රමුඛස්ථානයක් ඇති බවක් සාක්ෂි සහිතව ඔප්පු කිවීමට අපහසුයි. එහෙත් මේ විෂය පිළිබඳ ගැඹුරු පර්යේෂණයක් පැවැත්වුවහොත් අප අද නොදන්නා කරුණු ඇත්ත වශයෙන්ම එළිවන්නට ඉඩ තියෙනව. පලිබෝධ මර්දනය ගැන විශේෂ ප්‍රමුඛත්වයක් නොදන්නා යයි අපට හිතෙන්නේ, ඒ මර්දනය සඳහා අනුගමනය කළ පිළිවෙත් ගැන කලාතුරකින් පමණක් අසන්නට ලැබෙන නිසාය.

පලිබෝධ මර්දනයෙහි ලා වැදගත් වන්නේ මැස්සන්ගෙන් සහ පණු වගීවලින් ඇතිවන ආබාධ වැළැක්වීමයි. දිළීර රෝග පිළිබඳව යම් සඳහනක් පාරම්පරික ගොවිතැන පිළිබඳව ඇති තොරතුරුවල දකින්නට ලැබෙන්නේ

නැහැ. පැරණි පිළිවෙත් අනුව ගොවියන් බොහෝ දුරට උත්සාහ කළේ කෘමීන් - පණුවන් ආදී සතුන් නිසා ඇතිවන උවදුරුවලට ප්‍රතිකාර කිරීමට වඩා ඒ උවදුරු ඇතිවීම වැළැක්වීමටයි. රෝගයට ප්‍රතිකාර කිරීමට වඩා එය මූලදීම වැළැක්වීම සුදුසුයයි පැරණි ගොවියා සිතුවා වෙන්තට ඇති.

පලිබෝධ මර්දනය පිළිබඳ ලිඛිත තොරතුරු ග්‍රන්ථාරූඪ කළ එක් වියනෙකු ලෙස සඳහන් කරන්නට පුළුවන් ලංකා සිවිල් සේවයේ සේවය කළ ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගලයෙකු වන එච්. සී. පී. බෙල් මහතා. දැනට අවුරුදු සියයකට පෙරදී 1882 දී රාජකීය ආසියාතික සංගමයේ සභරාවකට ලිපියක් ලියමින් බෙල් මහතා එකල පැවති කෘෂිකාර්මික සිරිත් විරිත් ගැන වටිනා විස්තර රැසක් ලියා තැබුවා. ඔහු එදා පැවසුවේ එකල පැවති කෘෂිකාර්මික සිරිත් විරිත් හා පිළිවෙත් බොහෝ දුරට පදනම් වී තිබුණේ ජන විශ්වාස - මිත්‍යා විශ්වාස සහ ඒ හා සම්බන්ධ ප්‍රායෝගික කටයුතු පදනම් කරගෙන බවයි. ඇත්ත වශයෙන් අදටත් එය සත්‍යයක්. එකල මෙන්ම මෙකලත් එබඳු පිළිවෙත් සීඝ්‍රයෙන් අභාවයට යනවා.

එච්. සී. පී. බෙල් මහතාගේ ඒ ලිපියේ සඳහන් වෙන අන්දමට වී වැපිරීමෙන් පසුව පණුවන් ගෙන් සහ කෘමීන්ගෙන් ඇතිවන රෝග වැළැක්වීමට යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර ගුරුකම් සහ කෙම් කිරීම් එකල සිරිතක් වුණා. ගොයමට හානිකරන පණුවන් වශයෙන් එහි සඳහන් වන්නේ ගැට පණුවා, කොක්කනාවා සහ ගොඩවෙල්ල. මේ පණුවන් වගී අදත්, එදා වාගේම ඒ නම්වලින්ම හඳුන්වනු ලබන, එකල වාගේ මෙකලත් ගොයමට වින කරන සත්තු. මොවුන්ගේ උවදුරු වළක්වාලීමට - උවදුරුවලට ප්‍රතිකාර හැටියට නොවේ. - වැලි සහ අළුවලට මතුරා ගොයම් පැළය වැඩීමේ යම් යම් අවස්ථාවලදී කුඹුරට ඉසීමයි එකල කළේ. මෙය කළේ කට්ටිචිරාල කෙනෙක් හැන්දෑ කාලයේදී. සැන්දෑවේදී මේ ජපකරන ලද අළු සහ වැලි කුඹුරට ඉහළ කට්ටිචිරාල කතා නොකර පාළු හේනට යනවා. නැත්නම් මේ ක්‍රියාවෙන් ප්‍රතිඵල ලැබෙන්නේ නැහැ. ගොයම් පැළයේ පුරුක් නවයට වැඩි උස යනකෙක් ඒ ඒ අවස්ථාවලදී මේ කෙම් ක්‍රියාව කළ යුතු යයි එකල විශ්වාස කළා.

ගැට පණුවාගෙනුත්, කොක්කනාවන්ගෙනුත් ඇතිවන රෝග වැළැක්වීම සඳහා යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර ජප කරන අන්දමත් කෙම කරන අන්දමත් බෙල් මහතා

දිගින් දිගට විස්තර කර තිබෙනවා. විශේෂයෙන්ම මේ ක්‍රියා පිළිවෙත් පහතරට පැවතුණ බවයි ඔහු කියන්නේ. නියමිත යාඥාවක් වැනි වගන්ති කිහිපයක් කියමින් කට්ටඬිරාල කුඹුර වටා යන අතර, ගැට පණුවන් හත් දෙනෙකු අල්ලා ගන්නවා. කියමන අවසානයේදී උන් තුන් දෙනෙකු පස් පැහිරි දර ගිනි ගොඩකට දමා පුවිවනවා. ඉතිරි හතර දෙනා බටලී පුරුක් හතරක් ඇතුළට දමා ලියැද්දේ හතර කොතේම වළලනවා. මේ ක්‍රියාව කරන කට්ටඬියා නිරුවතින් සිටිය යුතු බවත් කියැවෙනවා.

කොක්කනාවාගේ උවදුරු වැළැක්වීමට ඇත්තේ තරමක් වෙනස් කෙමක්. හැන්දෑ වුණායින් පසුව කට්ටඬිරාල ගෙවල් තුනකින් ඉලපත් තුනක් ගෙනැවිත් කැහිපිත්තන් වැලකිත් ඒවා එකට ගැට ගසාගෙන තමන්ගේ දිය ලණුවේ එය එල්ලාගෙන ලියැද්දට ගොස් තුන්වරක් ලියැද්ද වටා යනවා. අවසානයේදී ලියැද්දේ මහ වක්කඩේ ඒ ඉලපත් තුන වලලනවා. මෙය කළ යුත්තේ කාටවත් නොපෙනෙන්නයි.

මැස්සන්ගෙන් එන උවදුරු ගැන බෙල්ගේ ලිපියේ සඳහන් වන්නේ එක තැනක පමණයි මේ ක්‍රියාව කළ යුත්තේ යක් දෙස්සා විසිනි. යක් දෙස්සා කියන පුද්ගලයා සමහර ගම් පළාත්වල අදත් ඉන්නවා. මැසි රෝග වළක්වාලන්නට කරන මේ කෙම කරන යක්දෙස්සා කලින් දින රාත්‍රිය පාළු ගෙයක සිට පසුවදා උදේ පිරුවට හැඳ කිරිබත් වළඳා කුඹුරට යනවා. කතා කරන්නේ නැතුවයි යන්නේ. එහිදී මැස්සෙක් අල්ලාගෙන ඌ ඝන දුම් ගොඩකට අල්ලා එකසිය අටවරක් එක් ගාථාවක් කියනවා. ඉන් පසුව මැස්සා මුදා හරිනවා. මෙයින් මැසි උවදුර ඇරේ යයි විශ්වාසයක් තිබුණා එකල.

පොතක පතක ලියැවී ඇති, අපට හමු වූ විස්තර ඇත්තේ මෙපමණයි. සාහිත්‍ය කෘතියකවත් ඉඳහිට හෝ මේ ප්‍රතිකර්ම ගැන සඳහන් වන්නේ නැහැ. මුඛ පරම්පරාගතව පැවතෙන සිරිත් විරිත් ක්‍රියා පිළිවෙත් රාශියක් අපට අහන්නට ලැබී තිබෙනවා.

අළු පණුවා සහ මඩ පණුවාගෙන් ඇතිවන රෝග වළක්වන පැරණි ක්‍රමයක් බුක්තල - කතරගම වගුරුවෙල ප්‍රදේශවල ගොවි මහතන්ගෙන් දැනගන්නට ලැබුණා. ගොයම් පැළ කුඩා අවධියේදී තහ කියන ගස් වර්ගයෙන් පට්ටා ගලවා ගන්නවා. මේ ගස අඩි තුන හතරක් උස පළුරු වැඩෙන ගහක්. තහපට්ටා මිටියක් බැඳලා ගලි කරල කුඹුරේ ප්‍රධාන

වක්කඩේ බැඳල තියෙනවා. ඒ පට්ටා කුණු වී ඉන් මතුවන විෂ වර්ගයක් නිසා පණුවන් විනාශ වේ යයි ගොවියන් විශ්වාස කළා. කෙමක් නැති මේ ප්‍රතිකර්ම ඇත්ත වශයෙන්ම එලදායි වන්නට ඇති. මේ ගොවියනුත් දැන් පුරුදු වී ඇත්තේ රසායනික දිලීර සහ කෘමි නාශකවලටයි.

අනුරාධපුර සහ තණමල්විල, හම්බෙගමුව පළාත්වල ගොවි මහතන්ගෙන් දැන ගන්නට ලැබුණු බොහෝ ක්‍රියාපිළිවෙත් උපයෝගී කර ගන්නේ මැස්සන්ගෙන් ඇතිවන රෝග විනාශ කිරීමටයි. ඒ ක්‍රම සමහර ඒවා කෙමි වන අතර, අනිත් උපක්‍රම ප්‍රායෝගිකයි. අළු සහ වැලි මැතිරීම පිළිබඳව බෙල් මහතා දැක්වූ විස්තර අනුව අදත් ඒ පළාත්වල ගොවියන් කටයුතු කරන බව කියැවෙනවා. මීට අමතරව මඩු ගස්වල මල් මැස්සන් එළවීමට ප්‍රයෝජනයට ගත්තා. ඒ මල්වල ඇති කුඩු වැනි රේණුවලින් එන ගඳ මැස්සන් එළවීමට සමත් බව ගොවි මහතන් විශ්වාස කළා. ඒ නිසා මඩුමල් කැලි කපා කෝටුවල අමුණා ලියැද්ද වට සිටෙව්වා.

කටු සහිත පතොක් කොළ කැලි කැපූ විට ඉන් යම් කිරි වර්ගයක් උනනවා. මේ පතොක් කැලි කෝටුවලට ගසා ලියැද්ද වටා සිටුවීමෙන් බලාපොරොත්තු වන්නේ මැස්සන් ඒ කිරිවලට පැමිණ එහි ඇලී මැරී යා වි කියලයි. රාත්‍රියට තෙල් පන්දම් දල්වා ඒවා ලියැදි හතර කොණේ මල් පැළ හතරක ගසා තැබීමෙනුත් මැස්සන් එළවීමට පාරම්පරික ගොවියන් පුරුදුව සිටියා.

බෙල් මහතා සඳහන් කළ යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර ගුරුකම් කෙමිවලට සම්බන්ධ තවත් වර්ගයක් තමා මැහිපත්. බෝකොළ - තල් කොළ අරගෙන ඒවායේ යන්ත්‍ර - අටමගලය ඇඳල කට්ටඩියා ලවා ජීවං කරවා ගන්නවා. ඉන්පසුව ලියැද්ද අට කොණේ ලියක අග මේ මැහිපත් සිටුවනවා. ඒ සිටුවන්නේ නැකැත්කාරයාගේ නැකැත් අනුවයි. මේ ක්‍රමයෙනුත් මැස්සන් වඳවේ යයි එකල විශ්වාස කළා.

මැස්සන්ගෙන් ගැලවීමට පාරම්පරිකව කරන ප්‍රතිකර්ම වශයෙන් බෙල් මහතා සඳහන් කළ අළු මතුරා ඉසීම සහ වැලි මතුරා ඉසීම හම්බෙගමුව පළාතේ එකල පැවැති ක්‍රමයක්. මීට අමතරව තවත් කෙමි කර්ම දෙකක් ඔවුන් අතර තිබුණා. එය බොහෝ දුරට සමානයයි, බෙල් මහතා විස්තර කළ

යක් දෙස්සාගේ කෙමට. ගොයම් මැස්සෙක් අල්ලා උෞ මිරිස් කරලක් ඇතුළට දමනවා. මේ මිරිස් කරල ඉන් පස්සේ එල්ලනව ගොවියගෙ දුම්මැස්ස යටි. ඒ එල්ලන්නෙත් නැකැත් වේලාව බලලයි. මේ කෙම නිසා මැස්සන් වඳවේ යයි එකල ගොවියන් අතර විශ්වාසයක් තිබුණා. තවත් එක් ක්‍රමයක් තමා ගොයම් මැස්සෙක් අල්ලා ඉඵක් පඳුරක කොළයක බැඳ තැබීම. ඉඵක් කියන්නේ වෙල්යායවල කැළෑවට වැවෙන ගොයම් ගස් වගේ කොළ ඇති වර්ගයක්. ගොයම් මැස්සා ඉඵක් ගසක බැන්ද විට ගොයම් මැස්සන් ඒ ගස්වලට විනා ගොයම් ගස්වලට නොඑන බව ගොවියන් විශ්වාස කළා.

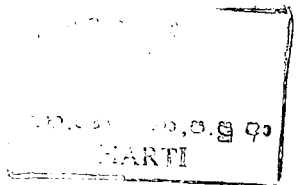
මේ කෙම් සහ යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර ගුරුකම් හැර ඉතා මෑත කාලයක් වන තුරු අපේ ගොවියන් මැස්සන් එළවීමට භාවිත කළ ක්‍රම කීපයක් තියෙනවා. ඉන් එකක් බොකු ගැම. දිග රිටක අගට කුල්ලක් බඳිනවා. ඉන් පසුව දුම්මල තෙල් සහ කොහොල්ලා එකට රත්කොට ඒවා ඒ කුල්ලේ ගානවා. ලියැද්දේ නියර දිගේ ගොස් ගොයම් පැළ ඉහළ කෙළවර කුල්ලේ මැලියම් ගා පැත්ත ගැවෙන ලෙස ඇදගෙන යනවා. එවිට ඒ පැළවල සිටි මැස්සන් අනිවාර්යයෙන් කුල්ලේ ඇලී මැරෙනවා. මේ ක්‍රමය ඉතා මෑතක් වන තුරු හේවාගම් කෝරළයේ අනුගමනය කළ එකක්. දුම්මල තෙල් වැල් ඇදීමත් තවත් සිරිතක්. දුම්මල තෙල්වල මැස්සන් එළවීමේ විශේෂ ශක්තියක් ඇතැයි ගොවියන් විශ්වාස කළා. කුඩා රෙදි පාන්තකඩවල දුම්මල තෙල් පොභවා වියතින් වියන ඒ රෙදි කැලී කොහු ලණුවක වෙතියට දවවා ලියැද්ද දෙකෙළවර දෙන්නෙකු සිට ලනුව ගොයම් ගස්වල ගැවෙන ලෙස ඇදගෙන යෑමයි ඒ ක්‍රමය. මේ ක්‍රමයක් සමහර පළාත්වල තවමත් ඇතැයි කියන්න පුළුවන්.

ගොවි ආම්පන්න සහ උපකරණ ගැන පැරණි පොත්පත්වල සඳහන් වන්නේ අදත් ඒ නමින්ම ගොවියන් භාවිත කරන උපකරණයි. ඉන් සමහරක් නම් දැන් දැන් භාවිතයෙන් ඇත් වෙනවා. උදැල්ල, නඟුල, දැකැත්ත, දැකිගොයියාව, කුල්ල, ලාබ සහ සුළං කතිරය සාමාන්‍යයෙන් නිතරම සඳහන් වන උපකරණ ලෙස සඳහන් කරන්න පුළුවන්. උදැල්ල සහ කුද්දාල බ්‍රාහ්මණයා ගැන විසිතුරු ලෙස සඳ්ධර්ම රත්නාවලියේ චිත්තභත්ථ වස්කුවේ සඳහන් වුණා. පැරණි ශ්‍රත්ථ රාශියක උදැල්ල ගැන කියැවෙනවා. ඒ ඒ පළාත අනුව උදැල්ලේ හැඩ දිග පළල වෙනස් වුවත් උපකරණයක් හැටියට

සෑම තැනම භාවිත වූණා. කුඹුරු උදැල්ලෙන් කොටා සී සෑමට ගන්න තහුල ගැන බෙල් මහතාගේ ලේඛනවලින් ආනන්ද කුමාරස්වාමී ශූරීන්ගේ ග්‍රන්ථයෙහිත් සඳහන් වෙනවා. " විය සිදුරෙන් නැගෙනත් දුගතිය බැස" යන ලෝ වැඩ සඟරා කවි පදයෙන් සඳහන් වන්නේත් තහුලට අයිති විය ගස ගැනයි. ගොයම් මැඩීම සඳහා ගන්නා මාගල නම් දිග පැදුර අඩි හතර හමාරක් පළල අඩි විසිපහක් දිග එකක් ලෙස බෙල් මහතාගේ ලිපියක සඳහන් වෙනවා එහෙත් සමහර විට සමහර පළාත්වල ගොයම් මැඩීමට මාගලක් ගන්නේම නැහැ.

කාලය - නවීන ක්‍රම සහ තාක්ෂණය කොපමණ වෙනස් වුවත් මූලික වශයෙන් පැරණි ගොවියන් පරිහරණය කළ උපකරණ එසේම පවතී යයි කියන්න පුළුවන්.

(ශ්‍රී ලංකාවේ සාම්ප්‍රදායික දැනුම 1983 ප්‍රකාශනයෙන් උපුටා ගන්නා ලදී.)

පරිසරය සුරැකීමට උපරිම අනුබල දුන් සාම්ප්‍රදායික කෘෂි රටාව

පශ්චිම ඇදගම
සහකාර අධ්‍යක්ෂ (මානව විද්‍යා)
ජාතික කෞතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තුව

පරිසරය සුරැකීමේ අවශ්‍යතාව බරපතල ජාත්‍යන්තර ප්‍රශ්නයක් බවට පත් වී ඇති අවස්ථාවක අප ද ශක්ති පමණින් අපේ පරිසරය ආරක්ෂා කර ගැනීමට උරදීමෙන් සුළු වශයෙන් හෝ සහාය දැක්වීමක් වශයෙන් පැවැත්වෙන මෙවන් සම්මන්ත්‍රණයක් ඉදිරියේ දේශනයක් සඳහා "පරිසරය හා සාම්ප්‍රදායික කෘෂි රටාව" නේමා කොට ගැනීම පරිසරය සුරැකීමට පමණක් නොව ජාතික අනන්‍යතාව ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමට ද හේතුවන බව ප්‍රථමයෙන් ම සඳහන් කළ යුතුය.

එතෙකුදු වුවත් මාතෘකාව නිසා යම් අයෙකුගේ සිත්හි ඇති විය හැකි වැරැදි අවබෝධයක් ගැන අනතුරු හැඟවීම මගේ යුතුකමක් කොට සලකමි. මෙම මාතෘකාව දෙස බලා "එසේ නම් පැරැන්නන්ට ද පරිසරය සුරැකීම බලවත් ප්‍රශ්නයක් වී තිබුනේද" යන විචිකිචිඡාව ඇති විය හැකිය. එය එසේ නොවන බව අවධාරණයෙන් පැවසිය යුතුය. පරිසරය තම ජීවන රටාවෙන් කිසිදු අයුරකින් වෙන්කොට සැලකීමට අවස්ථාවක්, අවශ්‍යතාවක් හෝ හැකියාවක් පැරැන්නන් හට නොවීය. පරිසරය යනු මනුෂ්‍ය සංහතියේ පැවැත්ම සඳහා අනිවාර්ය අංගයක් ලෙස සලකනු ලැබූ බැවින් එය වෙනම ම ගෙන ආරක්ෂා කිරීම, වැඩි දියුණු කිරීම හෝ පවත්වාගෙන යාම පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් එදා උද්ගත වූයේ නැත. එය අන්‍යවශ්‍ය විය. එය අනිවාර්ය විය. එහෙයින් පරිසරය සුරැකීම යනු සිය පණ නළ රැකගැනීම යයි මවුහු සැලකූහ.

දෙවනුව පරිසරය පිළිබඳ මෙවන් අර්බුදකාරී අවස්ථාවක අප සාම්ප්‍රදායික කෘෂි රටාව ගැන අවධාරණය යොමු කරන්නේ ඇයි දැයි පැහැදිලි කොට ගත යුතුය. පරිසරය පිළිබඳ ප්‍රශ්නය ජීවිතයත් මරණයත් අතර සටනකට සමාන කොට සැලකීමට පරිසරවේදීන් පුරුදු වී ඇත. ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු පතා අප විසින් යා හැකි සෑම දිශාවකටම යා යුතුය. ශ්‍රී ලාංකික අපට සාම්ප්‍රදායික කෘෂි රටාවෙන් කෙතරම් ආදර්ශ හා පාඩම් ඉගෙන ගත හැකිද? පරිසර.ප්‍රශ්නයට ඒ මගින් ස්ථිර සාර අධිස්ථානයෙන්

යුක්තව මුහුණදීමට අපට කෙතරම් ධෛර්යය ලබා දෙනවාද? යන්න අප විසින් සොයා බැලිය යුතුය. මෙහි අරමුණ එය බව සඳහන් කළ යුතු වන්නේ යටත් විජිත ආකල්පවලින් හැඩගැසී ඇති අප හැම විටම අපේ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සොයා යාමට පුරුදුව ඇත්තේ විදේශීය සංකල්ප, සංවිධාන හා පුද්ගලයන් කරා බැවිනි. ලෝක ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් ඇත්තේ පෙරදිග යැයිද බුදු දහමෙහි යැයිද අපරදිග විද්වතුන් පවා උස් හඬින් කියා එාද්දී අපේ "සුප්‍රබුද්ධයන්" ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු පතා විදේශගත වන අතර විසඳුම් ආනයනය කිරීමට වළකන හැටි අමුතුවෙන් කිව යුතු නොවේ.

පරිසර ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් සෙවීම පමණක් නොව ජාතික අන්‍යෝන්‍යව ප්‍රතිභේදනය කිරීම ද මින් ඉටුවනු ඇතැයි යන්නෙන් මා අදහස් කළේ දැවෙන ප්‍රශ්නයට යම් සහනයක් සලසන විසඳුමක් අපේම සාම්ප්‍රදායික කෘෂි රටාවෙන් ලැබේ නම් අනෙක් ප්‍රශ්නවලදීත් විදේශගත වීමට පෙර අපේ අතීත උරුමයන්ගෙන් විසඳුම් ලබා ගත හැකිවේ දැයි සොයා බැලීමට අදාළ පුද්ගලයන් උත්සුක විය හැකි බැවිනි. ගහෙන් වතුර බී මුහුදට ආවඩන දුර්ජනයන් සේ අපේම දැනුම් සම්භාරයෙන් පුර්ණත්වයට පත්වීමෙන් අනතුරුව විදේශීය දේම අගය කිරීමට විද්වතුන් පුරුදු වූ දා පටන් අපේ ජාතියේ පිරිහීම ඇරඹුණ බව සිහිපත් කොට දිය යුතුව ඇත. එහෙත් හරියටම සමුපකාරයට දෙස් දෙවොල් තබන ලොකු කුඩා අඥාන පිරිස්වලට කුදු මහත් ජාතික ආපදාවලදී නම්බුව හා බන්පත ආරක්‍ෂා කොට ගැනීම සඳහා එම සමුපකාරයටම දුවන්නට සිදු වන්නාක් මෙන් අපේ ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් පතා අපේම අතීත උරුමයන්ගෙන් පිහිට පතන්නට සිදු වන බව අමතක නොකළ යුතුය.

පරිසරය යනු දිගින් දිගට නිර්වචනය කිරීම අවශ්‍ය නොවේ. එහෙත් මාතෘකාවට අදාළ වන පමණට පරිසරය විස්තර කිරීම වැදගත් වනු ඇත. කෘෂිකර්මය ගැන සලකන විට පරිසරය යනු හුදෙක් ගොවිපොළ අවට වටපිටාව පමණක් නොවේ. ගොවිතැන සඳහා මූලික වන සාධකයන් ද පරිසරය ගැන කතා කිරීමේදී සැලකිල්ලට ගත යුතුය. උදාහරණයක් වශයෙන් ගත් කල ගොවිතැන් සඳහා ජලය අවශ්‍ය වේ. ඒ සඳහා වම්බා අවශ්‍ය වේ. වම්බා කෙරෙහි බලපාන පරිසර සාධක කෘෂිකර්මයට අදාළය. ගොවිතැන් කිරීමේදී ද වම්බා ඇති නැති කාල පිළිබඳ දැනුම අවශ්‍ය වේ. එමෙන්ම ජල පාලනය ද ඒ හා සමානවම අදාළය. පස සංරක්‍ෂණය ද වැදගත් සාධකයකි. මේ අනුව බලන විට කෘෂිකර්ම රටාව ගැන සාකච්ඡා කිරීමේදී ආසන්න

භෞතික පරිසරය මෙන්ම දුරස්ථ පරිසර සාධකයන් ද විමසිල්ලට ගත යුතු බව විශේෂයෙන් සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමි.

සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මය මූලික වශයෙන් තෙවැදෑරුම්ය.

1. කුඹුරු ගොවිතැන (මඩ ගොවිතැන)
2. හේන් ගොවිතැන (ගොඩ ගොවිතැන)
3. ගෙවතු වගාව

කුඹුරු ගොවිතැන ස්ථිරය, ක්‍රමාණුකූලය, නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයකදී ඉටු කළ යුතු කාර්යාවලියකින් යුක්තය. ඒ ප්‍රධාන හෝගයයි. අනෙක් අතට හේන් ගොවිතැනේදී ද ක්‍රමාණුකූල විධි ක්‍රම අනුගමනය කරනු ලැබූ අතර එයද නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ ඉටු කළ යුතු ක්‍රියාවලියක් විය. එහෙත් එය අස්ථිර විය. ඒ වගාව වැඩිපුරම සිදු වුවද අතුරු බෝග වර්ග කිසිවිට දෙවැනි වූයේ නැත. කුරක්කං, අමු, මෙතේරි, තල, බටු, මිරිස්, වට්ටක්කා වැනි දෑ ප්‍රධාන බෝග වූ අවස්ථා ද වූ බැවිනි. ගෙවතු වගාව මේ දෙවර්ගයම අතර විය. එය ස්ථිර ක්‍රියා පිළිවෙලක් විය. ක්‍රමානුකූලව සිදු කරනු ලැබීය. විවේක වේලාවන්හිදී අවශ්‍ය පරිදි හා හැකි පරිදි අතුරු බෝග වගාවන් සඳහාම යොදා ගනු ලැබීය.

මෙම සියලු මාධ්‍ය මගින් නිපදවනු ලැබූවේ පරිභෝජනය සඳහා වූ දෑමය. පරිභෝජනය කරනු ලැබූවේ නිෂ්පාදකයා පමණක් නොවේ. විශේෂයෙන්ම පත්සලේ හිඤ්ඤත් වහන්සේ, රට රැකුමෙහි යෙදෙන පිරිස්, දුගී මගී යාවක පිරිස් වශයෙන් අන්‍යයන් ද ඊට ඇතුළත් විය. දානය නැතිනම් පරිත්‍යාගය සාම්ප්‍රදායික සමාජයේ වැදගත් මූලධර්මයක් විය. මෙයින් කීමට අදහස් කරන වැදගත් කරුණ නම් සාම්ප්‍රදායික සමාජයේ කෘෂිකර්මයට වාණිජ හෝග නැතිනම් වෙළෙඳ වැවිලි ඇතුළත් නොවන බවය. පරිසරය විනාශ නොවූයේ ඒ නිසාමයි පැවසීම ප්‍රමාණවත් යයි සලකමි.

ඉපැරණි කාලයේ සිට ගොවිතැන් කටයුතුවලදී ඉටු කරනු ලැබූ සම්මත ක්‍රම, නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේද හා අනුපිළිවෙල අනුව ඒ තුළ පැලපදියම් වූ රටාවක් අපට දක්නට පුළුවන. ඒ රටාව පිළිබඳ සවිස්තරව සලකා බලන විට අපට පෙනී යන වැදගත් කරුණු රාශියක්ම එකට ගලපා ගත් කල්හි එළඹිය හැකි එක් නිගමනයක් ඇත. එනම් සාම්ප්‍රදායික කෘෂි රටාව පරිසරය පුරුකීම කෙරෙහි උපරිම අවධානය යෙදූ බවයි. වෙනත් වචනවලින් විස්තර කරන්නේ නම් එදා කෘෂිකර්මාන්තයේදී ද පරිසරය ගොවියාගේ ප්‍රබලම හිතවතා / සහකරුවා විය.

ගොවිතැන් කටයුතුවල ආරම්භක අවස්ථාව වූයේ කල් යල් බැලීමය. නැතිනම් ඒ ඒ ක්‍රියාවලියට උචිතම වකවානුව තීරණය කොට ගැනීමය. ඒ සඳහා තක්සේරුකරුවන් ලවා සුභ දිනයන් හා වේලාවන් ද විමසා බලා ගන්නා ලදී. එය ඉතා වැදගත් කෘෂි වාරික්‍රමයක් බවට පත්විය. මෙයින් පෙන්නුම් කරනු ලැබූයේ පැරැන්නන් තම ගොවි කටයුතු කෙරෙහි දැක්වූ කැපවීම පමණක් නොවේ. නිසි කල්, නිසි වේලාවන් අනුව කටයුතු කිරීම යනු සභාය කර ගෙන ඒ සමග සහයෝගීව කටයුතු කිරීමයි. වැසි එන කල් බලා හෝග වැසුරු කළ ඒවා හට ගැනීම සහතික වේ. අනවශ්‍ය පරිදි දිය සැපයීමට කරදර විය යුතු නොවේ. පැළ නගින කල්හි වල් පැළෑටි වේ නම් උදුරා විනාශ කිරීම පැළෑටි වර්ධනයට උපකාරී වීමකි. ආරම්භක අවස්ථාවේ සිට එදා ගොවියා පරිසරය හා හාද වූයේ ඒ අයුරිනි.

අනතුරුව හා පුරා කියා වැඩ ආරම්භ කිරීම දක්නට හැකිය. බඩවැටි කපා ගොවිපොළට දමා භූමිය අවට ශුද්ධ පවිත්‍ර කර ගනු ලබයි. ඇළි වේලි ශුද්ධ පවිත්‍ර කෙරේ. ඉවත දමන කැලිකසල කොළ රොඩු පවා ගොවිපොළටම නැතිනම් පෝරවලට දැමීමෙන් පසු සරු කිරීමට අවශ්‍ය පොහොර නිපදවාගනු ලබයි. විශේෂයෙන් කුඹුරේ වතුර බැඳීමෙන් ඉපනැල්ල හා කොළ රොඩු දිරාපත් කොට පොහොර බවට හරවනු ලබයි. සූර්යයා මගින් නයිට්‍රජන් පොහොර ලබාගැනීමට ඒ වතුර බැඳීම උපකාරී වෙයි. හේන් ගොවිපොළේදී ද අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට ලඳු කැපූ කපා නිසි කළ පුළුස්සා ගැනීමෙන් අළු පොහොර ලබා ගනී. මේ සියලු ක්‍රියාවලීන් පෙන්නුම් කරන වැදගත් සාධක දෙකක් ඇත. සාම්ප්‍රදායික ගොවිතැන් ක්‍රමයේදී ගොවියා විසින් පරිසරයෙන් උපරිම ප්‍රයෝජන ලබමින් ඉවත දමන කිසිවක් අපතේ නොහරිමින් පොහොර බවට පත් කරනු ලබයි. අනෙක් කරුණ නම් ඒ හැම මාධ්‍යයකින්ම එදා ගොවියා විසින් පොහොර කරනු ලැබුවේ සරු කරනු ලැබුවේ පස මිස අස්වැන්න නොවේ. තමා පොළොවෙන් ලැබූ සරු බව ණයක් ආපසු ගෙවන්නාක් මෙන් පසට ආපසු දෙනු ලැබීමක් මෙහි දැකිය හැකිය.

කුඹුරක නම් බිම් නැගුමෙන් පසු නැවතත් වතුර බඳිනවා. නියර කපා ශුද්ධ කර නියර බඳිනවා. මේ නියා කුඹුරේ අපද්‍රව්‍ය කුණු වී පොහොර වී පස පදම් වෙනවා. සූර්යයාගෙන් ලැබිය හැකි විශාලම සම්පතක් වූ නයිට්‍රජන් ලබා ගන්නවා. අස්වැන්න අස් කොට ඉතිරි වන පිදුරු පිළිස්සීමෙන් වටිනා පොහොරක් ආපසු ලබා ගන්නවා. වී ඉසීම හෝ පැළ සිටුවීම ආරම්භ කරන අවස්ථාව වන විට පස පොහොර කොට සුදානම් කොට හමාරය.

ජලය, සුර්යාලෝකය, කුණු රොඩු ආදියෙන් උපරිම ප්‍රයෝජනය ගෙන වගාව සරු කිරීමට පස සුදානම් කොට ඇත. ඒ සඳහා ගොවියා පුද්ගලිකව දහඩිය මහන්සියෙන් සේවය කරනු ලැබිය. ගොවියා හා කෙත අතර සෘජු සම්බන්ධතාවේ වටිනා ප්‍රතිඵලය එයයි. කෙතේදී හා හේන් ගොවිතැනේදී මෙන්ම ගෙවකු වගාවේදී ද ගොවියා ගොවිපොළේ දහඩිය වගුරන අයෙකු වුවා මිස අද මෙන් ගොවිපළට පයවත් නොතබන ඉඩම් හිමි ගොවියෙකු නොවීය.

සාම්ප්‍රදායික කෘෂි රටාවේ ප්‍රධාන තැනක් ගත් අංගයක් වූයේ ගොවිපොළ ආරක්‍ෂාවයි. මේ සඳහා යොදා ගනු ලැබුවේ ද ඉතාම උචිත තාක්‍ෂණයක් යයි නොවළඟා කිව හැකිය. ගොවිපොළ ආරක්‍ෂාව කිහිප අංගයකින් ක්‍රියාත්මක කෙරිණ. එක් අතකින් කෘෂි ක්‍රියාවලියේ ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා ගොවියා ගොවිපොළ තම නිවස මෙන් සලකා ක්‍රියා කළේය. රූ දවල් දෙක ගොවිපොළේ ගත කරනු ලැබුවේ නියම ගොවියෙකුට නම් එතරම්ම බහුල කටයුතු එහි වූ බැවිනි. පැල් රැකීම සිංහල සංස්කෘතියේ වැදගත් සමාජ සංස්ථාවක් වශයෙන් දියුණු වූයේ ද ඒ නිසාමය. අනෙක් අතට තම හෝගයක් සතා සිවිපාවාගෙන් කුරුල්ලන්ගෙන් ආරක්‍ෂා කර ගැනීමට ඔවුන්ට අවශ්‍ය විය. ආගමික හික්මීම, පරිසරය සුරැකීම, වන සත්ත්ව සම්පත ආරක්‍ෂා කිරීම අරමුණු කොට ගත් එදා ගොවියා ඒ සඳහා අනුගමනය කරනු ලැබුවේ සතුන් පළවා හරින උපක්‍රම මිස සමස්ත ජීවි ලෝකයම විනාශයට පත් කරවන සුළු වස විය හෝ උපක්‍රම හෝ නොවේ. දිය හොල්මන, සුලං හොල්මන, බුරුම් පෙත්ත, ටකය, පඹයා, ගොක් රූ හැන් ආදිය මේ සඳහා කදිම උදාහරණ වේ. ඒවා කුරා කුහුඹුවෙකුට හෝ හිංසාවක් නොකොට වගාව ආරක්‍ෂා කරගත් උපක්‍රම විය.

එදා ඔවුන්ගේ උචිත තාක්‍ෂණය යන්නෙන් මෙවලම් පමණක් අදහස් කළේ නැත. කෙම් ක්‍රම මෙන්ම කෘෂි ක්‍රියාවලිය නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පිළිවෙලද ඒ සඳහා උපයෝගී කර ගන්නා ලද. යම් පමණකින් හෝ කිසියම් ලෙඩ රෝගයක් හට ගත්තේ නම් එය මැඩ පැවැත්වීමට මෙන්ම කෘෂි වසංගත ආදිය දුරු කිරීමට කෙම් ක්‍රම පිහිට වූ බව නිසැකය. ඒවාටත් වඩා බෙහෙවින් පල දැරුවේ කෘෂි ක්‍රියාවලිය නිසි කලට නිසි පිළිවෙලට ඉටු කිරීම බව අමතක නොකළ යුතුය. වර්ෂාව ඇති නැති කාලය පිළිබඳ මනා දැනුමකින් වැඩ කටයුතු සැලසුම් කළ පැරණි ගොවියා ගමේ සියලු දෙනා සමග එකමුතුව වැඩ කළ බැවින් ලැබෙන ජලයෙන්

උපරිම ඵල ලැබිය. සියලු දෙනා එකමුතුව එකට වැටක් ඉදිකළ නිසා උපරිම ලෙස වගාව ආරක්‍ෂා කරගනු ලැබිය. එකම කලට වගා කිරීම වගාව ආරක්‍ෂා කිරීම, වල් නෙළීම, අස්වැන්න නෙළීම ආදී වශයෙන් වක්‍රය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් ලැබූ ප්‍රතිඵල අප්‍රමාණය. මෙම ගුණය එදා කෘෂි රටාවේ කැපී පෙනුන උසස් අංගයක් ලෙස උලුප්පා දැක්විය හැක්කේ වර්තමානයේ දක්නට ඇති කණගාටුදායක ස්වභාවය හා සලකන විටය.

පස පොහොර කරනු ලැබූ බෝග වගා කිරීමෙන් පසු නිසි කලට වල් පැළ නෙළීම කදිම පරිසර සුරැකුම් ආදර්ශයක් විය. සම්පත්වලින් උපරිම ප්‍රයෝජනය ලැබීම විශාල ලෙස සම්පත් යොදා ගැනීමට වඩා වැදගත් වේ. ගොවිපොළක වල් නෙළීම අත්‍යවශ්‍ය වූයේ එමගින් ඉටු වූ බහු විධ ප්‍රයෝජනයන් නිසාය. ගමම එකතු වී වල් පැළ නෙළා හෝගය වැඩිවීමට ඉඩ කඩ සලසාදීම එදා සිරිත විය. පයට පෑගෙන කුඩා පැළ ඊළඟට අමතර අංකුරයක් ද සමග තැඟි සිටින නිසා අස්වැන්න සරු කර ගත හැකි විය. අද අපේ කුඹුරක් දෙස බලන විට එහි ඇත්තේ ගොයම් පැළ ද වල් පැළෑටි ද යනු තෝරා බේරා ගැනීම අපහසු තරම්ය.

අස්වැන්න නෙළන අවස්ථාව පැමිණි විට ද සාම්ප්‍රදායික කෘෂි රටාව ක්‍රියාත්මක වූයේ සාමූහික පදනමක් යටතේය. ගම ම එකතු වී අස්වැන්න නෙළී පසු ගේ දොර සඳහා අවශ්‍ය පිදුරු වෙන්කර ගැනීමෙන් පසු ඉතිරි ඒවා ගොවිපොළේ පුළුස්සා දැමීමෙන් පොහොර කර ගත්තේය. පරිභෝජනය සඳහා වී කෙටීමෙන් පසු ගංගා ඇළ දොළ හෝ මහා මාර්ග අවහිර කිරීමට දහයියා යොදා ගැනීමේ අශිෂ්ට ක්‍රියාවෙන් මිදුන පැරණි ගොවියා ඒවා පුළුස්සා අළු පොහොරට යොදා ගත්තේය. අනතුරුව කෙටි විරාමයකින් පසු නැවතත් ගොවි වක්‍රය ආරම්භ කරන ලදී. ඒ අතරතුර කාලයේදී ගොවිපොළේ වල් පැළ වැඩෙන්නට ඉඩ හරින ලද අතර ගවයන්ට තණ කැවීමද කරනු ලැබිය. එයද පස සරු කිරීමේ මගක් විය. ඊළඟ බිම් නැඟීමට පෙර ලියදිවල වතුර බැඳීමෙන් සිදු වන්නේ වල් පැළ දිරාපත් වී පසට පොහොර වීමය.

පැරණි ගොවියා විසින් අනුගමනය කරන ලද කෘෂි රටාව තුළින් පරිසරය ආරක්‍ෂා කිරීම සහතික කරනු ලැබූ තවත් විශේෂ කරුණු කිහිපයක් විය. එදා කිසි විටෙක ඇළ දොළ ගංගා ඉවුරු බඩ ශුද්ධ පවිත්‍ර කිරීමක් නොවීය. පස සෝදා යාම, ඉවුරු බිඳීම ආදී උපද්‍රව වැළැක්වීම සඳහාය. සත්‍ය වශයෙන් සිදු වූයේ ඉවුරු දිගට ගහකොළ සිටුවීමය. ඒවායෙන්

ගොවිපොළට සිදුවූයේ විශාල සෙනක් බව ඔවුන් දන් බැවිනි. බොහෝ විට කුඹුර මැද නියර දිගේ ගස් පේලි බැගින් සිටුවා තිබෙනු දැක ඇත. සුලංකඩනයක් වශයෙන් පමණක් නොව වගාවේ ආරක්ෂාවට හිතකර කුරුල්ලන්ට ලැගීමට ද උපකාරී වන බැවිනි. අද ද කුඹුර ලියදී තුළ බහුලව සිටුවා ඇති පොල් පිති දැක ගැනීමට ලැබෙන නොයෙක් දෙනා එහි අරුත වගාවට හානි කරන මීයන් වැනි සතුන් කා දැමීමට එන බස්සන්, බකමුණන් වැනි පක්ෂීන්ට උපකාර කිරීම බව නොදන්නවා විය හැකිය.

ගොවිපොළෙහි සම්පත්වලින් උපරිම ඵල ප්‍රයෝජන ලැබීම එදා ගොවියාගේ අරමුණ විය. කොපමණ පොහොර යෙදුවද නිසි ලෙස සිදු නොවේ නම් ඉන් පලක් නැති බව දන් එදා ගොවියා ප්‍රමාණවත් ලෙස සම්පත් යොදා උපරිම ප්‍රයෝජන ලැබීමේ දක්ෂයෙකු විය. බොහෝ විට මිශ්‍ර බෝග වගා කිරීම, කුඹුරුවල නියරමත පවා විවිධ ඵලවඵ වර්ග වගා කිරීම දක්නට හැක්කේ ඒ නිසාය. අනෙක් අතට එදා ගොවියා ඇති කරම් ජලය නැති නිසාවෙන් ගොවිතැන් නොකොට ඉඩම් පාච්චීමටත්, කුසට අහර නොමැතිව නැවෙත් කටට එතතුරු බලා සිටීමටත් පුරුදු වූයේ නැත. ජලය ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ වී ගොවිතැනට නම් එහි වෙනත් උචිත බෝග වගාවක් කරමින් භූමියෙන් ප්‍රයෝජන ගැනීමට දැන සිටියේය. එපමණකුදු නොවේ, එපමණකුදු නොවේ. එදා කෘෂි රටාව ක්‍රියාත්මක වූයේ වී වැනි එක් වගාවක් සඳහා පමණක් නොවේ. මනුෂ්‍යයාගේ පරිභෝජනයට ගත හැකි සතුන්ගේ ආහාරයට ගත හැකි හැම දෙයක්ම ඒ වගාවන් තුළය. ඒ නිසා කුමන හෝ වගාවකට තමාගේ භූමිය සුදුසු බව දැනගත්තා පමණක් නොව මිශ්‍ර වගාවේ ශෂ්‍ය මාරුවේ අර්ථවත් බව ද එදා ගොවීන් දැන සිටි බව පෙනී යයි. මේ අනුව උචිත තාක්ෂණය පමණක් නොව උචිත හෝගය තෝරා ගැනීම, සම්පත්වලින් උපරිම ඵල ලැබීම, පොළොවෙන් ලබා ගත් දේ ආපසු පොළොවට යෙදීම, පරිසරයේ ඇති සියලුම සම්පත් ගිල නොදමා අවශ්‍ය පමණට පමණක් ප්‍රයෝජනයට ගෙන එසේ ගත් දෙයින් උපරිම ඵල ලැබීම ආදී පරිසර සුරැකුමට හේතුවන මහඟු ගුණාංග රාශියක්ම සාම්ප්‍රදායික කෘෂි රටාව තුළින් පැරණි ගොවියා ක්‍රියාත්මක කළ බව පෙනී යයි.

සාම්ප්‍රදායික කෘෂි රටාවේ ගුණ වැඩිමෙන් යමෙකු අදහස් කරන්නේ නවීකරණයට එරෙහි වීමක් යයි වරදවා නොගත යුතුය. නවීකරණය යනු නූතන අය පමණක් ප්‍රයෝජනයට ගන්නා ලද විශ්මය ජනක නව සංකල්පයක් සේ සලකන අඤාන පිරිස් නම් එසේ සලකනු ලැබීම පුදුමයක් නොවේ. ඉතිහාසයේ හැම කාල පරිච්ඡේදයක් තුළම පැරණි දැනුම් සම්භාරයන්

තාක්ෂණයන් හා සිතූම් පැතුම් ද නවීකරණය විය. එහෙත් එදා සිදු වූයේ අවශ්‍යතාවන්ට ගැලපෙන අන්දමින් උචිත බව සලකා යෝග්‍ය ප්‍රමාණයට නවීකරණය වීමය. නොඑසේ නම් අද මෙන් අන්ධානුකරණය නවීකරණයයි පිළිගැනීමට පැරැන්නන් කිසිවිට සුදානම් නොවීය. එහෙයින් සාම්ප්‍රදායික සමාජය දෙස අප විසින් බැලිය යුත්තේ ගත හැකි ආදර්ශ මොනවාද නවීකරණයට කොට ගත හැකි දැනුම් සම්භාරය කුමක්ද? යන විවෘත මතසකිත් විනා යටත් විජිතවාදී හීන දීන හැගීමකින් නොවේ. පළමුවෙන් අප අපේ දේ අගය කිරීමට පුරුදු වී අපේ දේ නගා සිටුවා ගැනීමෙන් අපේ ප්‍රශ්නවලට ගැලපෙන විසඳුම් ලබා ගැනීමට හැකි දැයි සොයා බැලිය යුතුය. කෘෂි රටාවේ විවිධ අංග වැඩි දියුණු කොට අඩු ශ්‍රමයෙන් වැඩි වැඩ කොටසක් ඉටු කොට වැඩි අස්වැන්නක් ලබා ගන්නා ක්‍රම සොයා බැලීම ප්‍රයෝජනවත් නවීකරණයකි. එහෙත් ගුණාත්මක අගය පිරිහී ගොස් ප්‍රමාණාත්මක නිෂ්පාදනය පමණක් වැඩි කිරීමෙන් අත්වන ඵලය කුමක්ද? නවීකරණය වීමේදී අර්ථවත් විය යුත්තේ ඒ නිසාය.

ඉහත සඳහන් කරුණු සලකා බැලීමේදී සාම්ප්‍රදායික කෘෂි රටාව තුළින් පරිසරය උපරිම අන්දමින් ආරක්ෂා වූයේ එහි අන්තර්ගත වූ උචිත බව නිසා යයි අපට නිගමනය කළ හැකිය. සාම්ප්‍රදායික ක්‍රියාවලියේ හරයන් වූයේ:-

1. සාමූහික ක්‍රියාකාරීත්වය.
2. පරිසරයේ සම්පත් පිළිබඳ පුණී අවබෝධයෙන් අවම පංගුවකින් උපරිම ඵල නෙළා ගැනීම අරමුණු කොට ගැනීම.
3. අස්වැන්න වෙනුවට පස සරු කිරීමෙන් ප්‍රදර්ශනය කළ පරිදි ආත්මාර්ථය වෙනුවට පරාර්ථයෙන් කටයුතු කිරීම.
4. තිසි කලට තිසි කටයුතුවල යෙදීමෙන් උසස් ඵල ලැබීම.
5. අප ද්‍රව්‍ය කිසිවිට ඉවත නොදමා නැවත නැවත ළල ප්‍රයෝජන ලැබීම.
6. තම කටයුතු කෙරෙහි දැඩි කැපවීමකින් හා සෘජුවම සහභාගීවීම.
7. ස්වාභාවික ක්‍රියාදාමයන් මිනිසාගේ ඵල ප්‍රයෝජනයට යොදා ගැනීම.

ආදී මූලික දෑ බව පෙනී යනු ඇත.

මේ සියලු කරුණු එක්ව ක්‍රියාත්මක වීමෙන් හටගත් ප්‍රතිඵලය වූයේ පැරණි කෘෂිකර්මාන්තය පරිසරය සමග ගැටෙනු වෙනුවට පරිසරය තම ඉතා හිතවත් මිත්‍රයෙකු බවට පත්කොට ගෙන මිත්‍රයා ද රැකබලා ගනිමින් මිත්‍රයාගෙන් උපරිම සහාය ලබා ගැනීමයි. හැට විය ද ඉක්ම වූ මහල්ලන් පවා වත්කේ පිටියේ පැළ සිටුවීම නොකඩවා කරනු ලැබුවේ ද ජන ජීවිතයට අවශ්‍ය වූ නිසා ගසක් කැපුව ද ඒ වෙනුවට පැළ දෙකක් සිටුවනු ලැබුවේ ද තම ගොවිපොළ සරු කළ ඇළ දොළ නිරතුරුව තමා විසින් ශුද්ධ පවිත්‍ර කොට ගැනීමෙන් ඒවා මනාව පවත්වාගෙන යනු ලැබුවේ ද පරිසරය ආරක්‍ෂා කොට තැබීම අනාගතය වෙනුවෙන් ඉටු කළ යුතු වගකීමක් ලෙස එදා අය විසින් සැලකූ නිසාය.

අද කෘෂිකර්මය ලාභයම, ප්‍රමාණයම හා ආත්මාර්ථයම අරමුණු කොටගත් තවත් වාණිජ ව්‍යාපාරයක් වී ඇත. තරගකාරීත්වය, අඩුම ආයෝජනය හා අවම සහභාගිත්වය මගින් වැඩිම අස්වැන්න ලැබීමේ අපේක්‍ෂාව මුල්තැන ගෙන ඇත. එහෙයින් සාම්ප්‍රදායික සමාජයේ මෙන් කෘෂිකර්මය යනු ජීවන දර්ශනයක් යන ආකල්පය විනාශ වී ඇත. සාමූහික ක්‍රියාකාරීත්වය, සෘජු සහභාගිත්වය, ප්‍රමාණය තරමටම ගුණාත්මකබව ද සසුරා ගැනීම ආදී සාරධර්ම අහෝසි වී ගොස්ය. එහෙයින් කෘෂි කර්මයේදී පරිසරය තව දුරටත් මිතුරෙකු සහායෙකු හා අත්‍යවශ්‍ය ආධාරකාරයෙකු වශයෙන් නොසැලකේ. උචිතානුවිත බව නොසලකා තාක්‍ෂණය, වගා ක්‍රම හෝග වගී ආදිය යොදා ගනු ලැබ ඇත්තේ එහෙයිනි. එහෙත් අටලෝ දහම පරිදි වක්‍රය සම්පූර්ණ වටයක් ගියාට පසු නැවතත් අකමැත්තෙන් වුවද නූතනයන්ගේ පරිභවයට හේතු වී ඇති සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමයට අවතීර්ණවීමට අපට සිදුවන කාලය වැඩි ඇතක නොවන බව සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමි. පරිසරයට විරුද්ධව යන්නේ විනාශය ඉක්මණින් ළඟා කර ගැනීමට අවශ්‍ය නම් පමණි.

(1990 දී කරන ලද දේශන පිටපතකිනි.)

කෘෂිකර්ම ආශ්‍රිත ජනශ්‍රති

පණ්ඩුල ඇදගම

මානව විද්‍යාඥ

සිංහල සංස්කෘතිය මුළුමනින්ම නොවේ නම් මූලික වශයෙන් කෘෂිකර්මය මත බිහි වූ ගොවි සංස්කෘතියක් යයි නිසැකව හැඳින්විය හැකිය. කෘෂිකර්මය ලෝක මානව ශිෂ්ටාචාරයේ ආරම්භය සටහන් කළ සන්ධිස්ථානය ලෙස සැලකේ. එහෙත් ඒ ඇත අතීතයේ සිට මෑත කාලය දක්වා මිනිස් ශිෂ්ටාචාරයේ සිදු වූ සීඝ්‍ර වර්ධනයක් සමග විවිධ රටවල සංස්කෘතින් ආරම්භක කෘෂිකාර්මික පදනමින් ඇත් මෑත් වී නව සාධක මත පෝෂණය වෙමින් වර්ධනය වූ ආකාරය ලෝක ඉතිහාසය පිළිබඳකතාවෙන් අපට කියාදෙනු ලබයි. එතෙකුදු වුවත් තම මුල් කෘෂිකාර්මික පදනම නොසිදා පවත්වා ගත් ලෝකයේ ස්වල්ප වූ රටවල් අතර ශ්‍රී ලංකාව අද දක්වාම තමාට ආවේණික වූ කෙත - කමත අටුව මුල් කොටගත් ගොවි සංස්කෘතිය රැකගනු ලැබූ යුච්ඡේෂ රටක් වශයෙන් ඉස්මතු කොට දැක්විය හැකිය. එහෙයින්ම ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂි ජීවන රටාව ජාතියේ අනන්‍යතා ලක්ෂණයක් වී ඇතැයි සඳහන් කිරීම නිවැරදි යයි සලකමි. එය අපේ අනන්‍යතා ලක්ෂණයක් ලෙසට පත්වී ඇති පමණ වටහා ගැනීමට නම් අප විසින් සිංහල සංස්කෘතික ව්‍යුහය හා එහි ප්‍රධාන ලක්ෂණ හඳුනා ගෙන ඒවා කොතෙක් දුරට කෘෂිකර්මය පාදක කොටගෙන පවතී දැයි අවබෝධ කොට ගත යුතුය. කෘෂිකර්මය ආශ්‍රිත ජනශ්‍රති අධ්‍යයනයකට එය පදනම් වන බැවිනි.

සිංහලයා සහජයෙන්ම සාහිත්‍ය රසයෙන් කුළු ගැන්වූන ජාතියක් වශයෙන් සැලකෙන බව සාහිත්‍ය ප්‍රබෝධයෙන් කුල්මත්ව උත්කර්ෂවත් උත්සව පවත්වන මේ මොහොතෙහි සිහිපත් කරවීම අතිශයින්ම කාලෝචිතය. අපේ පැරණි වියත් නොවියත් හැම දෙනා විසින්ම සම්පාදිත ලිඛිත වේවා අලිඛිත වේවා සෑම කෘතියක්ම අප්‍රමාණ වූ සාහිත්‍ය රසයෙන් අනූන වී ඇති සැටියෙන් මේ බව මනාව සනාථ වනු ඇත. එහෙයින් ම අවුරුදු දෙදහස් පන්සියක් තරම් දීර්ඝ ඉතිහාසයකට උරුම කියන ශ්‍රී ලංකාවේ වංශ කතාව කියවෙන අයුරින් ලියවී ඇති සෑම ලේඛනයක්ම පාහේ ඉතිහාස ප්‍රබන්ධයක් තරමටම සාහිත්‍ය ප්‍රබන්ධයක් ලෙසින් ද සැලකීම සාධාරණයයි සඳහන් කළ හැකිය. මෙම කරුණ ඉස්මතු කිරීමට අවශ්‍ය වනුයේ, අපේ වංශ කතාව යනු පියෙක් තම දරුවන් ආදරයෙන් සෙනෙහසින් රැක ගනිමින් යහමග යවමින් පෝෂණය කරන්නේ යම් සේ ද එලෙසින්ම අපේ පෙර

රජදරුවන් විසින් රට ජාතිය ආරක්‍ෂා කරමින් ජනතාවගේ පෝෂණය උදෙසා ආහාරපානාදිය නොඅඩුව සැපයීම සහතික කරනු වස් කෘෂිකර්මාන්තය නංවාලීමටත් ධාර්මික සමාජයක් බිහි කරනු වස් ආගමානුකූල ජීවිතයක් ගත කිරීමට හැකි වන පරිදි බුද්ධශාසනය ප්‍රචලිත කිරීමටත් පෝෂණය කිරීමටත් ගන්නා ලද අප්‍රතිහත ධෛර්යයන් පිළිබඳ කතාන්තරයවීම නිසාය. එහෙයින් අපේ ඉතිහාස කතාව යනු රටේ කෘෂිකර්මාන්තය පිළිබඳ ඉතිහාස කතාවද වන බව ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වනු ඇත.

ශතවෂ්ඨී 25ක් තිස්සේ හැදෙමින් වැඩෙමින් විකාශනය වූ සිංහල සංස්කෘතිය ආභාසය ලැබිය හැකි සියලු දෙයින් ආභාසය ලබා පෝෂණය වුවද කිසිදු බලවේගයකට යටපත් හෝ යටහත් නොවී ඉන්ද්‍රුෂීලයක් සේ මේ තාක් කල් තැඟී සිටියේද, ඒ හෙළ හැදියාව පිළිබඳ ස්වල්ප වූ හෝ අවබෝධයක් ලබා ගත හැකි වූ සියලු විදේශිකයන්ගේ ප්‍රසංශාවට හා ප්‍රසාදයට ලක් වූයේ ද ඊට ස්ථාවරත්වය ලබා දුන් කෘෂිකාර්මික ජීවන රටාවේ ශක්තිය නිසා බව අවධාරණය කළ යුතු වේ. සිංහල සමාජය මිනෑම සතුරු බලවේගයකට නොබියව හා අපරාජිතව මුහුණ දිය හැකි පරිද්දෙන් සංවිධානයවීමට අවශ්‍ය ජීවය ලබාදනු ලැබුවේ කෘෂිකාර්මික සමාජ පදනම මගිනි. සාමකාමී බව හා සාමූහික බව සිංහල සංස්කෘතියේ කැපී පෙනෙන ලක්‍ෂණයන් වේ. නූතනයේ පුද්ගලිකත්වය හා තරගකාරීත්වය මුල්කර ගත් බටහිර ජීවන දර්ශනය විසින් ආක්‍රමණය කරනු ලැබ සිංහල සංස්කෘතිය ගිල ගැනීමට තරම් ප්‍රබල බලපෑම් ඇති කරනු ලැබ තිබියදීත් රට පුරාම නිරතුරුවම ඒ සාමූහික සමාජ ලක්‍ෂණය ජීවමාන ව තිබෙනු දක්නට ලැබෙන්නේ අපේ හැදියාව තවමත් කෘෂිකර්මය පදනම් කොට ගෙන පැවතීම නිසාමය. අන්‍යෝන්‍ය සහයෝගය, කරුණා - මෙත්‍රීයෙන් යුතු සුභද ලෙන්ගතු කම, බෙදා හදාගෙන කැමේ සිරිත්, ලද දෙයින් තෘප්තිමත්වීම ආදී ලක්‍ෂණ සිංහල ජනතාව තුළ මුල්බැස ගෙන ඇති නිසාමය. අත්තම් ක්‍රමය, ශ්‍රම හා සම්පත් හුවමාරුව, කෘතගුණවේදී දාන හා උත්සව පිළිවෙත් ආදී මාධ්‍යයන් ඔස්සේ ගොවි ජනතාව ඒ ඉපැරණි සමාජ දර්ශනය අනුව යමින් ජීවත්වීමට ගන්නා උත්සාහයන් වර්තමානයේ කාර්මිකකරණය, කුලියට පමණක් සේවා සැපයීම, වෙළෙඳපොළට ගැනිවීම වැනි බලවේගයන් අභිබවා සිටීමට තරම් ප්‍රබල ශක්ති සම්පන්න වී ඇත්තේ කෘෂි සමාජ පදනම විසින් ලබාදෙන ජීවය නිසාමය.

සොබාදහම සමඟ සහයෝගයෙන් ජීවත්වීම හේතුකොට ගෙන පරිසරය ආරක්‍ෂා කිරීම තමන් සතු අනුල්ලංගනීය වගකීමක් කොට සලකනු ලැබීම

සිංහල ජන ජීවිතයේ උදාර ලක්‍ෂණයක් වූයේ ද කෘෂිකර්ම සමාජ පදනම නිසාය. කෘෂිකර්මයේ සාර්ථකත්වය ස්වභාව ධර්මය සමග භාදකමින් ජීවත්වීමට ගන්නා උත්සාහයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙසින් සලකනු ලැබූයෙන් ඔවුන්ගේ දෛනික ජීවිතයේ කිසිදු ක්‍රියාවලියකින් පරිසරයට හානියක් සිදු නොවන බවට වගබලා ගන්නා ලදී. ඉන් ලද ජීවන ආභාෂය නිසා සිංහලයා අන්‍යයන්ගේ පැවැත්ම සඳහා ඇප උපකාරීවීම, අන්‍යයන්ගේ දුක සැප දෙකේදී පිහිටවීම ආත්මාර්ථය පිටු දැකීම ආදී වූ තම ජීවන ක්‍රමයේ මූලික පරමාර්ථයන් වන පමණටම වැඩි දියුණු කර ගන්නා ලදී. මෙය මැනවින් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ගැනීම සඳහා ඔවුන්ගේ ගොවි වාරිත‍්‍ර කදිම නිදසුනකි. ගොවිතැන් කිරීමේදී සිංහලයාගේ ආවේණික සිරිත් වූයේ ගොවිබිමේ පස සරු කිරීම මිස අද බොහෝ දෙනා කරන්නා පරිදි අස්වැන්න සරු කිරීම නොවේ. තමන් විසින් තම ගොවිතැන් මගින් උරාගනු ලබන පසේ සාරය පසට ආපසු ලබාදීම තමාගේ පරම යුතුකම කොට සලකනු ලැබූයෙන් සිංහල ගොවියා සැමවිටම ගොවිපලේදී කරනු ලැබුවේ පසේ සරු බව වැඩි දියුණු කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීමය. එහෙයින් පොහොර ආදිය යොදනු ලැබුවේ පස සරු කිරීමටය. ඉන් ඵල ප්‍රයෝජන ලබන්නේ ඊළඟ කන්නය හිමි ගොවියා බව නොදන්නවා නොවේ. සිංහලයා එසේ ත්‍යාගශීලී වූයේ තමා ලැබූ සරු අස්වැන්නට හේතු වූයේ තමාට පෙර එහි ගොවිතැන් කර පස සරු කළ ගොවියාගේ උත්සාහය නිසා බව කෘතචේදීව සිහිකළ නිසාය.

ගසක් කැපීමට පෙර ගසට වැද ආචාර කළ සිංහලයා මිස ඇදෙන්නට ආසන්නව ජීවිතයේ සැදෑ සමයේ පවා ගහ කොළ පැළෑටි වගා කරනු ලැබුවේ මතු පරම්පරාව ගැන සලකමිනි. තමා විසින් භුක්ති විඳිනු ලැබුවේ තමාට කලින් ජීවත් වූ අය විසින් වගා කරනු ලැබූ ගස් කොළන්වලින් බව ඔවුහු අමතක නොකළහ. මෙවන් උදාර සාර ගුණධර්මවලින් පෝෂණය වූ සිංහලයා තම ගොවිපලෙන් ලබා ගන්නා ලද අස්වැන්නේ අග්‍රභාගය තෙරුවන් විෂයෙහිත් දෙවියන් විෂයෙහිත් පුදා තමාට ආධාර උපකාර කළවුන්ට කොටස් බෙදාහදා දීමට තරම් ත්‍යාගශීලී හා කෘතචේදී වූහ. රොබට් නොක්ස් වැනි විදේශිකයන් පවා පැරණි සිංහලයන්ගේ ගොවි ජීවිතය ඉතා ඉහළින් අගය කරනු ලැබ, මධ්‍ය සොදා ගත් කල සිංහල ගොවියා රජකමටත් සුදුසු යයි සඳහන් කළේ මෙවන් උදාර හැදියාවක් තුළින් ශ්‍රේෂ්ඨ මනුෂ්‍ය ගුණධර්ම සමුදයක්ම සිංහලයා විසින් ප්‍රදර්ශනය කරනු ලැබීම නිසාය.

ජාතියේ ආරම්භයේ පටන්ම සිංහලයා දක්ෂ කෘෂිකාර්මිකයෙකු වුවා පමණක් නොවේ. සමූහයේ ප්‍රධානියාගේ පටන් සෑම සියලු දෙනාගේම ප්‍රධානතම සාධම්භරණීය ජීවනෝපාය ද වූයේ ගොවිතැනමය. එහෙයින්ම සමූහයේ ප්‍රධානියාගේ තත්ත්වයේ සිට රාජත්වය බිහිවීමත් පසුව ද රජු ක්‍රියාශීලී ගොවියෙකු සේ ගොවිතැන් කටයුතුවල නිරත වූවෙකු විය. මේ නිසාම ගොවිතැන සිංහල ජාතියේ ප්‍රධානතම අන්‍යන්‍යතා ලක්ෂණය ලෙසින් කැපී පෙනීම පුද්ගලයට කරුණක් නොවීය. ඇත අතීතයෙන් උරුම කොටගත් මෙම ගෞරවනීයත්වය ඉතා මෑතක් වන තුරුම කෙතරම් උසස් කොට රැක ගනු ලැබුවාද යත් කිනම් තරාතිරමක පුද්ගලයෙකු වුවද තමන් පිලිබඳ වන ගෞත සටහන් කිරීමේදී රැකියාව නොහොත් වෘත්තීය වශයෙන් ගොවිතැන සඳහන් කිරීමට තරම් ආත්මාධම්භරයක් ප්‍රදර්ශනය කරනු ලැබිණ. මෙවන් හැදියාවක් උරුම කොටගත් ජාතියක් වෙත බුදු දහම හඳුන්වාදීමෙන් සිංල බෞද්ධ සංස්කෘතිය නමින් සුවිශේෂ වූ සංස්කෘතියක් ලොවට බිහි කරනු ලැබිණ. සිංහලයේ "කෘෂිකර්ම ආශ්‍රිත ජනශ්‍රැති" පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී සිංහල සංස්කෘතිය කෙතරම්දුරට කෘෂිකර්මය හා සම්පව බැඳී ඇද්දැයි වටහා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වන බව මේ අනුව පැහැදිලි වනු ඇත.

ජනශ්‍රැති යනු කුමක්දැයි විචරණ දැක්වීමට හෝ අධුවා ටිකා ගෙන හැරපෑමට හෝ අවශ්‍ය වනු ඇතැයි නොසලකමි. විද්‍යාත්මකව ජනශ්‍රැති හැදෑරීම නූතන අභ්‍යාසයක් ලෙසින් හැඳින්විය හැකි වුවත් ජනශ්‍රැති සංකල්පය අපට අපේ ජාතිය තරමට පැරණි උරුමයක් වන බැවිනි. එසේ වුවද ජනශ්‍රැති කෙතරම් පුළුල් අර්ථයකින් භාවිතවේදැයි පෙන්වාදීම සඳහා අර්ථ නිරූපණයක් ගෙන හැර දැක්වීම ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇතැයි සිතමි. ජනශ්‍රැති යනු ජනතාව තුළ මුඛ පරම්පරාගතව එන දැනුම් සම්භාරයක් ලෙස ඉතා සරල අන්දමින් නිර්වචනය කළ හැකිය. ඒවායේ කර්තෘවරයෙකු නොමැත. ඒවා කිසිවිට ලිඛිත මාධ්‍යයක් ඔස්සේ බිහි වූ ඒවාද නොවේ. ඒවා ප්‍රචාරය වූයේ මුඛ පරම්පරාගතවය. එහෙයින් කතෘ අඥාණවීම, අලිඛිත වීම හා මුඛ පරම්පරාගත වීම ජනශ්‍රැතිවල මූලික ලක්ෂණ වශයෙන් ගිනිය හැකිය. සෑම සමාජයකම ජනශ්‍රැති දක්නට හැකිවන අතර සම්භාව්‍ය සාහිත්‍යයක් ගොඩනැංවීමට ඒ සෑම සමාජයකට උපස්තම්භක වූයේ ද මෙම ජන සාහිත්‍යයම බව සඳහන් කළ හැකිය. මෙසේ විශ්ව සාධාරණ වූ ජනශ්‍රැතිවලට අයත් වූයේ මේ මේ දේවල් පමණක් යයි කිව නොහැකි තරමට ඒවා පුළුල් විෂය ක්ෂේත්‍රයකට අදාළ විය. ජනකවි, ජනකතා, ජන විශ්වාස, ජන ඇදහිලි, ජනක්‍රීඩා, ජනනැටුම්, ජනසංගීත, ජන සිරිත්විරිත්, ජනවෙද හෙදකම්

ආදී කොටගත් විශාල ක්ෂේත්‍ර පටයක් ජනශ්‍රැතිවලට අයත් වන බව පෙනී යයි. කෙටියෙන් කිවහොත් ජනතාවගේ එදිනෙදා ජීවිතය පවත්වාගෙන යාමෙහිලා අවශ්‍ය වූ සියලු විධි ක්‍රියාවලියන් ආශ්‍රයෙන් ජනශ්‍රැති ජනිත වූහයි සැලකිය හැකිය. ඒ අනුව සලකන කළ සිංහලයන්ගේ ජීවන ක්‍රමය පූර්ණ වශයෙන් කෘෂිකර්මාණ්කය මත හැඩ ගැසී ඇති බැවින් කෘෂිකර්මය ආශ්‍රය කොටගත් ජනශ්‍රැති අප්‍රමාණ විය යුතු යයි අපට සාධාරණව තිගමනය කළ හැකිය. සත්‍ය තත්ත්වය ද එයමය.

කෘෂිකර්මය ආශ්‍රිත ජනශ්‍රැති අප්‍රමාණයයි සලකන කල්හි ජන ජීවිතයට මේසා වැදගත් වූ ක්‍රියා පිළිවෙතක් මුල් කොටගත් ලිඛිත සාහිත්‍යයක් නොමැතිවීම විමතියට හේතු විය හැකිය. කෘෂිකර්මාන්තය අලලා ලියවුන විශේෂ සංග්‍රහයන් අතීතයේදී නොතිබුණ බව සැබෑ නමුදු ඉහතින් සඳහන් කළ පරිදි අපේ මුතුන් මිත්තන් අතින් සැකසුන පොතපතෙහි කෘෂිකර්මය පිළිබඳ කොතෙකුත් විස්තර ඇතුළත් කොට ඇති අතර වංශ කතාවල ද ඒවායින් අඩුවක් දක්නට නොමැත. විශේෂයෙන් ගැඹුරු බුදු දහම සරල බසින් විග්‍රහ කොට දැක්වීමෙහිදීද බහුල වශයෙන් උපමා රූපක ලබාගෙන ඇත්තේ කෘෂිකර්මය ආශ්‍රයෙන් බව වියතුන්ට රහසක් නොවේ. පත්සිය පනස් ජාතක කතාවන්හි ද සඳහන් වන පරිදි බුදුන් වහන්ගේ ජීවිතයට ද කෘෂිකර්මය ඉතා සම්ප සම්බන්ධකමක් දැක්වූ හෙයින් උන්වහන්සේගේ දේශනාවන්හිදී ද කෘෂිකර්මය පිළිබඳ නිරතුරුවම සඳහන් වී ඇත. සිදුහත් කුමරා පෙළහර දක්වන ලද එක් අවස්ථාවක් වූයේ පිය රජු වස්මභුල් උත්සවයට සහභාගිවී සිටියදීය. වෙනකක් තබා හික්කුන් වහන්සේට සිවුරු සකස් කර ගැනීමට අනුදැන වදාලේ ද ලියදී වෙන්කරනු ලැබූ නියර සහිත කුඹුරක ආකාරයෙනි. එහෙයින් බුදුදහම පිළිබඳ ලියවුන පොතපතෙහි ද කෘෂිකර්මාන්තයට අදාළ තොරතුරු අප්‍රමාණව දැකගත හැකිය.

පොළොන්නරු රාජ්‍ය සමයෙන් පසු එළඹෙන වකවානුව තුළ ලියවුන සෑම පොත පතකම පාහේ කෘෂිකර්මාන්තය පිළිබඳ ඉතා සවිස්තර තොරතුරු අඩංගු වී ඇත. පූජාවලිය, සද්ධර්මරත්නාවලිය, සද්ධර්මාලංකාරය වැනි පොතපත පරිශීලනය කරන්නකු හට අතීතයේ සිට අනුගමනය කරන ලද කෘෂි පිළිවෙත් මුල පටන් අග දක්වා අධ්‍යයනය කළ හැකි වන පමණට ඒ පිළිබඳ විස්තර අඩංගු වී ඇති බව පෙනී යයි. එහෙත් කෘෂිකර්මය මුල් කොටගත් පොතපත ලිවීමට පටන් ගනු ලබන්නේ මහනුවර යුගයේ ආරම්භයක් සමග බව විවාදයෙන් තොර සත්‍යයකි. ගොයම් මාලය, කුරක්ක මාලය, නෙළුම් මාලය, කමත් හැල්ල, ගොයම් උපත, මාවී උප්පත්තිය ආදී වශයෙන්

වූ ගොවිතැනේ විවිධ අවස්ථා, විවිධ අංග, විවිධ උපකරණ හා භාණ්ඩ, විවිධ සිරිත් විරිත් පිළිබඳ උප්පත්ති කතා, වර්ණනා, ආශීර්වාද ආදිය බහුල වශයෙන් ලිවීමට ඇරඹී ඇත්තේ මෙරට සාහිත්‍යය වංශ කතාවේ පොදුජන සහභාගිත්වයේ ආරම්භය සිදු වූයේ යැයි සැලකිය හැකි කන්ද උඩරට මහනුවර රාජධානි සමයේදීය. දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශවලින් මේ තාක් කල් සොයා ගනු ලැබ ඇති මෙවන් පුස්තකෝල පොත් සංඛ්‍යාව මෙම යුගයේ කෘෂිකර්මය මුල් කොටගත් ප්‍රබන්ධකරණයේ ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ කදිම සාක්ෂියකි. මහනුවර යුගයෙන් පසු අත් සෑම විෂයක් අරඹයා පොතපත ලියුවා සේම කෘෂිකර්මය මුල්කොටගත් ප්‍රබන්ධද ලියවී ඇති බව අද අපට ශේෂව ඇති පැරණි පොත පත මගින් දැක ගත හැකිය.

එසේ නම් කෘෂිකර්මය පිළිබඳ පොතපත මුල් යුගයේදී දුර්ලභවීමටත් මහනුවර යුගයෙන් පසු ඒවා සුලභ වීමටත්, ඒසේ සුලභ වුවද ඒ ආශ්‍රය කොටගත් ජනශ්‍රැති බහුලවීමටත් හේතු මොනවාදැයි විමසීම වැදගත් වනු ඇත. ඉහතින් දැක්වූ පරිදි අපේ ඉතිහාස කතාව විසින් මැනවින් පෙන්වා දෙනු ලබන අන්දමට කෘෂිකර්මය මේ රටේ රජුගේ පටන් රට වැසියන් දක්වා වූ සියළු දෙනා විසින් සාඩම්බර ගෞරවයෙන් අනුගමනය කරන ලද නිරවද්‍ය ජීවනෝපාය විය. එහෙයින් ඒ පිළිබඳ දැනුම් සියළු දෙනා සතු වූ අතර එයද ප්‍රායෝගික දැනුමක් විය. පොතපත ලියා තැබීමෙන් තවකෙකුට උගැන්වීමට හෝ දැනුම ආරක්ෂා කොට තැබීමට හෝ අවශ්‍යතාවක් එකල නොවීය. කෘෂිකර්මාන්තයේ නියළු ජනතාව පතපොත කියවීමට වඩා කියවන්නන්ගෙන් අසා දැන ගැනීමේ සංකීර්ණ ක්‍රමය භාවිතා කරනු ලැබුවද තමන් දන්නා වූ කෘෂිකර්මය පිළිබඳ අසා දැන ගැනීමට අවශ්‍යතාවක් ඔවුන්ට නොවීය. අවශ්‍ය වූවන් හට අවශ්‍ය පමණට බණ මඩුවේදී අසා ගැනීමට අවස්ථාවක් තිබිණ. එසේ අවශ්‍ය නොවූයේ ඔවුන්ගේ දැනුම් සම්භාර සියල්ල පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට කට වචනයෙන් හා ප්‍රායෝගිකව උරුම කොට දෙනු ලැබුවක් වූ නිසාය. එහෙයින් ඒ සියල්ල ජනශ්‍රැති වශයෙන් පවත්වා ගෙන එනු ලැබිණ.

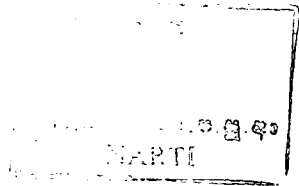
එහෙත් මහනුවර රාජධානි සමය වන විට එක් අතකින් දිවයිනේ කෘෂිකර්මාන්තය එතෙක් ලබා තිබූ උත්තරීතර තත්ත්වයෙන් මදක් පිරිහී තිබූ ආකාරය රහසක් නොවේ. පෙරදී පමණට රාජ අනුග්‍රහය හෝ ගොවිතැන් ව්‍යාප්තියක් හෝ නොවීය. ඒ වෙනුවට අපරදිග ජාතීන් හා වෙළෙඳාම ප්‍රමුඛත්වයක් ගන්නා ලද අතර අධිරාජ්‍යවාදීන් වෙතින් ගම්බිම් විනාශ වීමක්ද සිදුවනු දක්නට ලැබිණ. අනෙක් අතට ශාස්ත්‍රීය අතින් ද යම්

පමණකින් සිදු වූ පසුබෑමකින් පසු වැලිවිට අසරණ සරණ සරණාකර සංඝරාජතුමාගේ අනුග්‍රහයෙන් රට තුළ ශාස්ත්‍රීය පුනර්ජීවක් දක්නට ලැබිණ. මේ අනුව කෘෂිකර්මාන්තය කෙරෙහි ජනතාවගේ උනන්දුව නැවත ලබා ගැනීම සඳහා එකෙක් ජනශ්‍රැති වශයෙන් පවත්වාගෙන එනු ලැබූ දැනුම් සම්භාරය ලියා තැබීමේ අවශ්‍යතාවය මේ වන විට දැනී තිබුණ බවක් අපට සිතා ගත හැකිය. එහෙයින් මහනුවර සමය වන විට ශාස්ත්‍රීය පුනර්ජීවයෙන් ආභාසය ලද දේශීය වියතුන් තමන් සත්කව මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වා ගෙන එනු ලැබූ දැනුම් සම්භාරය ලේඛනගත කිරීමෙන් මතු පරම්පරාවන් සඳහා ඉතිරි කොට තැබීමේ වටිනාකම ඒත්තු ගැනීමේ ප්‍රතිඵලය වූයේ ඉහතින් සඳහන් කළ පරිදි ගද්‍ය පද්‍ය රචනයන් වශයෙන් කෘෂිකර්මය මුල් කොට ගත් ප්‍රබන්ධයන් විශාල වශයෙන් බිහිවීමයි.

එතකුදු වුවත් කෘෂිකර්මය සිංහල ජන ජීවිතයට සමීප සම්බන්ධවී පැවති තරම් කෙතෙක්ද යත් ගත වූ ගණනාවක් තිස්සේ ප්‍රබන්ධ කරනු ලැබූව ද කෘෂිකර්ම ආශ්‍රිත ජනශ්‍රැති ලේඛන ගත කොට නිමාවක් දැකීමට නොහැකි වී ඇති බව අදත් දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශ පුරා පැතිර පවත්නා මේ තාක් කල් ලේඛනගත නොකරනු ලැබූ ජනශ්‍රැති සම්භාරයෙන් මනාව ඔප්පු වී යයි. එහෙයින්ම අපේ පර්යේෂක විද්වතුන්ගේ මෙන්ම සාහිත්‍ය ධරයන්ගේ ශාස්ත්‍රීමය පර්යේෂණවලට අවශ්‍යයෙන්ම හසුවිය යුතු කිසි කලක නිමාවක් දැකිය නොහැකි විෂය ක්ෂේත්‍රයක් වශයෙන් කෘෂිකර්ම ආශ්‍රිත ජනශ්‍රැති හඳුන්වාදිය හැකිය.

මෙම ජනශ්‍රැති සම්භාරය අධ්‍යයනය කිරීමේ දී අනාදීමත් කාලයක සිට මෙරට ජනතාව ගොවිතැන් කටයුතු කෙතරම් උසස් කොට සලකනු ලැබුවේ ද යන්න ජනකවියා විසින් අපට අවබෝධ කොට දීමට ගෙන ආති උත්සාහය මැනවින් දැකිය හැකිය.

සක්විති රජකම ලැබුණත්	කෙනෙකුට
දුක්මය බත් නැතිනම් නිසි	සමයට
වික් මැති පෙර රජවරු කළ	විලසට
එක්වම අපි බසිමුද අද	කුඹුරට

ඒ නිසාම අපේ ජීවිත පවත්වා ගැනීමට ගොවිතැන අතිශය වැදගත් වන බව ජනකවියා විසින් අවධාරණය කරන්නේ මෙසේය,

එදා පටන් අද දක්වා ලොව දන
සදා නොයෙක් කෙත් වසුරා වෙහෙසෙන
ලබා සහල් වී අනුභව කරමින්
සදා ගනිති දිවි රැකුම එයින් දැන

ගොයම් අපන

මෙම සත්‍යය දැන සිටියේ සාමාන්‍ය ගොවියා පමණක් නොවේ. රජුගේ පටන් සියළුදෙනා විසින් අවබෝධ කොටගත් ඒ සත්‍යය නිසා එදා ශ්‍රී ලංකාව සියළු සැප සම්පතීන් බැබළි තිබුණ බව දත් ජනකවියා ගොවිතැන් කරනා හැට අපට කියාදීමට පසුබට වූයේ නැති හැටි මේ කවියෙන් පෙනී යයි.

සිරි ලංකාපුර වසනා සුදනන් මදක් අසනු මෙය සමා වෙලා
සිරි ලංකාපුර පෙර විසු රජදරු දිවි රැක්කේ ගොවිතැන් කරලා
සිරි ලංකාපුර සියලුම සැපතීන් බැබළි තිබුණලු පොරණ කලා
සිරි ලංකාපුර පෙර විසු ගොවියෝ හී හැ හැටි දැන් අහපල්ලා

- සිංහල කාව්‍ය සංග්‍රහය - මාතර යුගය

මේ අන්දමට මෙරට ඇත අතීතයේ සිට ගොවිතැන් කිරීම සෑම ජන කොට්ඨාසයකම පරවේණි උරුමයක් විය. ඒ නිසාම කෘෂිකර්මය මුල් කොටගත් ජනශ්‍රැති බහුලව බිහිවීම බලාපොරොත්තු විය යුත්තකි. ඒවා අද දක්වා ඉතිරිව ඇත්තේ ඇත ගම්බද ගොවි ගම්මානවල පමණි.

දිවයින පුරා ඒ ඇත ගම්බදව පවත්නා කෘෂිකර්ම ආශ්‍රිත ජනශ්‍රැති පිළිබඳ විග්‍රහ කිරීමේදී අපට පැහැදිලි වන එක් වැදගත් කරුණක් වී. ඒ ඒ ප්‍රදේශයන්හි කෘෂිකර්මයට අදාළ වූ තාක්‍ෂණය, වත්පිළිවෙත්, කෙම්කුම, සිරිත් විරිත්, අස්වැන්න බෙදීම, මැනුම් ක්‍රම, කෑම්බිම් ආදී වශයෙන් වූ සියළු අංශයන්හි තොරතුරු මේ ජනශ්‍රැති තුළින් විද්‍යමාන වනු දැකිය හැකිය.

පළමුව සීසා බිත් නැඟ	වාරය
දෙවනුව දිය බැඳ ගත් තිර	සාරය
තෙවනුව තර කළ යස ලෙස	තියරය
තොවනුව වෙනසක් හී තුන්	වාරය
ගෝරු කලේ මඩ දැක සිත	පිරියේ
පෝරු ගගා සම කළ සැටි	සරියේ
මාරු බලා කකුලෙන් ඇදී	ඉරියේ
පෝරු රැගෙන වසුරනු එක	වරයේ

- ගොයම් උපත සහිත ගොවිකම් මල්දාම -

ආදී වශයෙන් ගොවිතැන් කිරීමේ ආරම්භයේ පටන් අළුත් සහල් මංගල්‍යය පවත්වා තෙරුවන් නැමදීම හා දේවදානය පුදා දෙවියන්ට කෘතඥයන් දැක්වීම දක්වා සියලු අවස්ථා ජනශ්‍රැතිවලින් කදිමට විස්තර කරනු ලැබ ඇත.

මෙවන් ජනශ්‍රැති මුඛ පරම්පරාගතව පවත්වා ගෙන ඒම පහසු කරවනු සඳහා කතාන්දර, කවි, ගීත, තේරවිලි, ප්‍රභේදිකා ආදී වශයෙන් නිර්මාණය කරනු ලැබ ඇති අන්දම ඊළඟට දැකිය හැකි ලක්ෂණයකි.

ගසට නමකි ගස මැරුණම වෙන	නමකි
ගෙඩියට නමකි ගෙඩියේ සුඹුලට	නමකි
මදට නමකි මදකන විට වෙන	නමකි
මෙකුන් පදේ තෝරාලා කියන්	සකි

ඊට පිළිතුරු සපයන ජනකවියා,

ගසට ගොයම් වෙයි මළවිට පිදුරු	වෙකි
සුඹුලට දහයිසා ඇටයට වී	කියකි
මදට සහල් කියමින් එය බතට	කකි
මෙකුන් පදේ තෝරුම මේ ලෙසට	වෙකි

ගොයම් ගස හා එහි විවිධ කොටස් හඳුන්වන වෙන වෙන නම් ඇති බව පෙන්වා දීමට යොදා ගනු ලැබූ මෙවන් තේරවිලි අපේ ජනශ්‍රැති අතර බහුලව දක්නට හැකිය.

අවරගිලි නිල්ල සකි නුඹ	දන්තවද
බොරළු පෙරළිල්ල සකි නුඹ	දන්තවද
ඉදිකටු ඇමිනිල්ල සකි නුඹ	දන්තවද
කලපු නැළවිල්ල සකි නුඹ	දන්තවද
අවරගිලි නිල්ල මී ගොන්	ගැලකිල්ල
බොරළු පෙරළිල්ල නතුලේ	ඇවිලිල්ල
ඉදිකටු ඇමිනිල්ල විය දඬු	ඇමිනිල්ල
කලපු නැළවිල්ල පාරුව	හැරවිල්ල

මෙවන් ජනශ්‍රැති මගින් අපට දැනුම පමණක් නොව ඒවා තුළ ගැබ් වී ඇති සාහිත්‍යමය රසය ද ඉන් අපමණව සිතා ගත හැකිය. කෘෂිකර්මය ආශ්‍රිතව බිහි වූ ජනශ්‍රැති තුළින් අපට ලබා දෙන්නේ ඒ දැනුම් සම්භාරය පමණක් නොවේ. ගොවිතැන් කටයුතුවල ඇති දුෂ්කරතාවන්, ආශීවාදයන් ගොවියන්ගේ දුක් අදේතාවන්, ගොවිපොළේදී හමුවන පෙම්වතුන්ගේ ප්‍රීති ප්‍රමෝදයන්, ගොවියන් තමන්ගේ ආධාරයට එන මී ගව සතුන් සමග කෙරෙන සුභද ඇමතීම්, ආදී වශයෙන් වූ අවස්ථා හා අත්දැකීම් සිතුවමට තහන ජනකතා, කවි, සිංදු අප්‍රමාණ සංඛ්‍යාවක් ජනශ්‍රැති අතරින් අපට දැක ගත හැකිය.

පෙර කාලේ කරපු අකුසල්වල	අපලා
මෙම කාලේ විදිති දුක් පැල්වලට	වෙලා

රැ කිස්සේ මැසි මදුරුවො දුක්	දෙනවා
සීතල සුළං අස්සේ මෙහි කල්	යනවා
කුරහං කන්න එන සතුනුත්	එළවනවා
එළිවන කුරු පැළවල ගිනි	මොලවනවා

මහත් දුක් වෙහෙස මහත්සියක් විඳිමින් ගොවිතැන් කළ ද එහි නිසිඵල නෙළා ගැනීමට නොහැකි වන අවස්ථා නැතුවා නොවේ. එවන් දුක් මුසු අවස්ථා ද ජන කවියාගේ නිර්මාණවලින් බැහැර වූයේ නැත.

පි. ඇති අතපත්තු මට කරපු	කාරියා
මා වැඩ කළ කුඹුර වපුරන්නට	තැරියා
ගස මුල් උදුරන්නට මා කරපු	වීරියා
තඩු නැති රටට බොට පායයි ද	සූරියා

එහෙයින් කෘෂිකර්මය ආශ්‍රිත ජනශ්‍රැති අධ්‍යයනයේ අවශ්‍යතාව රැඳී ඇත්තේ එහි අන්තර්ගත බහුවිධ වටිනාකම නිසාමය. එක් අතකින් ඒවා තුළ ඉපැරණි කෘෂි තාක්ෂණය පිළිබඳ වූ මෙතෙක් සැඟවී ඇති දැනුම් සම්භාරය අප්‍රමාණය. ගොවිතැනේ ආරම්භය සිට අවසානය දක්වා වූ සියලු කාර්යයන් ඉතා පැහැදිලි ලෙස මෙම ජනශ්‍රැති මගින් වාර්තා කොට ඇත. කෙතක වැඩ ඇරඹීමට අවශ්‍ය වන නැකැත් වෙලාවන්, කෙතේ සිදු කළ යුතු විවිධ මූලික කටයුතු, උචිත වී වර්ග තෝරා ගැනීම, වී වැපිරීම, දිය බැදීම, වල් නෙළීම, ගොයම් කැපීම, කමතේ වැඩ, වී බෙදීම, අටුවේ තැන්පත් කිරීම, අළුත් සහල් මංගල්‍යය ආදී කොට වූ විස්තර පමණක් නොව ඒ ඒ දිනවල මාසවල දිසාවල සුභාසුභ, ගොවිතැනට බලපාන ආකාරය, ගොවිතැනට එල්ල වන සතුරු රෝග උවදුරු හා ඒවාට පිළියම්, වී කුරක්කන්, තල, මෙතේරි ආදී ධාන්‍යවල මෙන්ම නඟුල, උදැල්ල, කැත්ත, දෑ කැත්ත, පෝරුව ආදී ආම්පන්නවල උප්පත්ති කතාවන් සියල්ල මෙම ජනශ්‍රැතිවලින් දැක ගත හැකිය.

එහෙයින් ඒවා හෙළි පෙහෙළි කොට ගැනීමෙන් අත්විය හැකි ආර්ථිකමය හා සමාජීය වාසි හා එල ප්‍රයෝජන මෙනෙකැයි කිව නොහැකිය. විශේෂයෙන් නූතන ලෝකයේ සම්පත්වලින් හීන අප වැනි පාරම්පරික සමාජ ක්‍රමයන්ගෙන් සැදුම්ලත් දුප්පත් රටවල් මත දියුණු තාක්ෂණයේ නාමයෙන් පටවා ඇති ඉසිලිය නොහැකි වියදම්කාරී නිෂ්පාදන රටාවන් අත්හැර අපටම අවේණික දැනුම් උපයෝගිකොට ගෙන සාර්ථක ලෙස අපේ ගොවිතැන් කටයුතු මෙහෙයවීමට ඉන් ලබා ගත හැකි මහඟු ආදර්ශ හා මහ පෙන්නුම් අන්‍යතය. ඒවායින් එල ලබන්නේ නම් අපට වරක් මුහුණ දෙන්නට සිදු වූ අධිරාජ්‍යවාදී කටුක අත්දැකීම් නැවතත් නව යටත් විජිතවාදය ඔස්සේ ළඟා කර වීමට ගන්නා කුරිරු උත්සාහයන් පරාජය කොට අපේ නිදහස, නිවහල් බව හා අදීනත්වය අර්ථවත් කරවීමට අවශ්‍ය ශක්තිය ලබා ගැනීමට අපට හැකි වනු ඇත.

අනෙක් අතට මෙම ජනශ්‍රැති තුළින් එදා සමාජය හා එහි ශක්තිමත් බව ආරක්ෂා කර ගැනීමට හේතු සාධක වූ කරුණු අවබෝධ කොට

ගැනීමට පිටුවහලක් ලැබෙනු ඇත. අපේ මුතුන් මිත්තන් විසින් සමාජයේ සාමූහික බව සමකාමී බව, ගුණගරුක බව ආදී සාරධර්ම පවත්වාගනිමින් දැහැමි සමාජයක් බිහි කොට උදාර හෙළ හැදියාවක් පෝෂණය කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ සිරිත් විරිත්, වත් පිළිවෙත් ඒ මගින් අපට අධ්‍යයනය කළ හැකි වනු ඇත. අද සමස්ත ලෝකයාම විසින් මෙවන් උදාර ගුණධර්ම පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ දැඩි ආයාසයක් ගනු ලබමින් ඇත්තේ මිනිස් සංහතියේ යහපත් පැවැත්මට නූතන බටහිර සමාජ ක්‍රමය විසින් බලවත් කර්ජන එල්ල කරමින් සිටින බව ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගෙන ඇති බැවිනි. සාමකාමී සංචර සමාජයක පැවතිය යුතු ගුණාංගයන් සීඝ්‍රයෙන් ගිලිහෙමින් පවතින වර්තමාන ලෝකයේ පාරම්පරික සරල සමාජ ක්‍රමයන් කරා නැවත යෑමේ ප්‍රවණතාවක් දක්නට ඇත්තේ ඒ නිසාය.

කෘෂිකර්ම ආශ්‍රිත ජනශ්‍රැති තුළ ගැබිවී ඇති සාහිත්‍යමය වටිනාකම කිසියෙක් අවතක්සේරු කළ නොහැකිය. මෙම ජනශ්‍රැති ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට යුගයෙන් යුගයට වෙනස්කම් බව ප්‍රත්‍යක්ෂ කරුණකි. ඒවා තුළින් විද්‍යාමාන කරවන්නේ ඒ ඒ ප්‍රදේශවල හා යුගවල මූලික ලක්ෂණයන්ය. පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට ජනශ්‍රැති උරුමකොට දීමේදී දක්වා ඇති නිර්මාණශීලී බව, භාෂා ව්‍යවහාරයන්, අර්ථකථනයන් උපමා උපමේයන් ආදී වශයෙන් සාහිත්‍යමය ලක්ෂණයන් අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ලබාගත හැකි දැනුම් සම්භාරය විශාලය. බොහෝ විට මෙවන් ජනශ්‍රැති විස්තර වශයෙන් වෙනස් වුවද වස්තු බීජ වශයෙන් එක සමානය. උදාහරණයක් වශයෙන් ගත් විට කුඹුරේ විවිධ ක්‍රියාවලීන් හා බැඳී ජනශ්‍රැති අතර විශාල සමානත්වයක් දැකිය හැකිය. එහෙත් ඒ ඒ ප්‍රදේශයට ආවේණික වූ භාෂා රටාව, ඇදහිලි, විශ්වාස, යෙදුම්, කෑම්බිම්, ගහකොළ වර්ග ආදී කොටගත් දෑ පිළිබඳ සඳහන් වන තන්හිදී වෙනස් වන බැවින් ඒවා ඒ ඒ ප්‍රදේශ පිළිබඳ අවබෝධය ලබා ගැනීමේදී අතිශයින් වැදගත් වන බව අමුතුවෙන් කිව යුතු නොවේ. එහෙයින් කෘෂිකර්ම ආශ්‍රිත ජනශ්‍රැති සාහිත්‍යමය අගයෙන් පමණක් නොව සාමාජීය අගයෙන් ද අනූන බව පිළිගත යුතු වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මය ආශ්‍රිත ජනශ්‍රැති තුළ ගැබිවී ඇති වටිනා දැනුම් සම්භාරය නිසාම ඒවා එක්රැස් කිරීම, අධ්‍යයනය කිරීම හා අගය කිරීම ආරම්භ වූයේ යටත් පිරිසෙයින් ඉංග්‍රීසි පාලන යුගයේ සිටය. උගත් සිවිල් සේවකයන් තම රාජකාරිවලට අමතරව මේවා පිළිබඳව දක්වන ලද විශේෂ උනන්දුව හේතුකොට ගෙන ඇරඹුණ මෙම ව්‍යාපාරය මේ වන විට පුළුල් මට්ටමකට පත් වී ඇතැයි කිව යුතුය. අනෙක් බොහෝ දෙනා අතර

හෙත්‍රි පාකර, ජේ. පී. ලෙවිස්, ආර්. ඩබ්. අයිවර්ස්, ලැමෙසියර්, හියුනෙවිල්, ආනන්ද කුමාරස්වාමි, මහාචාර්ය ගුණපාල මලලසේකර ආදීන් මුල් යුගයේදී කැපී පෙනෙන අය බව ඔවුන් විසින් රචනා කොට ඇති නිබන්ධ කුළින් පෙනී යනු ඇත. එහෙත් මොවුන්ගෙන් ඉටු වූ සේවාව විසිවන සියවසේ මැද භාගය වන විට ඉදිරියට ගෙන යාමට පිරිසක් නොවූ බවක් පෙනී යයි. යම් පමණකින් හෝ මෙම යුගයේදී ඒ අඩුව පිරිමසනු ලැබුවේ රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුවේ මාසික ප්‍රකාශනයක් වූ ශ්‍රී ලංකා සභරාවෙනි.

එහෙත් හැටේ දශකයේ පටන් දේශීය උගතුන්ගේ නව ආකල්ප හේතුකොට ගෙන මේ රටේ ජනශ්‍රැති, පැරණි සාහිත්‍යමය හා වෙනත් දේ ඇතුළත් අතීත උරුමයන් පිළිබඳ උනන්දුව දැඩි වන්නට පටන් ගති. එහි ප්‍රතිඵලයක් වූයේ වැඩි වැඩියෙන් ජනශ්‍රැති රැස්කිරීම හා පළ කිරීමය. මෙසේ ජනශ්‍රැති කෙරෙහි නව ප්‍රබෝදයක් ඇති කිරීමෙහිලා පූරෝගාමී වූ අය අතර මහාචාර්ය නන්දසේන රත්නපාල, ආචාර්ය ඇස්. ජී. සමරසිංහ ආචාර්ය නන්දදේව විජේසේකර, පූජ්‍ය මැද උයන්ගොඩ විමලකීර්ති හිමි ආදීන් සඳහන් කළ හැකිය. ඒ හැර ජනකවි හා කතා එක්රැස් කොට පළ කරන ලද අය අතර මුල්ලපිටියේ කේ. එච්. ද සිල්වා, ටී. ඇස්. ධර්මන්ද්‍ර, ටී. ඩී. ද ලැනරෝල්, සී. ඒ. විජේසේකර, පීටර් විජේසිංහ, ස. ජ. සුමනසේකර බණ්ඩා, උෞරාපොළ ප්‍රඥාලෝක හිමි ආදීහු වෙති. මොවුන් විසින් ඉටු කරන ලද සාහිත්‍යමය සේවාව අගය කරමින් එයම ඉදිරියට ගෙන යාමට මහාර්ය ජේ. බී. දිසානායක, පියසේන කහඳගමගේ, නෝමන් සිරිපාල, ඔරුක්මාන්කුලමේ වන්දන හිමි සැහෙන ප්‍රයත්නයක් දරා ඇති බව විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතුව ඇත. මහවැලි නිම්නය පුරා දක්නට හැකි වූ ජන සමාජයේ ජනශ්‍රැති රැස් කොට මහවැලි වංශ කතාව සම්පාදනය කිරීමෙන් මහවැලි අමාත්‍යාංශය 1982 - 84 අතර කරන ලද සේවාව ද මෙහිදී සිහිපත් කළ යුතු වේ. ජනශ්‍රැති ව්‍යාපාරයට විශාලම පිටිවහලක් ලැබී ඇත්තේ සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුවෙනි. ජනශ්‍රැති රැස් කිරීමට දිරි දෙන අතරම ඒවා පළ කරවීම සහායවීම මගින් ද දී ඇති අනුග්‍රහය විශාලය. එය ප්‍රමාණවත්දැයි වෙනම ම විමසිය යුත්තකි. එහෙත් ඒ ආදර්ශයට ගනිමින් උච්ච පළාත් සභාවේ සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශය විසින් 1990 - 91 කාලය තුළ උච්ච පළාත පුරා ඇති ජනශ්‍රැති රැස්කොට ඉන් ඒ ඇසුරු කොට කාණ්ඩ දෙකකින් යුත් උච්ච වංශ කතාව පළ කිරීම වැදගත් සේවාවක් බව සඳහන් කළ යුතුව ඇත.

අවුරුදු 200ක් පමණ කාලයක් තුළ කරනු ලැබූ ද තවමත් මෙවන් ජනශ්‍රැති ස්වල්පයකට වඩා වාර්තාගත කිරීමට හැකි වී ඇතැයි සිතිය නොහැකිය. උතුරු මැද පළාතේ නුවරකලාවිය හා තමන්කඩුව, ඌව පළාතේ වෙල්ලස්ස, දිගාමඩුල්ල හා බිම්තැන්න, දකුණු පළාතේ ගිරුවාපත්තුව හා හිනිදුම්පත්තුව, සබරගමු පළාතේ නවදුන්න, අටකලන්, කුකුළු තුන් හා සතර කෝරළ, බස්නාහිර පළාතේ පස්දුන්න හා සියනූ කෝරළ වයඹ පළාතේ වන්නිහත්පත්තුව, දඹදෙණිය හා හිරියාල, මධ්‍යම පළාතේ මාතලේ, මතුරට, හඟුරන්කෙත, උඩුනුවර හා කොත්මලේ ආදී කොටගත් ඇත පිටිසරබද අදත් ජනතාව අතර ප්‍රචලිත එහෙත් සීඝ්‍රයෙන් මතකයෙන් බැහැර වී යන ජනශ්‍රැති සම්භාරය අප්‍රමාණය. අප්‍රමාදව මේවා වාර්තා ගත කොට තැබීමේ අවශ්‍යතාව ඉතා තදින්ම දැනී යා යුතුය.

අප අකැමැති වුවද අපේ මැදිහත්වීමකින් තොරව රට පුරා හමා යන නවීකරණය, නාගරීකරණය හා බටහිරකරණය හමුවේ සිදුවෙමින් පවත්නා සමාජ විපර්යාසයන් හේතුකොට ගෙන අප නොසිතූ විරූ වේගයකින් අපේ උරුමයන් අපට අහෝසි වී යමින් පවතින බව නොකියාම බැරිය. මෙවන් ව්‍යසන තත්ත්වයක් යටතේ වඩාත් ඉක්මණින් විශාල වශයෙන් විනාශයට ගොදුරු වන්නේ ජනශ්‍රැති වැනි පොදු ජනතාව සත්කමව ඇති දැනුම් සම්භාරයන්ය. එහෙයින් සාහිත්‍ය ප්‍රබෝධයෙන් මිද වැඩි උත්කර්ෂවත් ලෙස උත්සව පවත්වමින් අප ලබා ඇති සාහිත්‍යමය ජයග්‍රහණයන් ගැන උදන් අතන මෙවන් අවස්ථාවක අපටත් හොරෙන් පෑළ දොරෙන් පළා යන අපේ සාහිත්‍යමය හා ජාතික උරුමයක් වූ ජනශ්‍රැති ආරක්ෂා කර ගැනීමට අවශ්‍ය විධි විධාන නොපමාව ගැනීමට අධිෂ්ඨාන කර ගන්නේ නම් අපේ සාහිත්‍ය ප්‍රමෝදයෙන් ප්‍රයෝජන ලබා ගන්නා වනු නොඅනුමානය.

ආශ්‍රිත පොතපත:

- ජන සාහිත්‍ය - සංස්. නන්දසේන රත්නපාල - 1968
- සිංහල ජන කවි සංග්‍රහය - ද්විතීය භාගය සංස්. හර්බට් පතිරණ - 1990
- ගොවි ගෙදර ජනකවි - තෝමන් සිරිපාල - 1990
- බුක්කල කවි - තෝමන් සිරිපාල - 1992

සිංහල ජනවතර - ආචාර්ය ජේ. බී. දිසානායක - 1976
 දේශීය තාක්ෂණික දැනුම - පණ්ඩුල ඇදගම - බලන්න ශ්‍රී ලංකාවේ
 සාම්ප්‍රදායික දැනුම සංස්. ආයුර්වේද කොමසාරිස්
 පරිසරය හා සාම්ප්‍රදායික කෘෂි රටාව - පණ්ඩුල ඇදගම - ගොවි
 ජන සේවා - 1990
 අදත් රැකගත යුතු පැරණි ගොවිතැන - පණ්ඩුල ඇදගම - ගොවිජන
 සේව 1988
 සිංහල ජනකවි සංග්‍රහය - අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව
 1979
 උච්ච ජනකවි - පීටර් විජේසිංහ - 1986
 නුවර කලාවියේ ජනකවි - මරුක්මාන්කුලමේ වන්දන හිමි - 1990
 හේන - එම -
 සිංහල ගොවිතැන - පූජ්‍ය මැද උයන්ගොඩ විමලකීර්ති හිමි - 1952
 සිංහල කාව්‍ය සංග්‍රහය - මාතර යුගය - ආචාර්ය නී. බී. ම
 සෙනෙවිරත්න 1964
 පහළ උච්ච ජනකවි - ස. ජ. සුමනසේකර බණ්ඩා - 1977
 මහවැලි වංශය 11 කොටස, මහවැලි අමාත්‍යාංශය 1984
 උච්ච වංශ කතාව 1 හා 11 කාණ්ඩ 1991
 ශ්‍රී ලංකා - රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුවේ මාසිකය

(1993 මහියංගනයේදී පවත්වන ලද සාහිත්‍ය සම්මන්ත්‍රණයේ
 දේශනයක් ඇසුරෙනි)